

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความเกรงใจ การรักษาน้ำ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทยกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน
ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคเหนือ

ปริญญานิพนธ์

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK THAILAND

บุหงา วชิระศักดิ์มิ่งกล

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

9 มีนาคม 2516

การศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความเกรงใจ การรักษาน้ำ และแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์
ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทยกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน
ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคเหนือ

บทคัดย่อ

ของ

บุหงา วชิระศักดิ์มงคล

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

9 มีนาคม 2516

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์และเปรียบเทียบ ความเกรงใจ การรักษาน้ำ และแรงงูใจ
ไฝ่สัมผัสฤทธิ์ ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทยกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ในกรุงเทพมหานคร
และจังหวัดในภาคเหนือ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างแรงงูใจไฝ่สัมผัสฤทธิ์ ความเกรงใจ
และการรักษาน้ำ และศึกษาความแตกต่างของบุคลิกภาพทั้งสามด้านนี้ โดยเปรียบเทียบตามระดับ
ชั้นการศึกษา ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนไทยเชื้อสายไทยและ
นักเรียนไทยเชื้อสายจีน ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษาชั้นสูง ที่มีถิ่นที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคเหนือ จำนวน 228 คน
และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบความเกรงใจ แบบทดสอบการรักษาน้ำ
และแบบทดสอบแรงงูใจไฝ่สัมผัสฤทธิ์

ผลการศึกษาพบว่า ความเกรงใจ แรงงูใจไฝ่สัมผัสฤทธิ์ และการรักษาน้ำ มีความสัมพันธ์
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญ แต่ความเกรงใจมีความสัมพันธ์กับไฝ่สัมผัสฤทธิ์ .01 และไฝ่สัมผัสฤทธิ์
มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับเสียหน้าอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าความเกรงใจของ
กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงงูใจไฝ่สัมผัสฤทธิ์สูง กลาง ต่ำ และการรักษาน้ำสูง กลาง ต่ำ แตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อใช้ ระดับชั้น ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศเป็นตัวแปรอิสระ ผลปรากฏว่า ไม่มีความ
แตกต่างในด้านความเกรงใจ แรงงูใจไฝ่สัมผัสฤทธิ์ และการรักษาน้ำ ระหว่างเชื้อสาย แต่พบว่า
นักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงมีแรงงูใจไฝ่สัมผัสฤทธิ์ สูงกว่านักเรียนมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นักเรียนกรุงเทพมหานครมีแรงงูใจไฝ่สัมผัสฤทธิ์สูงกว่า
นักเรียนภาคเหนืออย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และนักเรียนหญิงมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนชาย

A STUDY OF THE RELATIONSHIP AND THE COMPARISON OF KRENGCHAI SELF-SYSTEM
AND ACHIEVEMENT MOTIVE BETWEEN ETHNIC THAI AND CHINESE IN BANGKOK
AND IN THE PROVINCE OF THE NORTHERN PART OF THAILAND

ABSTRACT

BY

BUNGA WACHIRASUKMONGKOL

Presented in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Master of Education Degree
at the College of Education
March 9, 1973

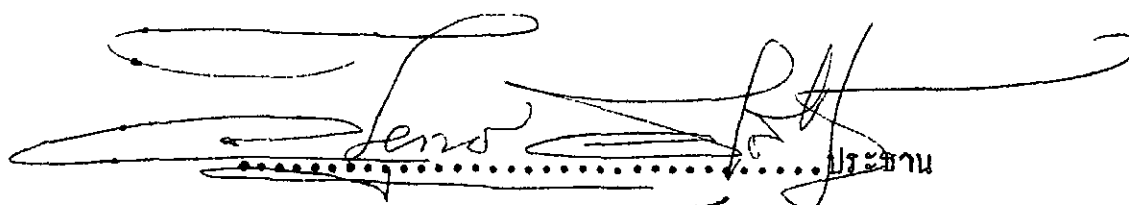
A Study of the Relationship and the Comparison of Krengjai
Self-System and Achievement Motive between Ethnic Thai and Chinese in
Bangkok and in the Province of the Northern Part of Thailand.

The main purposes of this research are to study the relationship among Krengjai, Achievement Motive and Self System, and to study the differences among the three traits using the class level, location, ethnic group and sex as independent variables. The three tests administered to the sample - 228 ethnic Thai and Chinese who were studying in mathayom sukka 3 and in the higher certificate of Educational levels who came from Bangkok and the Northern province were Krengjai, Achievement Motive and Gainface-Loseface tests.

The results of the research showed that there was nonsignificant correlation between Krengjai, Achievement Motive and Self System. But Gainface was significantly positively correlated with Loseface at .05. When considering Achievement Motive and Self System as independent variables, there was no difference between Krengjai of the high middle and low Achievement Motive and Self System Groups.

Considering class level, location, ethnic group and sex as independent variables, the results showed that there were no significant differences in Krengjai, Achievement Motives and Gainface-Loseface between the two ethnic groups. But the Achievement Motive mean score of the students in higher certificate of Educational levels was significantly higher than that of the students in Mathayom sukka 3 at .01 level and Achievement Motive mean score of the Bangkok group was significantly higher than that of the Northern group at .01 level and Krengjai mean scores of the girls was significantly higher than that of the boys at .01 level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณะ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็น
สมควร รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต ของวิทยาลัย
วิชาการศึกษาได้

.....ประธาน
.....รองประธาน
.....กรรมการ
.....กรรมการ

9 มีนาคม 2516

ประกาศคุณูปการ

- ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์และบุคคลอื่น ๆ ตลอดจนเพื่อน ๆ หลายท่าน โดยเฉพาะอาจารย์ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ อาจารย์ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ อาจารย์บังอร เสดนต์ และอาจารย์ไพศาล หวังพานิช
- ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และตลอดถึงการตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยครู อาจารย์ใหญ่ และบรรดาครูอาจารย์ ในวิทยาลัยและในโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและความสะดวกในการรวบรวม ข้อมูล และขอขอบคุณนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เสียสละเวลาทำแบบทดสอบ

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณธงชัย ทองนิ่ม ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลบางส่วนโดยคอมพิวเตอร์ ขอขอบคุณ คุณณิเวศน์ ธรรมรักษ์ ที่ได้ช่วยเหลือ ในการพิมพ์ และพี่ ๆ เพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือบางสิ่งบางประการ จนกระทั่งงานวิจัย ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี.

นุหงา วชิระศักดิ์มงคล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
/ ภูมิหลัง	1
/ ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
/ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
/ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
/ คำนิยามปฏิบัติการและศัพท์เฉพาะ	8
ทฤษฎีและ เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ทฤษฎีและ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรักษาหน้า	10
เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเกรงใจ	14
เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์	18
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเกรงใจและแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์	25
เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมไทย	26
เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะสังคมกรุงเทพมหานคร	
และภาคเหนือ	29
การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
/ สมมุติฐานการวิจัยและสมมุติฐานเป็นกลาง	31
เหตุผลเบื้องหลังสมมุติฐานการวิจัย	35
2 การสร้างเครื่องมือวิจัย	42
/ วิธีดำเนินการสร้างแบบทดสอบ	42
การหาค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงของแบบทดสอบ "การรักษาหน้า"	45
ลักษณะและตัวอย่างข้อทดสอบ "การรักษาหน้า"	46

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการ	47
✓กลุ่มตัวอย่าง	47
เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	49
ตัวอย่างแบบทดสอบ	50
✓ลำดับชั้นและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา	54
เปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ เกรงใจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	
และการรักษาหน้าของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันในค่าน	
ระดับชั้นการศึกษา ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ	59
เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มที่มี การรักษาหน้า	
และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3 ระดับคือ สูง กลาง ต่ำ	70
4 (5) บทย่อ สรุป และข้อเสนอแนะ	73
✓ความมุ่งหมาย	73
✓กลุ่มตัวอย่าง	73
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	73
✓การวิเคราะห์ข้อมูล	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
อภิปรายผล	76
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงคำอ่านจากแนกของข้อทดสอบไคหน้า และเสียหน้า	44
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น ที่อยู่ใน วัฒนธรรม และเพศ	47
3	กาสติพื้นฐานของคะแนน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเกรงใจ และการ การรักษาหน้า (ไคหน้าและเสียหน้า)	57
4	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเกรงใจ และการรักษาหน้า	58
5	เปรียบเทียบความเกรงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนครูประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาระดับสูง	60
6	เปรียบเทียบความเกรงใจของนักเรียนกรุงเทพมหานคร และนักเรียนภาคเหนือ	61
7	เปรียบเทียบความเกรงใจของนักเรียนไทยเชื้อสายไทย และนักเรียนไทยเชื้อสายจีน	62
8	เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศหญิงและ เพศชาย	63
9	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาระดับสูง	64
10	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนในภาคเหนือ	64
11	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนไทยเชื้อสายไทย และนักเรียนไทยเชื้อสายจีน	65
12	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ เพศชายและ เพศหญิง	66
13	เปรียบเทียบการรักษาหน้าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาระดับสูง	67

ตาราง	หน้า
14	เปรียบเทียบการรักษาหน้าของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนในภาคเหนือ 68
15	เปรียบเทียบการรักษาหน้าของนักเรียนไทยเชื้อสายไทย และนักเรียนไทยเชื้อสายจีน 68
16	เปรียบเทียบการรักษาหน้าของเพศชายและ เพศหญิง 69
17	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยความเกรงใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนน การรักษาหน้า 3 ระดับ 70
18	เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีการรักษาหน้า สูง กลาง และต่ำ 71
19	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนน แรงงูใจใต้สัมฤทธิ์ 72
20	เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มที่มีแรงงูใจใต้สัมฤทธิ์ สูง กลาง และต่ำ 72

ภูมิหลัง

ถ้าใช้กฎเกณฑ์ทาง เศรษฐกิจ เป็นหลักในการแบ่งสังคมมนุษย์ปัจจุบัน ก็อาจแบ่งได้ เป็นสองประเภทคือ สังคมที่พัฒนาแล้ว และสังคมที่กำลังพัฒนา (บุญสนอง, 2510 : 72) สังคมไทยเป็นสังคมหนึ่งที่จัดอยู่ในสังคมที่กำลังพัฒนา คำว่า "พัฒนา" ในที่นี้หมายถึง เร่งรัดพัฒนา เพราะมนุษย์หรือสังคมย่อมมีพัฒนาการอยู่ตลอดเวลา แต่เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทางการเมือง ตลอดจนความก้าวหน้าของวิทยาการด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้นำสังคมแต่ละสังคมต่างก็เร่งรัดพัฒนาสังคมของตน เพื่อสนองความต้องการ และส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชากรให้ดีขึ้น

ในการเร่งรัดพัฒนาของประเทศไทยเรานั้น มีเป้าหมายที่จะพัฒนาจากประเทศ กลติกรรมให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจ โดยการนำเอาวิทยาการด้านเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบอาชีพ และเป้าหมาย ในการพัฒนาสังคมนั้นมุ่งหวังที่จะสร้างเสริมความเชื่อ ทศนคติ สิ่งสูงใจของประชากร ให้สอดคล้องกับอุดมคติหรืออุดมการณ์ของสังคม โดยมุ่งพัฒนาจากสังคมประเพณีนิยม เป็นสังคมประชาธิปไตย (วีรยุทธ วิเชียรโชค, 2513 : 35) ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมาย ดังกล่าวนี้นั้น จะต้องพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องควบคู่กันไปทั้งระบบ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมย่อมเกี่ยวโยงกันเป็นลูกโซ่ เมื่อสิ่งหนึ่งเปลี่ยนไป แต่อีกสิ่งหนึ่ง ยังคงอยู่ ก็ย่อมทำให้เกิดความขัดแย้งอันจะนำไปสู่ปัญหาสังคมต่อไปได้

การพัฒนาทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคมจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวนั้น "กำลังคน" จะต้องได้รับการปรับปรุงให้มีบุคลิกภาพอันประกอบไปด้วย ระบบความคิด-แรงสูงใจ-ทัศนคติ- และค่านิยมสอดคล้องกับสังคมในเป้าหมายและ เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เพราะกำลังคน ที่ได้รับการพัฒนาแล้วย่อมสามารถจัดระบบหรือโครงสร้างของสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนา และเสริมสร้างความเจริญให้กับสังคมต่อไปได้ ดังนั้น คนจึงควร เป็นปัจจัยเบื้องต้น.

ขึ้นอยู่กับความรู้สึกกลัวถูกทอดทิ้งหรือถูกปฏิเสธ บุคคลจะมีความสงบเสงี่ยมเจียมตนในลักษณะที่เรียกว่า สำนวนหรือร่างับความรู้สึกที่แท้จริง เพื่อรักษาไมตรีสัมพันธ์ไว้ และที่เป็นที่ยกย่องกันว่าบุคคลที่ร่างับความรู้สึกของตนเองไค้นเป็นคนดี ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดู จึงมุ่งฝึกให้เด็กมีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโส ให้รู้จักเสงี่ยมเจียมตัว รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานอันสำคัญที่ก่อให้เกิดบุคลิกลักษณะเกรงใจขึ้นในบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลไม่กล้าตัดสินใจกระทำการใดๆโดยง่าย ด้วยเกรงว่าจะกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของผู้อื่น และจะมีผลต่อสัมพันธภาพของตนกับผู้อื่นด้วย นั่นคือ ความเกรงใจที่ถือเป็นคุณธรรมของสังคมไทยนั้น ถ้ามีมากเกินไปก็จะมีผลสะกิดกันความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น ความเป็นผู้นำ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการโต้แย้งด้วยเหตุผล จึงเป็นค่านิยมที่ไม่ส่งเสริมบุคคลให้ใช้พลังอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

และโดยเหตุที่สังคมไทยเป็นสังคมที่ยึดสัมพันธภาพเป็นหลัก บุคคลจึงมีความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น หรือการยอมรับจากสังคม ความสัมพันธ์จึงเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของอารมณ์มากกว่าเหตุผล และค่านิยมที่ยอมรับว่าเป็นค่านิยมที่ดีนั้น ก็จะเป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับการรักษาสัมพันธภาพหรือสถานะภาพของตน เช่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเคารพผู้อาวุโส ความหยาบการรักษาน้ำ เป็นต้น และค่านิยมเหล่านี้บางอย่างก็ไม่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เพราะไม่ส่งเสริมสัมฤทธิ์ผล หรือประสิทธิภาพของมนุษย์ ไม่เปิดโอกาสให้คิดสร้างสรรค์ ผู้เขียนมีความสนใจเรื่อง "หน้า" ของคนไทย เพราะ "หน้า" เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของคนไทย เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม การแสดงออกถึง "หน้า" เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดในสังคมไทย เช่น การจัดงานพิธีต่าง ๆ อย่างใหญ่โตเกินขอบเขต เพื่อแสดงถึง "หน้า" ของเจ้าของงาน และเพื่อเป็นการรักษาทำแหน่งทางสังคมไว้ไม่ให้ตกต่ำ แม้ว่าฐานะของตนไม่อาจจะทำเช่นนั้นได้ก็ยอมกู้หนี้ยืมสินเพื่อใช้ในการนี้ นอกจากนี้คนไทยยังนิยมนำเงินมาซื้อเครื่องประดับหรือของใช้ฟุ่มเฟือยต่าง ๆ เพียงเพื่อให้เป็นที่ "เชิดหน้าชูตา" แทนที่จะใช้เงินจำนวนนั้นมาลงทุนเพื่อความงอกงามทางเศรษฐกิจต่อไปและแม้แต่ในหน่วยงานต่าง ๆ ก็ยังมีการปฏิบัติงานเพื่อ "หน้า" อยู่เป็นอันมาก ทำให้ขาดการประสานงานที่ดี นอกจากนี้ การดำเนินงานต่าง ๆ ก็ขาดการประเมินผล เพราะการกลัวเสียหน้าทำให้ไม่เห็นข้อบกพร่องของการปฏิบัติงาน จึงไม่มีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น อันทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่มีประสิทธิภาพ

จะเห็นว่า "หน้า" เป็นเหตุให้เสียงานและเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาประเทศตามที่ ฟอสเตอร์ (Foster, 1962 : 64 - 142) กล่าวสรุปว่า "หน้า" เป็นตัวการที่ทำให้โครงการต่าง ๆ ล้มเหลว

จะเห็นว่า แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นบุคลิกลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับการพัฒนาประเทศ แต่คนในสังคมตะวันตกก็ไ้เริ่มมองเห็นภัยในแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่เขาใ้ปลูกฝังไว้ในประชากรของเขา ว่าการที่บุคคลมุ่งหน้าเอาแต่ความสำเร็จ และละเอียดที่จะรักษาสัมพันธไมตรีระหว่างบุคคล มีผลทำให้สุขภาพจิตเสื่อมถ้าไม่ได้รับผลสำเร็จ หรือถ้าได้รับผลสำเร็จก็เปล่าเปลี่ยว ทำให้เกิดปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด เป็นต้น สำหรับค่านิยมของคนไทยส่วนใหญ่โดยเฉพาะความเกรงใจและการรักษานั่น มีส่วนในการส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทำให้สังคมไทยดำเนินมาไ้ด้วยความสงบสุข แต่ก็มีส่วนที่ขัดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเกรงใจ และการรักษานั่น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้ในระคับ ที่ทำให้บุคคลสามารถทำงานไ้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เพื่อสุขภาพจิตที่ดี ตามการศึกษาของ กรอสเบก (Groesbeck, 1966 : 383 - 399) ที่พบว่า ลักษณะของ บุคคลที่มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และมีแรงงูใจใฝ่สัมพันธสูงค้าย จะเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม ประจำใจ และมีความรับผิดชอบ การไ้สคิปัญญอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีความเครียด ทางอารมณ์ และเป็นที่ชอบพอของผู้อื่นรวมกัน

* สังคมไทยโดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นสังคมไมตรีสัมพันธ์ (affiliative Society) ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรม มีความยึดมั่นในประเพณี มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พึ่งพาอาศัยกัน เคารพในอาวุโส มีความเกรงใจกัน เป็นต้น ซึ่งจะพบคุณลักษณะเหล่านี้ทั่วไปในสังคมต่างจังหวัด โดยเฉพาะภาคเหนือประชากรจะยึดมั่นในวัฒนธรรมประเพณีเดิมมาก ค่านิยม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเคารพในอาวุโส เหล่านี้ เป็นพื้นฐานของความประพฤติกของคนในภาคเหนือ (มนุษยศาสตร์, 2513 : 71 - 76) ๕ ขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดถึงอักษาศัพท์มีไมตรีจิตต่อกันรับคนแปลกหน้าเสมอ เป็นที่ดึงดูด จิตใจของคนในภูมิภาคต่าง ๆ ให้ขึ้นไปเยือนเมืองเหนือหรือลานนาไทยจำนวนปีละมาก ๆ

และคนในภาคเหนือหรือ "คนเมือง" จะถือว่า ค่านิยมไม่ศรีสัมพันธภาพต่าง ๆ นั้นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จำเป็นต้องรักษาไว้ แต่ส่วนหนึ่งของสังคมไทย อันได้แก่ สังคมเมืองหลวง มีลักษณะที่แตกต่างไปจากสังคมภาคเหนือ หรือสังคมในจังหวัดอื่น ๆ เพราะกรุงเทพมหานคร เป็นทั้งเมืองหลวงและเมืองท่าของไทย เป็นจุดรวมของบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่าง ๆ กัน และเป็นศูนย์กลางของอาชีพต่าง ๆ ได้รับความสนใจจากคนค่านิยมของสังคมตะวันตกอย่างกว้างขวาง มีความก้าวหน้าทางการอุตสาหกรรม และความเจริญทางวิทยาการอย่างมาก มีการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์และวิธีการใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดศูนย์การค้า สถานเริงรมย์ ธุรกิจและบริการ โรงงานอุตสาหกรรมเจริญขึ้นอย่างมากมาย ทำให้ความสัมพันธ์ของคนกรุงเทพมหานคร เปลี่ยนไปเป็นแบบทุนนิยม (อาณันท์ อภากิรมย์, 2515 : 234 - 236) คือเป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ ต่างฝ่ายต่างก็มุ่งจะได้รับประโยชน์จากความสัมพันธ์เป็นสำคัญ คือมุ่งสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น มีความต้องการการแข่งขันในด้านการค้าและการดำรงชีพสูงขึ้น มีการพึ่งพาอาศัยกันน้อย จึงอาจกล่าวได้ว่า กรุงเทพมหานครมีความเจริญทางด้านวัตถุ และมีความต้องการการแข่งขัน มากกว่าการพึ่งพาอาศัยเพื่อเผื่อแผ่แก่สังคมภาคอื่น ๆ

ในการศึกษาเพื่อเข้าใจสังคมโดยส่วนรวมนั้น ควรจะได้ศึกษา เปรียบเทียบถึงบุคลิกลักษณะของชนกลุ่มน้อยที่มีความแตกต่างกันในสังคม เพื่อจะได้เข้าใจสภาพของส่วนรวมได้ดียิ่งขึ้น เพราะในสังคมไทยมีชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มอาศัยอยู่แต่ชาวจีนเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุด (ขจิตภัย นุราชพันธ์, 2515 : 356) เป็นพวกที่มีความขยันขันแข็ง มีความอดทนเป็นพิเศษ ไม่เลื่องงานเหมือนคนไทย มักจะทำธุรกิจการค้า ซึ่งคนไทยไม่สนใจและไม่สนใจจะทำ เพราะถือคติว่า "สิบพ่อค้าไม่เท่าพระยาเลี้ยง" ธุรกิจการค้าจึงตกอยู่ในมือของคนจีนทำให้เป็นกลุ่มชนที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจมาก แต่บุตรหลานของชนกลุ่มน้อยที่เกิดในเมืองไทยย่อมมีสัญชาติไทยตามกฎหมาย ซึ่งชาวไทยเชื้อสายจีนเหล่านี้ย่อมจะเป็นกำลังสำคัญต่อไปในอนาคต

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้เขียนจึงใคร่จะศึกษา เปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเกรงใจ และกรรรักษาหน้า ของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร กับนักเรียนในภาคเหนือ และนักเรียนไทยเชื้อสายไทย กับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ว่าแตกต่างกันหรือไม่เพียงไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ของบุคลิกลักษณะ (Personality trait) ใ้ค้หน้า เสียหน้า ความเกรงใจ และแรงจูงใจใ้ส้มฤทธิ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ตามหัวข้อต่อไปนี้คือ
 - 1.1 บุคลิกลักษณะ เกรงใจและการรักษาหน้า
 - 1.2 บุคลิกลักษณะ เกรงใจและแรงจูงใจใ้ส้มฤทธิ
 - 1.3 บุคลิกลักษณะ การรักษาหน้าและแรงจูงใจใ้ส้มฤทธิ
 - 1.4 บุคลิกลักษณะ ใ้ค้หน้าและเสียหน้า
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ เกรงใจ การรักษาหน้า และแรงจูงใจ ใ้ส้มฤทธิ ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 ระหว่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาระดับสูง
 - 2.2 ระหว่างนักเรียนภาคเหนือ กับนักเรียนในกรุงเทพมหานคร
 - 2.3 ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทย กับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน
 - 2.4 ระหว่างนักเรียนชาย กับนักเรียนหญิง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเกรงใจ ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 ระหว่างกลุ่มที่ไ้คะแนนจากการทำแบบทดสอบ "หน้า"
 - 3 ระดับ คือ สูง กลาง ต่ำ
 - 3.2 ระหว่างกลุ่มที่ไ้คะแนนจากการทำแบบทดสอบ แรงจูงใจใ้ส้มฤทธิ
 - 3 ระดับ คือ สูง กลาง ต่ำ

ความสำคัญของการศึกษากันคว้

เพื่อประโยชน์ในการหาทิศทางที่จะพัฒนาบุคลิกลภาพใ้เหมาะสมกับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป สิ่งแรกที่พึงกระทำก็คือการศึกษาใ้ทราบว่า ขณะนี้คนในสังคมไทยมีบุคลิกลักษณะ ใ้ค้หน้า เสียหน้า แรงจูงใจใ้ส้มฤทธิ อย่างไร การศึกษาความสัมพันธ์ของบุคลิกลักษณะ ใ้ค้หน้า เสียหน้า แรงจูงใจใ้ส้มฤทธิ

และความเกรงใจ จะช่วยให้เข้าใจบุคลิกลักษณะเหล่านี้เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และอาจ
จะช่วยให้ทราบว่าบุคลิกลักษณะเหล่านี้เป็นบุคลิกลักษณะที่พึงปรารถนาหรือไม่เพียงใดในสังคม
ที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยนี้ ประโยชน์จะได้กับครู ผู้ปกครอง ผู้แนะแนว และผู้บริหาร
การศึกษา ในการใช้เป็นแนวทางการอบรม เลี้ยงดู และจัดหลักสูตร ตลอดจนจัดระบบ
การศึกษาเพื่อปรับปรุงเยาวชนไทยในเรื่องความเกรงใจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรักษาหน้า

✓ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้จะจำกัดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่จะศึกษา ดังนี้

ก. มวลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ก. มวลประชากร 1. มวลประชากร 18 ปีขึ้นไป ซึ่งอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนครูระดับ

ประกาศนียบัตรชั้นสูง ปีการศึกษา 2515 ในโรงเรียนและวิทยาลัยครูในต่างจังหวัดจำนวน
4 แห่ง และในกรุงเทพมหานคร 4 แห่ง โดยถือว่านักเรียนและวิทยาลัยครูในต่างจังหวัด
คือโรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่ โรงเรียนนารีรัตน์ จังหวัดแพร่ วิทยาลัยครูเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่ และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ -จำนวน 118 คน เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างของนักเรียนในภาคเหนือ และนักเรียนของโรงเรียนและวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร
คือโรงเรียนนนทรีวิทยา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม และวิทยาลัยครู
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 110 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร
รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมี 228 คน

ข. ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปรที่จะศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอน 1 ศึกษาหาความสัมพันธ์ มีตัวแปร 3 ตัวคือ

- ความเกรงใจ
- การรักษาหน้า
- แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตอน 2 ศึกษาเปรียบเทียบ มีตัวแปร 7 ตัว คือ

ก. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

- ระดับชั้นการศึกษา
- ถิ่นที่อยู่
- เชื้อสาย
- เพศ

ข. ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

- ความเกรงใจ
- การรักษาหน้า
- แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์

ตอน 3 ศึกษาเปรียบเทียบความเกรงใจของบุคคลที่คะแนน การรักษาหน้า และแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ 3 ระดับ คือ สูง กลาง และต่ำ

ก. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

- การรักษาหน้า
- แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์

ข. ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

- ความเกรงใจ

 คำนิยามปฏิบัติการและศัพท์เฉพาะ

1. ความเกรงใจ หมายถึง กลวิธีทางจิตวิทยาที่บุคคลใช้เพื่อรักษาบรรยากาศทางสังคม (Social atmosphere) บุคคลสัมพันธ์ (Interpersonal Relationship) ทัศนคติ Attitude การรักษาหน้า (Self Image) ที่มีอยู่ในคงสภาพเดิมหรือดีขึ้น โดยยับยั้ง (Inhibit) ที่จะไม่ทำตามความตั้งใจหรือความต้องการของตนเอง หรือจำต้องทำตรงกันข้ามกับความตั้งใจ หรือตามความต้องการของตนเอง หรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น ส่วนมากความเกรงใจเกิดขึ้นในบุคคลที่มีฐานะทางสังคม ต่ำต่ำกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 : 2)

2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งในการแข่งขันและการทำงานด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม (Standard of Excellence) หรือปรารถนาที่จะเอาชนะ หรือทำดีกว่าบุคคลอื่น ๆ พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจเมื่อประสบผลสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว พฤติกรรมที่แสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ วัดจากความสามารถในการแต่งเรื่องราวจากภาพ และให้คะแนนโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ตามวิธีของแมคเคลแลน และคณะ (Mc. Clelland, et al., 1966 : 179 - 204)

3. รักษาหน้า เป็นหน่วยของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เพื่อให้บุคคลลดความวิตกกังวลเมื่อเขารู้ว่าหลักประกันความมั่นคงของเขาคลอนแคลน ในสถานการณ์ที่มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทำให้บุคคลผู้นั้นไม่ยอมรับการประเมินคุณค่าจากผู้อื่น

4. ใค้หน้า หมายถึง ความรู้สึกวิตกกังวลของบุคคลที่รู้สึกว่า ความสำคัญของตนยังมีน้อย จึงต้องการได้รับการยอมรับจากสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ หลังจากที่บุคคลได้แสดงพฤติกรรม ที่มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความสำคัญของตน ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ และบุคคลอาจจะไม่รู้สึกเกรงใจ และไม่คำนึงว่าการกระทำบางอย่างของตนจะกระทบกระเทือนต่อบุคคลอื่นที่ร่วมอยู่ในสถานการณ์นั้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในระหว่างใค้หน้าจะอยู่ในรูปของ ความพอใจ ภูมิใจ ภูมิใจ ฯลฯ เป็นต้น

5. เสียหน้า หมายถึง ความรู้สึกวิตกกังวลของบุคคลเมื่อถูกประเมินคุณค่า ทำให้ความสำคัญของตนถูกลดระดับลง จากการกระทำของผู้อื่น หรือจากความสามารถของตนเอง เป็นเหตุให้บุคคลเกิดความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ (Hostility) ต่อบุคคลผู้เป็นต้นเหตุ ความรู้สึกวิตกกังวล และขาดความมั่นคงปลอดภัยนี้นำไปสู่การป้องกันตัวหรือการใช้กลวิธาน เพื่อลดความวิตกกังวลลง

6. นักเรียนไทยเชื้อสายจีน หมายถึง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีบิดา และ/หรือมารดาเป็นคนจีน ภาษาพูดในบ้านคือ ภาษาจีน มีวัฒนธรรมภายในบ้านเป็นแบบจีน

7. นักเรียนไทยเชื้อสายไทย หมายถึง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีบิดาและมารดาเป็นคนไทย ภาษาพูดในบ้านคือ ภาษาไทย มีวัฒนธรรมภายในบ้านเป็นแบบไทย

8. นักเรียนต่างจังหวัด หมายถึง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ เขตจังหวัด แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงราย และเชียงใหม่ ซึ่งกำลังรับการศึกษาอยู่ในโรงเรียนหรือวิทยาลัยครู ที่เลือกเป็นตัวแทนของภาค กลุ่มตัวอย่างได้รับการเลี้ยงดูอบรมภายในครอบครัว เป็นไปตามวัฒนธรรมของภาค และใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาพูดในบ้าน

9. นักเรียนกรุงเทพมหานคร หมายถึงนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว เป็นไปตามวัฒนธรรมไทยกลาง ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาพูดในบ้าน

10. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่เลือกเป็นตัวแทน ในปีการศึกษา 2515

11. นักเรียนระดับอุดมศึกษา หมายถึงนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยครู ที่เลือกเป็นตัวแทน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ในปีการศึกษา 2515

① ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรักษาหน้า

ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ มีความเห็นว่า "หน้า" ของคนไทย ซึ่งแสดงออกในรูป ใต้หน้า รักษาหน้า หรือ เสียน้ำ ตรงกับคำว่าระบบตัวฉัน หรือ Self System ในทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Theory of Interpersonal Relation) ของซัลลิแวน (Harry Stack Sullivan) และได้ใช้ทฤษฎีนี้อธิบาย "หน้า" ของคนไทยอย่างชัดเจน

✓ ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของซัลลิแวน เป็นทฤษฎีที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ของบุคคล หรือสถานการณ์ระหว่างบุคคล (Gale, 1969 : 30 - 31) จึงถือว่า บุคลิกภาพคือพฤติกรรมที่แสดงสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งหมด และมนุษย์ย่อมแสดงพฤติกรรมใด ๆ โดยมีเป้าหมายอยู่ 2 ประการคือ เพื่อสนองความต้องการทางกาย ซึ่งได้แก่ ความต้องการอาหาร ความต้องการพักผ่อน เป็นต้น และเพื่อความรู้สึกลึกมั่นคงปลอดภัย (Security) ซึ่งหมายถึงภาวะความสบาย หรือความอึดอึดพอใจอันเนื่องมาจากการบรรลุถึงความคาดหวังของสังคม ถ้าบุคคลได้รับการสนองความต้องการทั้งสองประการนี้ ก็เกิดความพอใจ แต่ถ้าบุคคลไม่ได้รับการสนองความต้องการ เพราะขาดความสามารถ

ในการหาสิ่งที่จะมาสนองความต้องการของตน หรือมีสิ่งมาชู่เชิดความมั่นคงปลอดภัยของบุคคล โดยไม่จำกัดว่าจะเป็นสิ่งที่มีจริงหรือเป็นภาพจากบุคคลก็ตาม จะทำให้บุคคลเกิดความวิตกกังวลขึ้น และจะมีพฤติกรรม "ป้องกันตน" ชนิดต่าง ๆ เพื่อลดระดับความตึงเครียดหรือความวิตกกังวลลง จะเห็นว่าการสนองความต้องการพื้นฐานสองประการนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพ

"หน้า" หรือ ระบบตัวฉัน พัฒนาขึ้นมาจากการขาดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เนื่องจากการใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ทำให้บุคคลเกิดความวิตกกังวลขึ้น ความวิตกกังวลนี้อาจจะเกิดขึ้นแล้วจริง (Actual) หรือมีศักยภาพที่เกิด (Potential) ซึ่งบุคคลต้องหาทางเพื่อลดความวิตกกังวลนี้ให้ได้ จึงจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสุข วิธีการลดความวิตกกังวลนั้นมี 2 วิธี คือ ใช้วิธีที่สมเหตุสมผลวิธีหนึ่ง กับอีกวิธีหนึ่งคือ การใช้กลวิธี (Defense Mechanism) ต่าง ๆ เช่น การหาเหตุผลกลบเกลื่อน (Rationalization) การอ้างโทษผู้อื่น (Projection) เป็นต้น การลดความวิตกกังวลด้วยวิธีที่สองนี้เองที่ทำให้เกิด "หน้า" หรือ "ระบบตัวฉัน" ขึ้น

สัมพันธภาพ "ต้นฉบับ" ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล คือ สัมพันธภาพที่บุคคลมีต่อพ่อแม่ เพราะแม่เป็นผู้ที่ปฏิบัติทั้งในทางด้านการตอบสนองความต้องการ และด้านการลงโทษลูกมากกว่าบุคคลอื่น สำหรับวัยทารก ความวิตกกังวลของแม่ที่แสดงออกทาง สีหน้า น้ำเสียง ท่าทาง จะถ่ายทอดให้ลูก ซึ่งชิลลีแวนยอมรับว่าเขายังไม่ทราบถึงขอบเขตนี้ แต่สันนิษฐานว่าอาจจะถ่ายทอดโดยขอบเขตการร่วมความรู้สึก และในวัยอ่อนเยาว์ลูกจะซึมซาบอารมณ์และความคิดของแม่เอาไว้ได้มากที่สุด ถ้าแม่ไม่มีเหตุผล และสร้างสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล ชั่วบุคคลสำคัญอื่น ๆ ในชีวิตของเด็ก เช่น พี่เลี้ยง เพื่อน ก็ทำเช่นเดียวกันอยู่เรื่อย ๆ "ระบบตัวฉัน" อันซับซ้อนก็จะเกิดขึ้นในเด็ก

ในสังคมไทย การอบรมเลี้ยงดูของแม่นักจะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล เช่น การอบรมให้ลูกคนโตเสียสละให้น้อง ให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยไม่คำนึงถึงความยุติธรรม และความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กว่า ในวัยนั้นๆ ต้องการอะไร และสามารถที่จะเสียสละได้หรือไม่เพียงใด แม่คงมุ่งแต่จะฝึกค่านิยมไมตรีสัมพันธ์ให้บุตร เป็นสาเหตุให้ลูกมีสัมพันธภาพกับแม่ในทางที่ไม่ดี เช่น โกรธแม่ หรือเกลียดแม่ แต่ไม่สามารถที่จะแสดงความรู้สึกเช่นนี้ต่อแม่ได้ เพราะแม่เป็นทั้งผู้ให้รางวัล และผู้ลงโทษ ประกอบกับความเชื่อในประเพณีของแม่ว่า

"ลูกจะล่วงเกินแม่ไม่ได้" "แม่คือพระของลูก" จึงทำให้ไม่อาจลดความวิตกกังวลด้วยวิธีที่สมเหตุสมผล จึงต้องหันไปแสดงกับน้อง หรือใช้กลวิธีในรูปต่าง ๆ รวมทั้งวิธีควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ถูกต้องตามความคาดหวังของมารดา ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่สมเหตุสมผลทำให้เกิด "ระบบตัวฉัน" หรือหน้าขึ้น และในขบวนการสังคมประภค (Socialization) นี้บุคคลจะรวบรวมประสบการณ์ต่าง ๆ รวมเข้าเป็นการวาดภาพ (Personification) ของตนเอง ซึ่งมี ตัวฉันดี (Good me) ตัวฉันเลว (Bad me) และภาพคนอื่นดี คนอื่นเลว ซึ่งภาพเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ ต่อมา

ส่วน "หน้า" ทำหน้าที่เป็นปฏิกิริยาความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยของบุคคล เพราะจะทำให้บุคคลยอมรับพฤติกรรมที่แสดงว่า ตัวฉันดี (Good me) และหักห้ามพฤติกรรมที่แสดงว่า ตัวฉันเลว (Bad me) ละบอกเล่า หรือข่าวสารใด ๆ ที่ไม่เข้าร่องเข้ารอยกับ "ระบบตัวฉัน" ก็จะไม่ยอมรับด้วยวิธีการเช่นนี้ จะทำให้บุคคลลดความวิตกกังวลลงได้ชั่วคราว และโดยเหตุที่ "หน้า" เป็นหลักประกันความมั่นคงของบุคคลเช่นนี้ บุคคลจึงต้องป้องกันหรือรักษาหน้า ให้พ้นจากการวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ ยิ่งระบบตัวฉันหรือหน้ามีพัฒนาการด้านความซับซ้อนและความเป็นอิสระมากเพียงใด ก็จะทำให้บุคคลมองไม่เห็นความขัดแย้งระหว่างลักษณะที่เขาเป็นจริง กับลักษณะที่ระบบตัวฉันบอกว่า เขาเป็นมากขึ้นเพียงนั้น

แม้ว่า "ระบบตัวฉัน" จะช่วยให้บุคคลไคลดความวิตกกังวล แต่ก็ทำให้บุคคลไม่สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ได้ คือไม่สามารถพูดความจริง และแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด ไม่สามารถที่จะมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น เพื่อสร้างผลสัมฤทธิ์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นและส่วนรวมได้ ซึ่งซัลลิแวนได้สรุปว่า "ระบบตัวฉัน" หรือ หน้า เป็นป้อมปราการที่ซัดขวางไม่ให้คนเราเปลี่ยนบุคลิกภาพให้ดีขึ้นได้ ซึ่งตรงกับ ฟอสเตอร์ (Foster, 1962 : 70) กล่าวว่า โครงการช่วยเหลือประเทศด้อยพัฒนาหลายโครงการต้องประสบกับความล้มเหลวเพราะความกลัวเสียหน้าของประชากร และสอดคล้องกับคำกล่าวของ คร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2515 : 75 - 90) ที่ว่า คนไทยกลัวการประเมิณผล เพราะการประเมิณผลจะชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง แต่โดยที่บุคคลมีการป้องกันตัวเองเพื่อรักษาสถานภาพหรือความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยของตนสูง จึงเห็นว่าผลของการประเมิณนั้น "สูงเขีญ" ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยของตน ซึ่งแสดงออกในรูป เสียหน้า ทำให้คนไทยไม่ชอบการประเมิณผล

ลักษณะกลัวการประเมินผลนี้ เป็นลักษณะของสังคมไมตรีสัมพันธ์ (ดร.วีรบุทข วิเชียรโชติ, 2516 : 16) เพราะบุคคลกลัวเสียหน้า มากกว่าจะคำนึงถึงประสิทธิภาพในการทำงาน

ฟอสเตอร์ (Foster, 1962 : 16) กล่าวว่า การกลัวเสียหน้า มีได้มีแต่ในสังคมเกษตรกรรมเท่านั้น แม้ในสังคมมหาวิทยาลัย ก็มีการกลัวเสียหน้า ตามการศึกษา การเลือกเรียนวิชาของนิสิตในมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด พบว่า นิสิตเห็นอรรถะคับปริญญาตรี ลงทะเบียนเรียนวิชาทางภาษาน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่ในชั้นปริญญาเอกจะกำหนดความสามารถด้านภาษาด้วยก็ตาม จากการสอบถาม นิสิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เขาพอใจที่จะศึกษาค้นคว้าตนเองมากกว่า แม้จะได้ผลน้อย เพราะการที่เขาจะกลับไปเรียนวิชาระดับประถมเช่นนี้ ทำให้เขาเสียหน้ามาก ฟอสเตอร์สรุปว่า "หน้า" น่าจะเนื่องมาจากความภาคภูมิใจ (Pride) และเกียรติยศ (Dignity) ของบุคคล ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับระบบเจ้าขุนมูลนาย

มาสโลว์ (Maslow, 1954 : 411) กล่าวว่า คนทุก ๆ คนในสังคมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จ และประเมินค่าความสำเร็จของตนเองไว้สูง ทั้งยังมีความภูมิใจในตนเอง (Self esteem) และต้องการให้คนอื่นยอมรับนับถือในความสำเร็จของตนด้วย ความสำเร็จของการอันนี้ได้รับการตอบสนองจนพอใจจะทำให้เขานั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักตนเอง มีความสามารถ และมีประโยชน์กับสังคม แต่การขาดหวังการนับถือจากผู้อื่นจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจ หรือเสียหน้าหรือเสียความภูมิใจในตัวเอง นั่นเป็นบุคคลที่ไม่สามารถประเมินความสามารถของตนได้ตรงตามความเป็นจริง ขอมมีโอกาเสียหน้าได้ง่าย

เซอร์เจียน (Dyal, 1960 : 150 - 156) กล่าวว่า เมื่อบุคคลประสบกับสถานการณ์ที่สิ่งที่มี หรือสิ่งที่ตนคิดว่าควรจะได้รับ ไม่ว่าจะเป็น เกียรติ (Prestige) การยอมรับนับถือ (Recognition) ความรัก (Affection) หรือ การตอบสนองจากสังคม ก็ตามถูกลดระดับลงหรือถูกชักขวาง จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึก วิตกกังวล โกรธ อิจฉา หรือเป็นปฏิกิริยาต่อความรู้สึก ซึ่งบุคคลจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา เช่น รุกรานผู้อื่น ช่มชู้ ผู้คอยกว่า โกรธ พ้องผู้มีอำนาจเหนือกว่า ร้องไห้ หรือ ร้องทุกข์ เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นผลเนื่องมาจากกลวิธีที่ไร้สำนึก ที่มุ่งจะรักษาหน้า (Self image) ของบุคคลไว้ ขบวนการป้องกันตัวโดยใช้กลวิธีนี้ (Gale, 1969 : 508) อาจจะถูกใช้ในระคับปกติ

หรือฉีกปกติก็ได้ แต่การป้องกันตัวในระดับปกติ นั้น ถือว่าเป็นความต้องการที่จะคงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของความภูมิใจในตนเอง (Self esteem) ของบุคคล

2. เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเกรงใจ

✓ ความเกรงใจ เป็นค่านิยมเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอย่างหนึ่ง ซึ่งมีเฉพาะในสังคมไทย มีผลในทางสร้างเสริมความราบรื่นให้กับสัมพันธ์ไมตรีและความสงบเรียบร้อย ทั้งยังเป็นลักษณะอันดีงามของผู้รู้จักกาลเทศะ และยับยั้งชั่งใจ แต่ถ้ามียากเกินไป หรือใช้ไม่ถูกต้องตามกาลเทศะตามหลักเหตุผลแล้ว อาจนำผลเสียมาสู่การพัฒนาบุคลิกภาพ ไปสู่เป้าหมายตามครรลองแห่งประชาธิปไตย และทำให้การทำงานร่วมกันขาดประสิทธิภาพ (วีรยุทธ และ นวลเพ็ญ, 2513 : 1 - 23) ✓

ดร.วีรยุทธ และ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ได้ศึกษาถึงความเกรงใจในคนไทย โดยแยกศึกษาถึงลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ สาเหตุและผลของความเกรงใจ และไม่เกรงใจ กับผลที่ผลเสียของความเกรงใจและไม่เกรงใจ ได้ผลดังนี้คือ

ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นชาวบ้าน จังหวัดราชบุรี สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี จำนวน 150 คน และนิสิตนักศึกษาที่เรียนวิชาการศึกษา จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีสัมพัทธ์คำกับพฤติกรรมและให้เขียนเรื่องประทับใจ (Critical - Incident) แล้ววิเคราะห์ผลตามโครงข่ายบุคคลสัมพันธ์ ปรากฏว่า ตามองค์ประกอบทางอาวาศ บุคคลในกลุ่มตัวอย่างเชื่อว่า ความเกรงใจเป็นคุณสมบัติของผู้เจริญ เป็นประเพณีของคนไทยที่เด็กต้องเกรงใจผู้ใหญ่จะโตแย่งมิได้ และต้องเกรงใจผู้มีบุญคุณ ตามองค์ประกอบทางพฤติกรรม ถือว่าความเกรงใจเป็นอุปนิสัยของคนไทย และเป็นผลเนื่องมาจากการอบรมตามองค์ประกอบทางความรู้ พบว่า เกรงใจเพราะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์มากกว่า ตามองค์ประกอบทางเจตนาธรรม เกรงใจเพราะไม่อย่ากรบนานผู้อื่น กลัวฉีกกาลเทศะ กลัวขัดกับประเพณีนิยม กลัวข้ามหน้าข้ามตา และกลัวผิดระเบียบกฎเกณฑ์ หรือคำสั่ง ตามองค์ประกอบทางคุณภาพแห่งตนและผู้อื่น เกรงใจเพราะกลัวจะถูกหาว่าโง่ กลัวบุคคลอื่นขานหน้า และตามองค์ประกอบทางบทบาทสัมพันธ์ เกรงใจเพราะเป็นผู้มีอำนาจ มีอิทธิพลมากกว่า หรือเพราะเป็นผู้อาวุโส มีฐานะมีตระกูล มีความรู้ความสามารถมากกว่า

สาเหตุและผลของความเกรงใจและไม่เกรงใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษา จากต่างจังหวัด จำนวน 170 คน และข้าราชการครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสมุทรปราการ จำนวน 150 คน โดยใช้วิธีตอบแบบสอบถามชนิดสัมพัทธ์ค่า ผลปรากฏว่า สาเหตุของความเกรงใจมีปัจจัยมาจาก ผู้อาวุโส ผู้มีพระคุณ ผู้บังคับบัญชา คนที่ชอบให้อภัย วัฒนธรรม ประเพณี ความคุ้นเคย ผลของความเกรงใจเป็นปัจจัยให้เกิด การรอคอย ปฏิบัติตาม ผลคือต่อ ตัวเอง ปมค้อย อคติ ความทุกข์ สาเหตุของความไม่เกรงใจมีปัจจัยมาจาก คนเห็นแก่ตัว คนไม่มีมารยาท คนไม่รักษาคำพูด คนไม่รู้จักกาลเทศะ คนเจ้าอารมณ์ ผู้มีฐานะต่ำกว่า สภาพชนบทและสภาพสังคมสมัยใหม่ ผลของความไม่เกรงใจเป็นปัจจัยก่อให้เกิดความคิดว่า เรามีสิทธิที่จะทำ เราทำถูก ผิดสัญญา ความว่าเหวเพราะไม่มีใครอยากคบ งานก้าวหน้า ขาดความเคารพ เสียเพื่อน

✓ ผลดีและผลเสียของความเกรงใจและความไม่เกรงใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 152 คน เล่าเรื่องความเกรงใจ และชี้ให้เห็นผลดีและผลเสียเนื่องจากความเกรงใจหรือไม่เกรงใจนั้น ผลปรากฏว่า ผลเสียของความเกรงใจ ทำให้เสียผลประโยชน์ หย่อนสมรรถภาพ ผลดีของความเกรงใจ ทำให้ได้ สิ่งที่ต้องการ ทำให้เกิดมิตรภาพ เป็นที่รักและได้รับคำชมจากผู้อื่นว่าเรียบร้อย ✓

ดร.วีรยุทธ และ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2513 : 1 - 23) ได้สรุปว่า ความเกรงใจยังมีลักษณะ เป็นกลวิธีป้องกันตัว (Defense Mechanism) เพื่อรักษาหน้า ของตนเองหรือผู้อื่นที่เคารพชอบพอกัน และบางครั้งก็เป็นการหาสาเหตุเพื่อแก้ตัว (Rationalization) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจสืบเนื่องมาจากพัฒนาบุคลิกภาพแบบเก็บกดของ คนไทยที่ไม่นิยมให้เด็ก ๆ ได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง กอปรด้วยความเกรงขาม ผู้ใหญ่ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของสังคมไมตรีสัมพันธ์ ทำให้เกิดบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) อันเป็นแบบกระสวนที่ได้รับการนิยมของคนไทยว่า เป็นลักษณะของคนดี

พยนต์ พันธุ์ศรี (2513 : 1 - 6) ได้ศึกษาความเกรงใจระหว่างศิษย์กับอาจารย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรีและปริญญาโทจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 60 คน พบว่านิสิตหญิงและนิสิตชายมีความเกรงใจอาจารย์ไม่แตกต่างกัน และนิสิต จะมีความเกรงใจอาจารย์ที่ไม่เป็นกันเองมากกว่า อาจารย์ที่สนิทสนมเป็นกันเอง

✓ ประสิทธิ์ บัวกลี (2514 : 148) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนไทยต่างจังหวัด นักเรียนไทยในกรุงเทพฯ และนักเรียน นานาชาติ ซึ่งเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 416 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเกรงใจต่ำและเกรงใจสูงจะมีความวิตกกังวลสูง และมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกรงใจปานกลางจะมีความวิตกกังวลต่ำ และมีความคิดสร้างสรรค์สูง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนนานาชาติมีความเกรงใจน้อยกว่าและมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทย แต่นักเรียนไทยทั้งสองกลุ่มมีความเกรงใจ ความคิดสร้างสรรค์ และความวิตกกังวลไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและเพศชายมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยของประสิทธิ์ บัวกลี (2514) ทำให้เห็นว่า ความเกรงใจในระดับ ปานกลางเป็นระดับที่พึงปรารถนา เพราะบุคคลที่มีความเกรงใจปานกลางจะมีความวิตกกังวลต่ำ จึงสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ และขบวนการสังคมประภคมีอิทธิพลต่อการ พัฒนานุคลิกลักษณะ เกรงใจ ความคิดสร้างสรรค์ และความวิตกกังวลด้วย

ในขบวนการสังคมประภคของสังคมไมตรีสัมพันธ์นั้น จะเน้นสัมพันธ์ภาพมากกว่า สัมฤทธิผล และเด็กจะต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ นับถือผู้อาวุโส ทำให้เด็กมีความเกรงใจ ไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดความคิดสร้างสรรค์ และขาดความต้องการความสำเร็จในระดับสูงด้วย (ดร.ละม้ายมาศ ศรีศักดิ์และคณะ 87 - 91) ซึ่งต่างกับสังคมประภคของสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ ที่จะเปิดโอกาสให้แก่เด็กรู้สึกเป็นอิสระ ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น

✓ วีราพร เพ็ญระหงษ์ (2514) ได้ศึกษาอิทธิพลของความเกรงใจที่มีต่อพฤติกรรม การแก้ปัญหาในกลุ่ม โดยแยกศึกษาตามเพศ ความเกรงใจ และผู้อาวุโส และความสัมพันธ์ ระหว่างความเกรงใจกับค่านิยมทางไมตรีสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นผู้นำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร จำนวน 532 คน พบว่านิสิตที่มีความเกรงใจน้อย จะแสดงการฉวนคลายความตึงเครียด ความก้าวร้าว มากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจมาก และมีการแสดงออกมากกว่า มีข้อคิดเห็น มีเหตุผลของข้อเสนอแนะดีกว่า และกลเม็ด ในการเสนอวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปแบบตรงไปตรงมามากกว่าด้วย ส่วนนิสิตที่มีความเกรงใจมาก จะมีค่านิยมแบบไมตรีสัมพันธ์ และแสดงพฤติกรรมที่เป็นมิตรมากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจน้อย ผู้อาวุโสมีอิทธิพลต่อนิสิตที่มีความเกรงใจมาก และนิสิตหญิงมีความเกรงใจมากกว่านิสิตชาย

ผลการวิจัยของวีราพร เทพวีระพงศ์ ต่างจากผลการวิจัยของประสิทธิ์ บัวคลี่ และพนต์ พันธุ์ศรี (2513) ในเรื่องความเกรงใจของเพศหญิงและเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างในกลุ่มตัวอย่าง วิธีการสอบ และองค์ประกอบอื่น ๆ แต่ผลการวิจัยของวีราพร เทพวีระพงศ์ ก็สอดคล้องกับคำกล่าวของแบร์รี (Barry, 1967 : 58) ที่กล่าวว่า ผู้ชายไทยมักจะยึดติดสิ่งต่าง ๆ ส่วนผู้หญิงไทยเป็นพวกที่ค่อนข้างหัวเก่าพยายามรักษาขนบธรรมเนียมและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมไว้ สังคมไทยกำหนดบทบาทให้เพศหญิงมีความสงบเสถียร เป็นผู้ตามและอยู่ในกรอบประเพณีเสมอ เป็นเหตุให้หญิงต้องรำบับการกระทำตามใจตนมากกว่าชาย ดังนั้นเพศหญิงจึงน่าจะมี ความเกรงใจมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ ผลการศึกษาของวีราพร ทำให้ทราบว่าบุคคลที่มีความเกรงใจมากจะมีการรำบับมากกว่า มีความเป็นตัวของตัวเองน้อยกว่า บุคคลที่มีความเกรงใจน้อย และชี้ให้เห็นอิทธิพลของผู้อาวุโส ซึ่งตรงกับผลการศึกษาสาเหตุของความเกรงใจของ กร.วีรยุทธ ที่ว่า ความเกรงใจมีสาเหตุจากผู้อาวุโส

ปราชญ์ลาภณ์ กัณเฑาะว์ (2515) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจและการปรับตัว โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนในนครหลวงและในต่างจังหวัดจำนวน 200 คน ผลของการศึกษาในด้านที่เกี่ยวกับความเกรงใจพบว่า กลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน แต่เพศหญิงมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย และความเกรงใจมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมคำหิตนตนเอง และพฤติกรรมยกโทษหรือให้อภัย แต่สัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับพฤติกรรมคำหิตนบุคคลอื่น และพฤติกรรมแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น

ผลการวิจัยนี้ได้ผลเช่นเดียวกับวีราพร เทพวีระพงศ์ ในเรื่องเพศหญิงมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย และได้ผลสอดคล้องกับประสิทธิ์ บัวคลี่ ในเรื่องความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัดและในนครหลวงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่มีความเกรงใจมาก จะแสดงความรู้สึกพากวายน เพราะจะมีพฤติกรรมคำหิตนตนเองและรู้จักให้อภัย

3. เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ทีแวน (Teevan, 1967 : 43) กล่าวว่าบุคคลในสังคมจะมีปฏิกิริยาต่อแรงกดดันทางสังคมใน 3 ลักษณะคือ กงอยู่กับที่ลักษณะหนึ่ง คือผู้เพื่อให้ได้รับความสำเร็จลักษณะหนึ่ง และต่อสู้เพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลวอีกลักษณะหนึ่ง บุคคลที่แสดงลักษณะ "กงอยู่กับที่" จะไม่กังวลต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคม จะไม่คำนึงว่าสังคมต้องการผลสัมฤทธิ์ของเขามากเพียงใด บุคคลประเภทนี้นับว่าเป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ส่วนบุคคลที่แสดงลักษณะต่อสู้เพื่อความสำเร็จถือว่าเป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจทางบวก (an approach motive) หรือมีความหวังในความสำเร็จ (hope of success) นับว่าเป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยนิสัย และบุคคลที่แสดงลักษณะต่อสู้เพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว เป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจทางลบ (an avoidance motive) หรือมีความกลัวความล้มเหลว (fear of failure) จึงเป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อหลบหลีกเลี่ยงความล้มเหลว

ทีแวน และเรชชินกิ (David, 1968 : 71) ศึกษาหาความสัมพันธ์ของความปรารถนา และการคาดหวังเกรดได้อย่างเป็นจริง โดยใช้แบบสอบถามระดับความปรารถนา ที่ให้กลุ่มตัวอย่างรายงานไว้ เขามีความคาดหวังว่าจะได้คะแนนในการสอบเท่าใด และเกรดที่เขาต้องการจะได้ พบว่าบุคคลที่รายงานเกรดที่เขาต้องการจะได้ใกล้เคียงกับระดับสูงของเกรดที่เขาคาดหวังจะเป็นบุคคลที่มีความหวังในความสำเร็จ พวกที่รายงานเกรดที่เขาต้องการจะได้ใกล้เคียงกับระดับต่ำของเกรดที่เขาคาดหวังเป็นบุคคลที่มีความกลัวความล้มเหลว ทั้งสองกลุ่มนี้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่าพวกที่ทั้งเกรดไว้ในระดับกลางของความคาดหวัง ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าความคาดหวัง ความสำเร็จ และความกลัวความล้มเหลวในระดับสูง ๆ นั้นอาจจะเป็นขอบเขต (override) ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับพื้นฐานก็ได้

ตามทฤษฎีของแมเคลเลนและคณะ (McClelland, 1961) ถือว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่เป็นแรงจูงใจทางบวกพัฒนาจากพัฒนาการทางการคาดหมายของเด็ก กล่าวคือเมื่อเด็กอยู่ในสถานการณ์ใฝ่สัมฤทธิ์เช่น กำลังมีปัญหามหาทางกลไก เริ่มแรกเด็กจะไม่มีมีความคาดหมายที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของเขาในอันที่จะแก้ปัญหานั้น ถ้าปัญหานั้นไม่ยากเกินไปและเขาสามารถแก้ปัญหานั้นได้อย่างถูกต้อง เด็กจะพัฒนาความคาดหมายขึ้น และการประสบความสำเร็จ

ในสถานการณ์ไฝ่สัมฤทธิ์และสามารถทำนายผลของสถานการณ์ได้ จะทำให้เด็กได้รับการเสริมแรงทางบวกในการพัฒนาแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ ในที่สุดเด็กก็จะพัฒนาความคาดหวังของความสำเร็จในการแก้ปัญหาได้อย่างสมบูรณ์ ณ จุดนี้ปัญหานั้นก็จะกลายเป็นความแปลกใหม่ลงไป และการแก้ปัญหาได้ก็ไม่ทำให้เกิดความรู้สึกสำเร็จอีกต่อไป บิคาการคางจึงควรจัดเตรียมสถานการณ์ใหม่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้เด็กได้พัฒนาแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ต่อไป นั่นคือ ถ้าเด็กสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้ความพยายามบ้างและได้รับความพอใจจากผลงานนั้น ก็จะเป็นแนวทางให้เขาได้พัฒนาแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ในทางบวกขึ้น เป็นบุคคลที่มีความหวังในความสำเร็จต่อไป แต่ปัญหานั้นซับซ้อนเกินกว่าที่เด็กจะแก้ปัญหานั้นได้สำเร็จ เด็กก็จะกลายเป็นบุคคลที่กลัวความล้มเหลวไป

วินเทอร์ บอททอม (Atkinson, 1958 : 454) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการความสำเร็จและประสบการณ์ในการเรียนรู้เรื่องความเป็นอิสระ (Independence) และการควบคุมตนเอง (Mastery) กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายอายุ 8 ขวบ จำนวน 29 คน ซึ่งมีลักษณะเอกพันธ์ในด้านเศรษฐกิจสังคม เชื้อชาติ ปัญญา ระดับการศึกษา และสภาพแวดล้อม กับมารดาของกลุ่มตัวอย่างทุกคน ซึ่งจะเป็นผู้รายงานในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า การฝึกความเป็นอิสระ และการฝึกการควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ และพบว่า มารดาของเด็กที่มีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีการฝึกอบรมเด็กแตกต่างไปจากมารดาของเด็กที่มีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ กล่าวคือมารดาของเด็กที่มีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์สูงจะเน้นการฝึกความเป็นอิสระและการควบคุมตัวเองให้แก่บุตรก่อนอายุ 8 ขวบ มีการประเมินผลสำเร็จของบุตรสูงกว่าและให้รางวัลมากกว่า มีข้อจำกัดบุตรในระหว่างอายุ 7 ขวบมากกว่า แต่เมื่อบุตรอายุ 10 ขวบขึ้นไปแล้ว จะมีข้อจำกัดน้อยกว่ามารดาของเด็กที่มีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ผู้วิจัยสรุปว่าการฝึกความเป็นอิสระและการควบคุมตัวเอง ในวัยก่อนเข้าเรียนและในระยะปีแรก ๆ ในโรงเรียนก่อให้เกิด การพัฒนาการของแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำสรุปของ เซคอร์ดและแบคแมน (Secord and Backman, 1964 : 568) ที่ว่าตามการศึกษาของนักจิตวิทยาหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า การอบรมเลี้ยงดูและการอบรมสั่งสอนเกี่ยวข้องกับการที่เด็กมีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์สูงหรือต่ำ

ละม้ายมาศ ศรทัตต์ (2508 : 636) กล่าวว่าคนที่บุคคลจะมีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือมีความต้องการสัมฤทธิ์ผลมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ย่อมแล้วแต่การอบรมเลี้ยงดูที่บุคคลนั้น ได้รับจากบิดาเมื่อเยาว์วัย ซึ่งสอดคล้องกับเคแกน และมอส (Kagan and Moss, 1962:42) ที่กล่าวว่า ความต้องการความสัมฤทธิ์จะปรากฏเป็นลักษณะที่คงเส้นคงวาของบุคลิกภาพ ซึ่งขยาย จากวัยทารกจนเป็นวัยผู้ใหญ่ และตรงกับคำสรุปของแมกเคลแลนด์ (Atkinson, 1958 : 586) ที่ว่าแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์จะพัฒนาขึ้นในระยะแรกของชีวิต แม้ว่าจะให้ความรู้และประสบการณ์ แก่บุคคลที่มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำเพื่อให้มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นก็ปรากฏว่าไม่มีผล

ในปี 1965 คอสส์ (Heckhausen, 1967 : 161) ได้ทดลองกับนักเรียนชาย ที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาและมีสติปัญญาสูงกว่า 120 แก่ได้เกรดต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง เพื่อศึกษาว่าจะสามารถฝึกให้เด็กวัยนี้มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นได้หรือไม่ โดยถือว่าเกรดเฉลี่ย ที่เพิ่มขึ้นจะแสดงว่านักเรียนมีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น โครงการนี้เริ่มในภาคฤดูร้อน โดยการฝึกและสอนเกี่ยวกับลักษณะของผู้นี้มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง หลังจากการฝึกหัดแล้วปีครึ่ง ได้มีการติดตามผลพบว่า นักเรียนจากสังคมชั้นสูงมีเกรดสูงขึ้น ส่วนนักเรียนจากสังคมชั้นต่ำ ปรากฏว่าไม่มีผลเกี่ยวกับกลุ่มควบคุม

นอกจากนี้ศูนย์วิจัยบุคลิกภาพของมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด ยังได้วางโครงการเพื่อพัฒนา แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ขึ้นในวัยผู้ใหญ่ในปี 1960 (McClelland, 1969) และได้จัดตั้ง โครงการนี้ขึ้นในประเทศอินเดีย โดยจัดสอนพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้นี้มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งอาศัยในเมืองเล็ก ๆ ที่เลือกเป็นศูนย์การทดลอง และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ และถือเกณฑ์ว่าถ้าบุคคลมีระดับความต้องการสำเร็จสูงขึ้น ระดับเศรษฐกิจและสังคม ของชุมชนก็จะสูงขึ้นด้วย ผลปรากฏว่า ธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างดีขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เบี่ยงเบนประกอบมากขึ้น เช่น ทำงานมากขึ้น ริเริ่มธุรกิจใหม่ ๆ ลงทุนในกิจการใหม่ ๆ และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น วิธีการวิเคราะห์ผลนี้ใช้วิธีเปรียบเทียบกับตัวเองก่อนได้รับการฝึกหัด และเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม นอกจากนี้ได้มีการติดตามผลเพื่อดูว่า แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่พัฒนาขึ้นแล้วนี้จะยังคงอยู่ในบุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้หรือไม่ โดยให้กลุ่มตัวอย่าง เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับจินตนาการสัมฤทธิ์ผล พบว่า ระดับความต้องการสำเร็จในระยะหลังจาก

ได้รับการฝึกหัดใหม่ ๆ จะสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการฝึกมาก และหลังจากนั้น 2 - 3 ปี
ระดับแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์จะลดลง แต่ก็ยังสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกหัดอย่างมีนัยสำคัญ

จากการทดลองเพื่อปลูกฝังแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ในวัยผู้ใหญ่ จะเห็นว่าสามารถ
จะปลูกฝังแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ในวัยผู้ใหญ่ได้ ซึ่งค้านกับความเชื่อของนักจิตวิทยาหลายท่าน
ที่มีความเห็นว่าแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์จะพัฒนาเฉพาะในวัยเด็กเท่านั้น

โรเซน และดีแอนเกรท (Rosen and D'Audrade, 1959 : 185 - 218)
ได้ศึกษาการปฏิสัมพันธ์ของบิคามารคากับเด็กที่มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำ กลุ่มตัวอย่าง
เป็นเด็กวัย 9 - 11 ขวบ มีเชื้อชาติเดียวกัน ฐานะทางสังคมระดับเดียวกัน และระดับ
สติปัญญาใกล้เคียงกัน ผู้ทดลองต้องการทราบว่าขณะที่เด็กได้รับคำสั่งให้ทำงานนั้น บิคามารคา
มีปฏิกิริยาต่อเด็กอย่างไร คาดหวังต่อผลสำเร็จอย่างไรสูงหรือต่ำกว่ามาตรฐาน และหวังที่จะ
ให้เด็กฟังตนเองได้เพียงใด ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของบิคามารคาแบ่งได้เป็นสามประเภท
คือ ประเภทที่หนึ่งแสดงอำนาจเหนือเด็กทำให้บุตรมีการฟังตนเองต่ำ และมีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
บิดาจะเป็นผู้ตัดสินใจให้ และมีการบังคับเด็กทำงานให้ได้ตามมาตรฐานสูง บิคามารคาประเภท
ที่สองจะมีความคาดหวังในมาตรฐานการทำงานของบุตรต่ำ ทำให้เด็กมีการฟังตนเองต่ำ
และมีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำด้วย ส่วนบิคามารคาประเภทที่สามนั้น ไม่เคร่ง ครึ้นกับเด็ก
จนเกินไป และไม่ปล่อยปละเิกจนเกินไป เด็กพวกนี้จะมีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ผู้วิจัยสรุปว่า
บุคคลที่มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตย บิดาและ
มารดาจะเป็นผู้ผลักดันให้เด็กมีการฟังตนเองและทำงานให้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับการสรุปผล
การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (ละม้ายมาศ สรศักดิ์,
2508 : 637) ที่ว่า การที่มารดาฝึกให้เด็กฟังตนเองโดยไม่มีการบังคับหรือเข้มงวดจนเกินไป
ช่วยให้เด็กได้วางมาตรฐานการกระทำของตนให้เหมาะสมกับความสามารถของเขา และการให้
กำลังใจ ให้ความอบอุ่น ตลอดจนการแสดงชื่นชมเมื่อบุตรทำงานสำเร็จด้วยตนเอง
จะทำให้เด็กเป็นผู้มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง แต่ถ้าบิคามารคาใช้อำนาจเคี่ยวเข็ญบังคับให้บุตร
อยู่ในโอวาท หรือคาดหวังผลสำเร็จจากเด็กก่อนที่จะสามารถทำสิ่งนั้นได้ หรือความใญ่บุตรมาก
เกินไป จะทำให้บุตรเป็นคนพึ่งพาผู้อื่น และไม่สนับสนุนบุตรให้ตั้งมาตรฐานการกระทำของตน

และพยายามกระทำตามมาตรฐานนั้นด้วยตนเอง เด็กก็จะเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะเห็นว่าบรรยากาศของครอบครัว และวิธีการอบรมของบิดามารดานั้นมีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคล

โรเซน (Rosen, 1959 : 47) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติที่เป็นชนกลุ่มน้อยและความสัมฤทธิ์ผล เพื่อแสดงว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันเพราะได้รับการอบรมสั่งสอนในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ชนชาติที่ศึกษาคือ ชาวฝรั่งเศส แคนาดา ชาวอิตาลี ชาวกรีก ชาวฮิว ชาวนิโกร และกลุ่มที่นับถือนิกายโปรเตสแตนต์โดยใช้ภาพ (T u T) ให้บุตรของชนชาติเหล่านี้ทำ เพื่อแยกกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของ วินเทอร์บอททอม (Winterbottom) ผลของการวิจัยพบว่า ชนชาติกลุ่มน้อยทั้ง 6 กลุ่ม มีการฝึกความอิสระและความสัมฤทธิ์ผลต่างกัน และพบว่าชาวกรีก ฮิวและกลุ่มที่นับถือ โปรเตสแตนต์มีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าชาวอิตาลี ฝรั่งเศส แคนาดา และชาวนิโกร และพบว่า ชาวนิโกร มีความทะเยอทะยานสูงกว่าชาติอื่น ๆ แต่มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลต่ำที่สุด

เพราะพรณ ประพิตรภา (2510) ได้ศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมสั่งสอนของบิดามารดาตามทัศนะของเด็กวัยรุ่นไทยและเด็กวัยรุ่นลูกจีน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายวัยรุ่นไทยและเด็กชายวัยรุ่นจีนจากโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 110 คน เป็นลูกจีน 55 คน ลูกไทย 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบเก็บค่าประโยคให้สมบูรณ์ และแบบสอบถามการอบรมสั่งสอน ปรากฏว่า ในกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ทั้งเด็กลูกไทยและเด็กลูกจีนได้รับการอบรมสั่งสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเพียงด้านเดียว คือการให้รางวัล และการลงโทษ สำหรับด้านความเข้มงวด การฝึกความเป็นอิสระ และความคาดหวังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ส่วนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีความแตกต่างกันในด้านการฝึกความสัมฤทธิ์ผล การให้รางวัล และการลงโทษ และในกลุ่มที่มีเชื้อชาติเดียวกัน กลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีการอบรมสั่งสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นั่นคือ เชื้อชาติและการอบรมสั่งสอนมีความสัมพันธ์กัน และการให้สังคมประติของบิดามารดาต่างเชื้อชาติกันนั้น ย่อมมีทั้งเหมือนกันและต่างกัน เพราะวัฒนธรรมระหว่างสังคม

มีทั้งเหมือนกันอย่างกว้าง ๆ และต่างกันในแบบเฉพาะของแต่ละสังคม (ปราณีต : 2514)

เอคเวอร์ค (David, 1968 : 71) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพด้านความเป็นอิสระกับความต้องการความสำเร็จ ความต้องการโมครีสัมพันธ์และความต้องการด้านอื่น ๆ โดยใช้แบบสอบถาม The Edwards Personal Preference Schedules พบว่าความต้องการแข่งขันเพื่อมาตรฐานอันดีเลิศ และความต้องการการยอมรับจากสังคม เป็นลักษณะหนึ่งของแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์นั้นเกี่ยวข้องกับความรักภักดีและการผูกพันกับสิ่งเก่า ๆ มากกว่าการเข้าไปร่วมในกลุ่มใหม่ และพบว่ากลุ่มที่มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความสัมพันธ์กับความต้องการความสำเร็จในระดับต่ำ กลุ่มที่มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะสัมพันธ์กับการมีความต้องการโมครีสัมพันธ์ต่ำด้วย

ในปี 1961 ซิงเกอร์และฮอนเบอร์ (David, 1968 : 71) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาของเรื่องราวที่กลุ่มตัวอย่างรายงานมาตามวิธีการของแมคเคลแลนด์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตหญิงในระดับวิทยาลัย พบว่าแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์และแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์มีความสัมพันธ์กันในทางบวก แต่ในปีเดียวกันนี้เบอร์คิต (David, 1966 : 71) ได้ศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้โดยวิธีการเดียวกัน แต่ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นทหารและนักศึกษาในระดับวิทยาลัย พบว่าแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ในทางตรงข้าม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทหาร ซึ่งหมายความว่า ทหารที่มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ต่ำ และถ้ามีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำก็จะมีแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์สูง ซึ่งได้โดยตรงกับเอคเวอร์ค (David, 1968 : 71) แต่ถ้าใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัย แรงงูใจทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันเลย จะเห็นว่าความสัมพันธ์ของแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์และแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์เปลี่ยนไปตามกลุ่มตัวอย่าง ยังไม่อาจสรุปได้ว่า แรงงูใจทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในทางใดหรือไม่

พยัคฆ์ เมตศา (Prayag Mehta, 1969 : 202) ได้ศึกษาแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาในกรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายระดับเกรด 9 ในกรุงนิวเดลี จำนวน 975 คน ซึ่งคัดเลือกจากโรงเรียนมัธยม 165 โรง

ใช้แบบทดสอบ T & T ชนิดรูปภาพที่เรียกว่า A Verbal Measure of Achievement Motivation (AMI) และแบบสอบถามสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในเมืองและนอกเมืองมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ และพบว่า เด็กจากกลุ่มที่มีบิดามีอาชีพระดับกึ่งวิชาชีพชั้นสูงมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงสุด และเด็กที่มีบิดามีอาชีพระดับวิชาชีพชั้นสูงจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่สุด และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดาไม่ทำให้ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กแตกต่างกัน และการรับรู้ความคาดหวังของบิดาในความสำเร็จทางอาชีพมีความสัมพันธ์ทางลบ นั่นคือ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่เป็นบุคคลที่ได้รับความคาดหวังอย่างสูงจากบุคคลอื่น ๆ

อนันต์ จันทกรวี (2514) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความคิดแบบสอยสวนและความถนัดทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 190 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกันจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปาน ๆ กัน นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 และนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

นั่นคือ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แต่อาชีพของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แต่การวิจัยของโรเซน (อนันต์ จันทกรวี, 2514) ที่กระทำกับกลุ่มตัวอย่างในสังคมตะวันตก พบว่า ระดับชั้นหรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนขนาดของครอบครัว ลำดับการเกิด และอายุของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะลักษณะของสังคมแตกต่างกัน และประเทศอินเดียกับประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาเหมือนกัน จึงน่าจะมีโครงสร้างของสังคมบางอย่างคล้ายคลึงกันจึงได้ผลสอดคล้องกัน

จรัส บุญญานันต์ (2515) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบในภาพแห่งตน ความวิตกกังวล และความต้อการสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนที่ประพฤติก้อยตามและขัดกับสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 210 คน ใช้แบบทดสอบตนตามอัตภาพ แบบทดสอบตนตามปณิธาน แบบทดสอบความวิตกกังวล และแบบทดสอบความถนัดการสัมฤทธิ์ผล

พบว่านักเรียนที่ประพฤติก้อยตามสังคมมีโนภาพแห่งตน และความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูงกว่า
แต่มีความวิตกกังวลต่ำกว่านักเรียนที่ประพฤติขัดกับสังคม และพบว่า ความต้องการสัมฤทธิ์ผล
ไม่มีความสัมพันธ์กับโนภาพแห่งตน และความวิตกกังวล

วรรณิ์ รักธรรม (2515) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ ความวิตกกังวล ความต้องการ
ความสัมฤทธิ์ และความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กไทยเชื้อชาติไทย และเด็กไทยเชื้อชาติจีน
โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กไทยเชื้อชาติไทย และเด็กไทยเชื้อชาติจีนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแบบสอบถาม
รายละเอียดส่วนตัว แบบสอบถามความวิตกกังวล แบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ และแบบ
ทดสอบความต้องการความสัมฤทธิ์ จากการศึกษาพบว่าในด้านความต้องการความสัมฤทธิ์
ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม
พบว่า เด็กไทยเชื้อชาติจีนมีความต้องการความสัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กไทย และเด็กหญิงไทย
เชื้อชาติไทยมีความต้องการความสัมฤทธิ์น้อยกว่าเด็กชายไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มธุรส วีระกำแหง (2515) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
การคิดแบบไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การอบรมเลี้ยงดูในการฝึกให้พึ่งตนเอง และในการยับยั้ง
การพึ่งตนเอง ของเด็กไทยเชื้อชาติไทยและเด็กจีนเชื้อชาติจีนในระดับอนุบาล ผลการศึกษา
เกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้ผลสอดคล้องกับวรรณิ์ รักธรรม (2515) คือพบว่า เด็กไทย
เชื้อชาติจีนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กไทยเชื้อชาติไทย และเด็กชายไทยมีแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กหญิงไทย นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กหญิงจีนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่า
เด็กชายจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเกรงใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

มุกดา ศรีียงค์ (2514) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทยและเด็กจีน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 300 คน แบ่งเป็น
2 กลุ่ม เป็นกลุ่มเด็กไทย 150 คน และกลุ่มเด็กจีน 150 คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยเด็กชาย
85 คน เด็กหญิง 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบความเกรงใจ แบบสอบถาม
บุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ วิเคราะห์ข้อมูล หาค่าสหสัมพันธ์แบบ
เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) และวิเคราะห์ความแปรปรวน

โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างความเกรงใจกับแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเกรงใจกับบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ และแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์กับบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ดังนี้

1) ในกลุ่มเด็กไทยที่มีความเกรงใจสูง จะมีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และมีบุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์สูง ในกลุ่มเด็กจีนที่มีความเกรงใจสูง จะมีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และมีบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์สูง 2) ในกลุ่มเด็กไทย แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์และบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กันในทางบวก แต่ในกลุ่มเด็กจีนมีความสัมพันธ์กันในทางลบ 3) มีความแตกต่างในเรื่องความเกรงใจระหว่างกลุ่มตัวอย่างคือ เด็กไทยมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กจีน และทั้งเด็กไทยและเด็กจีนเพศหญิงมีความเกรงใจสูงกว่าเพศชาย 4) ไม่มีความแตกต่างของแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างเด็กไทยและเด็กจีน แต่พบว่ามี ความแตกต่างของแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ภายในกลุ่มตัวอย่างเด็กจีน คือเด็กหญิงจีนมีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กชายจีน ส่วนในกลุ่มเด็กไทย เด็กหญิงไทยและเด็กชายไทยมีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน 5) และพบว่าแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทยและเด็กจีนในกลุ่มที่มีความเกรงใจสูงและกลุ่มที่มีความเกรงใจต่ำไม่แตกต่างกัน

5. เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมไทย

สำหรับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมไทยนี้ ผู้เขียนได้เขียนขึ้นโดยไค่แนวความคิดจากหนังสือ "จดหมายจากเมืองไทย" ของ "โบคิน" ซึ่งได้รับรางวัลวรรณกรรมยอดเยี่ยมประจำปี พ.ศ. 2512 จากองค์การ ส.ป.อ. เนื่องจากผู้ประพันธ์สามารถหยิบยกความแตกต่างระหว่างคนสองชาติที่อยู่ร่วมกันมาแสดงให้เห็นได้เป็นอย่างดี ผู้เขียนได้รวบรวมและเรียบเรียงความแตกต่างที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังนี้

ประเทศไทยเป็นแหล่งที่ชาวจีนพากันอพยพเข้ามาตั้งรกรากอาศัยอยู่ตั้งแต่สมัยโบราณ เพราะเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบกับคนไทยมีอุปนิสัยโอบอ้อมอารี ไม่รังเกียจคนต่างชาติต่างภาษา ไม่เบียดเบียนหรือจกคสิทธิชาวต่างประเทศ ทำให้ชาวจีนหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยไม่ขาดสาย และเนื่องจากชาวจีนส่วนใหญ่ขยันขันแข็ง มีมานะอดทน ไม่เลื่องงานเหมือนคนไทย จึงมีอาชีพในทางค้าขายเป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นงานที่คนไทยไม่สันัก และคนไทยไม่ชอบ

การเสี่ยง การเก็ง และการคานคดอันเป็นลักษณะอาชีพของการพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนไทยมีก่านิยมเกี่ยวกับ การเป็นเจ้าคนนายคน จึงชอบทำงานราชการ ด้วยถือคติว่า "สิบพ่อค้าไม่เท่าพระยาเลี้ยง" เมืองไทยแต่เดิมจึงมีแต่ผู้ผลิตและผู้บริโภค กล่าวคือ มีเกษตรกรและขุนนาง แต่หาคนที่ทำการค้าขาย เป็นคนกลางน้อยมาก เมื่อคนจีนอพยพเข้ามาจึงทำอาชีพเป็นคนกลาง เป็นเหตุให้มีอิทธิพลต่อกลไกทางเศรษฐกิจมาก

ชาวจีนเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย (ชัจจ์กัญ, 2515 : 12) เป็นผู้ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมอย่างแน่นแฟ้น เช่นเดียวกับชาวไทย เพราะชาติจีนเป็นชาติเก่าแก่มากมีอารยธรรมรุ่งเรืองมานานนับพัน ๆ ปี ชาวจีนจึงมีความภูมิใจในความเป็นจีนเสมอ แม้จะเข้ามาดำรงชีวิตในประเทศไทย ก็ยังคงรักษาวงศ์ธรรมของตนไว้อย่างเคร่งครัด ชาวจีนมีค่านิยม รักพวกพ้องเช่นเดียวกับชาวไทย เขาจะให้ความช่วยเหลือคนแซ่เดียวกันหรือคนจีนด้วยกัน ทำให้ชาวจีนอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน มีการแต่งงานกันในชนชาติเดียวกัน ดำเนินชีวิตตามแบบวัฒนธรรมเดิมของตน

ชาวจีนมีค่านิยมเกี่ยวกับเงิน จึงใช้จ่ายอย่างกระหน่ำกระแหม่ ดังที่ส่วงอู้อั่วละครกล่าวว่ "คนไทยมีแรงกายร้อย แต่ใช้เพียงห้าสิบ ผิดวิสัยคนจีนมีร้อยต้องใช้ร้อย เงินต่างหากที่มีร้อยต้องใช้เพียงสิบ" ชาวจีนจะสะสมเงินทุนไว้พอได้เป็นกอบ เป็นกำก็นำไปลงทุนต่อไปอีก และแม้ว่าคนไทยจะไม่ขยันขันแข็งในการทำงานคนไทยก็มีนิสัยหวังที่จะได้เงินมาก ๆ โดยลงทุนแรงเพียงเล็กน้อย คนไทยจึงมักชอบเสี่ยงโชค และมีค่านิยมยกย่องความมั่งคั่ง เช่นกัน จึงนิยมซื้อทองประดับกายเพื่อแสดงฐานะตน บางคนฐานะไม่สู้ดีก็สู้ประหยักรื่องการกิน การใช้เพื่อซื้อทองประดับเพียงเพื่อมิให้ชาวบ้าน "ดูถูก" การคำนึงถึงความรู้สึกของชาวบ้าน กลัวชาวบ้าน "ดูถูก" แล้วตนจะเสียหน้านั้น ก็เป็นเรื่องที่คนจีนคำนึงถึงเหมือนกัน เช่น การจัด งานพิธี หรือทำกิจการใด ต้องคำนึงให้เหมาะสมกับฐานะของตน ดังเช่น ในพิธีแต่งงานคู่บ่าวสาวจะยกน้ำชาให้ผู้ใหญ่ของอีกฝ่ายหนึ่ง เท่ากับเป็นการไหว้ ผู้ใหญ่จะต้องรับไหว้ด้วยเงินหรือทองคำตามฐานะของตน ถ้าญาติผู้ใหญ่คนนั้นฐานะไม่ดี เจ้าภาพจะเอาเงินใส่ซองเตรียมไว้ให้เพื่ออุ้มหน้าหรือรักษาน้ำหน้าของญาติผู้ใหญ่คนนั้น เป็นต้น

ด้วยเหตุที่คนจีนมีค่านิยมยกย่องเงิน การอบรมจึงมุ่งให้ลูกรู้จักทำงานเพื่อให้ได้เงินมา มาก ๆ โดยเฉพาะลูกชาย จะถูกฝึกให้รักงาน ถือว่างานเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ลูกคนจีนจะต้องเป็น

กำลังสำคัญช่วยทำงานหาเงินไปพร้อม ๆ กับการเรียนหนังสือ ซึ่งจะต่างกับคนไทยที่จะเลี้ยงลูกอย่างทุนนิยม ไม่ฝึกให้ลูกรู้จักทำงานตั้งแต่เล็ก ทำให้ลูกรู้สึกเสียหน้าถ้าจะต้องทำงานที่ตนเห็นว่าไม่เหมาะสมกับสถานะของตน ทั้งนี้เป็นเพราะบิคมารคาไทยมีค่านิยมหวังให้ลูกเรียนสูง ๆ ใ้รับพระราชทานปริญญาบัตร และทำงานราชการ ลูกคนไทยจึงไม่ได้รับการฝึกให้มีความรับผิดชอบ จะมีลักษณะพึ่งพ่อแม่ตลอดไป ดังที่ "วิญญู" ตัวละครของ "โบตัน" กล่าวว่า "คนไทยเราส่งสมนิสัยให้บุตร เป็นผู้ขอทุกอย่างจากพ่อแม่ตลอดไป แต่คนจีนส่งสมนิสัยให้บุตร เป็นผู้ให้พ่อแม่มากกว่าคนไทยอยู่สักหน่อย เรามักจะกวนพ่อแม่ไปจนโต มีครอบครัวแล้วก็ยังขอเงินกันอยู่ และพ่อแม่ก็พอใจอย่างนั้นด้วย พ่อแม่ฝรั่งหรือพ่อแม่จีนไม่พอใจแน่ ๆ เพราะลูกไม่รู้จักรับผิดชอบ" จะเห็นว่าชาวจีนอบรมเลี้ยงลูกเป็นแบบสังคมนิยมสัมพันธสัมพันธ์ คือมุ่งสัมพันธลักษณ์มากกว่าชาวไทย

ปราณีต สุขอุดม (2514) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีและบุคลิกภาพระหว่างคนไทยและคนจีน โดยใช้เด็กชายวัยรุ่นจำนวน 60 คน ซึ่งมีเชื้อชาติไทย 30 คน เชื้อชาติจีน 30 คน และมารดาของเด็กทั้งสองกลุ่มนี้เป็นกลุ่มตัวอย่าง และใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 2 ชุด คือ HSPQ Form ของ Raymond B. Catell และแบบสอบถามบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ของ ดร.วีรบุท วิเชียรโชติ และศึกษาความสัมพันธ์สังคมประเพณีจากพ่อแม่ด้วยแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า บิคมารคาไทยฝึกสัมพันธลักษณ์ให้แก่บุตรและคาดหวังในตัวบุตรมากกว่า บิคมารคาจีน และเด็กวัยรุ่นจีน สุภาพ อ่อนโยน จิตใจหวานไหวง่าย และคล้อยตามผู้อื่นมากกว่า เด็กวัยรุ่นไทยอย่างมีนัยสำคัญ .05 สำหรับผลด้านความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประเพณีของ บิคมารคาและบุคลิกภาพของบุตรนั้นพบว่า การฝึกความสัมพันธลักษณ์ของ บิคมารคาจีนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแบบสัมพันธสัมพันธ์ของบุตร ความคาดหวังในตัวบุตรของ บิคมารคาไทยสัมพันธ์กับการเก็บความรู้สึก และบุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์ของบุตร ของ บิคมารคาจีนมีความสัมพันธ์กับสภาพอารมณ์ที่เด่นมาก และความไม่มั่นใจในตนเอง ความเข้มงวดของ บิคมารคาไทยสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแบบสัมพันธสัมพันธ์ของบุตร และการฝึกไมตรีสัมพันธ์ของ บิคมารคาไทยสัมพันธ์กับการเก็บความรู้สึก และบุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์ของ บิคมารคาจีนสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าสังคมของบุตร

จากผลการวิจัย จะเห็นว่าคนไทยมีบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์มากกว่าชาวจีน เพราะความคาดหวังและการฝึกไมตรีสัมพันธ์ของบิคมารคา ทำให้เด็กไทยมีบุคลิกภาพแบบ ไมตรีสัมพันธ์ แต่เด็กจีนที่ได้รับสังคมประกิตด้านการฝึกไมตรีสัมพันธ์ จะทำให้เขาสังคมได้ดีขึ้น แสดงว่าเมื่อเด็กจีนได้รับการฝึกไมตรีสัมพันธ์ ทำให้มีบุคลิกภาพที่เข้ากับคนไทยได้ขึ้น แต่เด็กจีน ที่ได้รับการคาดหวังจากบิคมารคา จะมีสภาพอารมณ์ที่เครียดมากและไม่มั่นใจตนเอง ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะเด็กวัยรุ่นจีนมีความลำบากในการปรับตัว กล่าวคือ เมื่ออยู่บ้านต้องทำตัวให้เข้ากับ วัฒนธรรมจีนอย่างเคร่งครัดตามความคาดหวังของบิคมารคา แต่เมื่อออกจากบ้านต้องปรับตัว ให้เข้ากับคนไทยให้ได้ดีที่สุด จึงทำให้เหนื่อยใจดังที่ "เว่งคิม" (โบตัน, 2512) ได้ประสบ

และจากการวิจัยที่พบว่า บิคมารคาไทยฝึกสัมฤทธิ์ผลให้แก่บุตรมากกว่าบิคมารคาจีนนั้น อาจจะเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน และตัวแปรการฝึกสัมฤทธิ์ผลส่วนใหญ่เป็นการฝึก สัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา (เพราพรณ, 2510) แต่คนจีนในประเทศไทย ส่วนใหญ่ทำการค้าขาย ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาเท่าใดนัก เพราะการศึกษาไม่มีบทบาทสำคัญในการกำหนด สถานภาพของเขา ไม่ได้เป็นสื่อให้เขายกระดับขึ้นได้ ซึ่งตรงข้ามกับคนไทยที่ต้องพยายามมี การศึกษาสูง เพื่อเป็นเครื่องประกันอนาคต และส่วนใหญ่นิยมการรับราชการ เป็นเจ้าคนนายคน ด้วยเหตุนี้ผลการศึกษาของ (ปราณีต สุขอุคม) จึงพบว่าบิคมารคาไทยฝึกผลสัมฤทธิ์และ คาดหวังในตัวบุตรมากกว่าบิคมารคาจีน

6. เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะสังคมกรุงเทพมหานครและภาคเหนือ

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช กล่าวถึงสังคมเมืองไทยว่า สังคมในกรุงเทพมหานคร มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ไม่มีจังหวัดใดมีลักษณะใกล้เคียง แม้แต่เมืองที่เป็นที่ตั้งตัวจังหวัดอีก 70 แห่ง เพราะกรุงเทพมหานครมีลักษณะเป็นศูนย์กลางของสิ่งต่าง ๆ เช่น การปกครอง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม วิทยาการ ศิลปการบันเทิง เป็นต้น ความสัมพันธ์เปลี่ยนไปเป็นแบบทศนิยม คือเป็นไปคามระเบียนแบบแผนกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และต่างฝ่ายต่างมุ่ง ที่จะได้รับประโยชน์ตอบแทนจากความสัมพันธ์เป็นสำคัญ สภาพสังคมสนับสนุนเสรีภาพของบุคคล ในการต่อสู้แข่งขันในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างรีบเร่ง มีการแข่งขันกันสูง เพื่อกอบโกยผลประโยชน์ที่พึงได้ มีก่านิยมทางด้านความสำเร็จมากกว่า ความเกรงใจ จะเห็นว่าสังคมกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มเป็นสังคมสัทธิสัมพันธ์มากกว่า

สังคมชนบทซึ่งเป็นสังคมส่วนใหญ่ที่ยังมีลักษณะของสังคมไมตรีสัมพันธ์อยู่ กล่าวคือ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรม เป็นสังคมประเพณีนิยม เน้นการพึ่งพาอาศัยกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักพวกพ้อง และเคารพในอาวุโส เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรในภาคเหนือจะแสดงลักษณะของไมตรีสัมพันธ์อย่างเด่นชัด จนผู้เขียนถึงมักจะปรารภเสมอ ๆ ว่า ไม่มีที่ไหนที่จะมีไมตรีจิตเช่นภาคเหนือ (มณี, 2513 : 71 – 76)

ชีวิตความเป็นอยู่ชนบทประเพณีต่าง ๆ ของชาวเหนือที่ยังคงรักษาไว้ได้นั้น ทำให้มีความแตกต่างจากภาคกลางและภาคอื่น ๆ หลายประการ (บุญช่วย, 2504 : 49) เมืองเหนือได้รับการยกย่องว่าเป็นเมืองแห่งศีลธรรมและวัฒนธรรม มีอัธยาศัยที่อ่อนน้อมยิ้มแย้มแจ่มใส อยู่เสมอ เชื่อในเหตุผล มีความเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา (โชติ, 2512 : 239) คนในหมู่บ้านเดียวกันจะรู้จักกันหมด เดินผ่านกันก็ทักทายปราศรัยกัน มีธุระก็ช่วยเหลือให้ว่วนกัน เช่นเดียวกับประเพณีลงแขกของภาคกลาง เพื่อนบ้านล้าบาก็จะให้ความช่วยเหลือโดยเจ้าทุกข์ไม่ต้องออกปาก

การอบรมเลี้ยงดูบุตรก็มุ่งจะอบรมให้มีความรักใคร่ญาติพี่น้อง เครือญาติและมิตรสหาย เชื้อพ้องผู้ใหญ่ ให้รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไมตรีจิตกับคนทั่วไป เน้นค่านิยมไมตรีสัมพันธ์สูง ประกอบกับสุภาพดี ของคนเมือง ชนบทชนบทประเพณีต่าง ๆ จึงทำให้คนภาคเหนือ หรือคนเมืองมีอุปนิสัยใจคอต่างกล่าวข้างต้น

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มัญรี นูนาค (2513) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของบิกามารคาและบุคลิภาพของเด็กในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายจำนวน 60 คน และบิกามารคาของเด็กชายกลุ่มนี้ ผลปรากฏว่า สังคมประเพณีของบิกามารคาในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่บิกามารคาในต่างจังหวัดให้สังคมประเพณีค่านิยมไมตรีสัมพันธ์สูงกว่า และบุคลิภาพของเด็กในจังหวัดพระนครเหนือกว่าเด็กต่างจังหวัดในด้าน สติปัญญา ความมั่นใจในตนเอง ความมั่นคงทางอารมณ์ เด็กต่างจังหวัดมีความตื่นตัวกระวนกระวายใจสูงกว่าเด็กในจังหวัดพระนคร และการฝึกสัมฤทธิ์ผลของบิกามารคาสัมพันธ์กับบุคลิภาพไมตรีสัมพันธ์ของบุตรในทางลบ

พูนผล สุวรรณพัฒน์ (2512) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของเด็กนักเรียนในเมืองหลวงและเด็กนักเรียนในต่างจังหวัด พบว่า นักเรียนในเมืองหลวงจะมีความสามารถในการเข้าสังคม ความมั่นคงทางอารมณ์ ดีกว่านักเรียนในต่างจังหวัด แต่ด้อยกว่าในด้านการประพฤติตามระเบียบแบบแผน และการบังคับตนเอง

ภูมิเรียง อริยกะบุตร (2513) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงจารีตประเพณีของบุคคลต่างรุ่น และมีสภาพแวดล้อมทางสังคมต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง 120 คน ซึ่งประกอบด้วยบุคคล 3 รุ่น พบว่า กลุ่มสูงวัยมีทัศนคติดีกว่ากลุ่มกลางคน และกลุ่มกลางคนมีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มวัยรุ่นในเรื่องการลงโทษเด็กเมื่อกระทำความผิด การเชื่อฟังความกิดเห็นของผู้อาวุโสกว่า กลุ่มในเมืองมีทัศนคติที่ดีต่อการให้เด็กตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่ากลุ่มชนบทอย่างไม่มีนัยสำคัญ กลุ่มชนบทมีทัศนคติไม่ดีต่อการนุ่งกระโปรงสั้น มากกว่ากลุ่มในเมือง แสดงว่ากลุ่มในเมืองยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกมากกว่ากลุ่มชนบท

จากผลงานการวิจัยนี้จะเห็นว่า สังคมชนบทจะมุ่งฝึกไมตรีสัมพันธ์ให้บุตรมากกว่า เป็นผลให้บุตรมีความประพฤติตามระเบียบแบบแผน รู้จักรับความต้องการของตน กลุ่มในเมืองจะมีการยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกมากกว่า และสภาพสังคมในเมืองที่เปลี่ยนไปทำให้เด็กในเมืองมีบุคลิกภาพแบบสมัยใหม่ทันสมัยมากขึ้น เช่น มีความมั่นใจตนเอง มีความสามารถในการเข้าสังคม เป็นต้น และคนรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกมากกว่าคนรุ่นเก่า

สมมุติฐานการวิจัยและสมมุติฐานเป็นกลาง

จากการศึกษาเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางให้ผู้เขียนได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัย Research Hypothesis และสมมุติฐานเป็นกลาง Null Hypothesis เป็น 3 ตอน คือ

ตอน 1 หากความสัมพันธ์ของบุคลิกลักษณะ

1.1 H_0 : ความเกรงใจน่าจะไม่มีความสัมพันธ์กับการรักษาหน้า ($r_{xy} = 0$)

1.2 H_1 : ความเกรงใจน่าจะมีมีความสัมพันธ์กับการรักษาหน้าในทางบวก ($r_{xy} > 0$)

1.2 H_0 : ความเกรงใจน่าจะไม่มีความสัมพันธ์กับแรงงูใจไม่สัมพันธ์

$$(r_{XY} = 0)$$

H_1 : ความเกรงใจน่าจะมีสัมพันธ์กับแรงงูใจไม่สัมพันธ์

ในทางลบ $(r_{XY} < 0)$

1.3 H_0 : การรักษาหน้าน่าจะไม่มีความสัมพันธ์กับแรงงูใจไม่สัมพันธ์

$$(r_{XY} = 0)$$

H_1 : การรักษาหน้าน่าจะมีสัมพันธ์กับแรงงูใจไม่สัมพันธ์

ในทางลบ $(r_{XY} < 0)$

1.4 H_0 : ใต้น่าน่าจะไม่มีความสัมพันธ์กับเสียหน้า $(r_{XY} = 0)$

H_1 : ใต้น่าน่าจะมีสัมพันธ์กับเสียหน้าในทางบวก $(r_{XY} > 0)$

ตอน 2 เปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ

2.1 ความเกรงใจ

2.1.1 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ไม่น่าจะมีความเกรงใจแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง

$$(M_{มศ.3} = M_{ป.กศ.สูง})$$

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ไม่น่าจะมีความเกรงใจแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง

$$(M_{มศ.3} = M_{ป.กศ.สูง})$$

2.1.2 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนภาคเหนือไม่น่าจะมีความ

เกรงใจแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนกรุงเทพมหานคร $(M_{เหนือ} = M_{กรุงเทพฯ})$

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนภาคเหนือน่าจะมีความ

เกรงใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนกรุงเทพมหานคร $(M_{เหนือ} > M_{กรุงเทพฯ})$

2.1.3 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายไทยไม่น่าจะมีความ

เกรงใจแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายจีน $(M_{ไทย} = M_{จีน})$

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายไทยน่าจะมีความ

เกรงใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายจีน $(M_{ไทย} > M_{จีน})$

2.1.4 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงไม่น่าจะมีความเกรงใจ
แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย ($M_{\text{หญิง}} = M_{\text{ชาย}}$)

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงน่าจะมีความเกรงใจมากกว่า
กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย ($M_{\text{หญิง}} > M_{\text{ชาย}}$)

2.2 แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.2.1 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่น่าจะมี
แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง
($M_{\text{มศ.3}} = M_{\text{ป.กศ.สูง}}$)

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่น่าจะมี
แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง
($M_{\text{มศ.3}} = M_{\text{ป.กศ.สูง}}$)

2.2.2 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนภาคเหนือไม่น่าจะมีแรงงูใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนกรุงเทพมหานคร ($M_{\text{เหนือ}} = M_{\text{กรุงเทพฯ}}$)

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนภาคเหนือน่าจะมีความแรงงูใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนกรุงเทพมหานคร ($M_{\text{เหนือ}} < M_{\text{กรุงเทพฯ}}$)

2.2.3 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายไทยไม่น่าจะมี
แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ($M_{\text{ไทย}} = M_{\text{จีน}}$)

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายไทย น่าจะมี
แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ($M_{\text{ไทย}} < M_{\text{จีน}}$)

2.2.4 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายไม่น่าจะมีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์
แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง ($M_{\text{ชาย}} = M_{\text{หญิง}}$)

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายน่าจะมีความแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์
ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง ($M_{\text{ชาย}} < M_{\text{หญิง}}$)

2.3 การรักษาน้ำ

2.3.1 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ไม่แน่ว่าจะมีการรักษาน้ำสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง
($M_{มศ.3} = M_{ป.กศ.สูง}$)

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
น่าจะมีการรักษาน้ำมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง
($M_{มศ.3} > M_{ป.กศ.สูง}$)

2.3.2 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในภาคเหนือ ไม่แน่ว่า
จะมีการรักษาน้ำแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร ($M_{เหนือ} = M_{กรุงเทพฯ}$)

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในภาคเหนือ น่าจะมีการ
รักษาน้ำมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร ($M_{เหนือ} > M_{กรุงเทพฯ}$)

2.3.3 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายไทย
ไม่แน่ว่าจะมีการรักษาน้ำต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ($M_{ไทย} = M_{จีน}$)

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายไทย
น่าจะมีการรักษาน้ำมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ($M_{ไทย} > M_{จีน}$)

2.3.4 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง ไม่แน่ว่าจะมีการรักษาน้ำ
มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย ($M_{หญิง} = M_{ชาย}$)

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง น่าจะมีการรักษาน้ำ
มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย ($M_{หญิง} > M_{ชาย}$)

ตอน 3 ศึกษาเปรียบเทียบระดับความเกรงใจของบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะการรักษาน้ำ

และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3 ระดับ

3.1 H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่มีการรักษาน้ำ สูง กลาง ต่ำ
ไม่แน่ว่ามีความเกรงใจแตกต่างกัน ($M_{สูง} > M_{กลาง} > M_{ต่ำ}$)

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่มีการรักษาน้ำ สูง กลาง ต่ำ น่าจะมี
ความเกรงใจในระดับสูง กลาง ต่ำ คำนวณ ($M_{สูง} > M_{กลาง} > M_{ต่ำ}$)

3.2 H₀ : กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง กลาง ค่า ไม่น่าจะมี
ความเกรงใจแตกต่างกัน ($M_{\text{สูง}} = M_{\text{กลาง}} = M_{\text{ต่ำ}}$) ;
H₁ : กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง กลาง ค่า น่าจะมี
ความเกรงใจในระดับสูงหรือต่ำ ($M_{\text{สูง}} > M_{\text{กลาง}} \neq M_{\text{ต่ำ}}$)

เหตุผลเบื้องหลังสมมุติฐานการวิจัย

ตอนที่ 1 หาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพ

โดยเหตุที่สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเป็นปึกแผ่น เป็นสังคมที่ดำรงซึ่งความ
สงบมาเป็นเวลานาน ย่อมมีวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมต่าง ๆ เป็นของตนเอง และฝังแน่น
อยู่กับจิตใจของคนไทย กลายเป็นบุคลิกภาพหรือเอกลักษณ์ของคนไทย (อานนท์, 2515 : 116)
ความเกรงใจ และการรักษาหน้า ทั้งก็เป็นค่านิยมในการดำเนินชีวิตหรือประกอบกิจกรรม
ในงานพิธีต่าง ๆ ของคนไทย เช่น การจัดงานพิธีและการทำบุญเกินกำลังจนกระทั่งก่อให้เกิด
หนี้สิน (อานนท์, 2525 : 121) การแสดงความทูลกระหม่อมเครื่องทอง เป็นต้น
และตามข้อสังเกตของบลันชาร์ค (Blanchard, 1958 : 482) ที่ว่า คนไทยยึดสัมพันธภาพ
เป็นหลัก มีความเกรงใจมาก ซึ่งอาจจะใช้เพื่อการรักษาหน้า หรือถนอมความรู้สึกของบุคคล
ที่ตนคิดต่อด้วยไว้ นอกจากนี้จากการศึกษาเรื่องความเกรงใจของ คร.วีรยุทธ และ คร.นวลเพ็ญ
วิเชียรโชติ พบลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งของความเกรงใจว่าเป็นกลวิธานมองกันตัว เพื่อรักษา
หน้าของตนหรือของผู้อื่น ความเกรงใจเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย ตามที่นักหนังสือพิมพ์
หมอสอนศาสนา และนักสังคมวิทยา เขียนในจดหมายเหตุนั้นว่า ไม่สามารถจะอธิบายความหมาย
ความเกรงใจให้เข้าใจตามภาษาของเขาได้ แต่ก็น่าจะมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า "เสียหน้า"
ในวัฒนธรรมจีน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้เขียนจึงตั้งสมมุติฐานว่า ความเกรงใจ น่าจะมีความสัมพันธ์กับ
" การรักษาหน้า ในทางบวก

คร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ ได้กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของคนในสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์
จะมีมากกว่าคนในสังคมไม่ศรีสัมพันธ์ เพราะคนในสังคมไม่ศรีสัมพันธ์จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
มากกว่า และพบว่า ความเกรงใจเป็นค่านิยมเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่มุ่งสร้างเสริม

ความราบรื่นให้สัมพันธ์ภาพนับเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์อย่างหนึ่ง เดวิด (David, 1968 : 71) พบว่า ความต้องการแข่งขันเพื่อมาตรฐานอันดีเลิศ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์จะสัมพันธ์กับความจงรักภักดีและการผูกพันกับสิ่งเก่า ๆ มากกว่า ซึ่งตรงกับการศึกษาของกิลฟอร์ด (Guildford, 1959 : 432 - 437) ที่พบว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะทำกิจกรรมเพื่อพิสูจน์ความสำคัญของตน และพิสูจน์มาตรฐานอันดีเลิศ ส่วนบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมุ่งทำกิจกรรมเพื่อเอาใจเพื่อนฝูงหรือมุ่งไม่ใคร่สัมพันธ์ นอกจากนี้ เดวิด (David, 1968 : 71) ยังพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์มีความสัมพันธ์กันในทางลบ ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของเบอร์คิก (David, 1968 : 71)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้เขียนจึงตั้งสมมุติฐานว่า ความเกรงใจน่าจะมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในทางลบ

แมคเคลแลนด์ (Mc. Clelland, 1961 : 207) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงว่า มีลักษณะกล้าเสี่ยงพอสมควร และจากการศึกษาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการเสี่ยง (Atkinson, 1958 : 320 - 321) พบว่า บุคคลที่มีการเสี่ยงมากหรือน้อย จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีการเสี่ยงปานกลาง แต่ลักษณะของผู้มี "หน้า" นั้น จะมีการเสี่ยงมากหรือน้อยเกินไป เช่น ในการจัดงานพิธีของคนไทย มักจะจัดอย่างใหญ่โต เพื่อความมีหน้ามีตาของเจ้าของงานและญาติพี่น้อง (อานนท์, 2515 : 121) แม้กำลังเงินไม่มีพอก็อดค่าใช้จ่ายนี้ยืมสินเขามาทำ แสดงว่าบุคคลนั้นยอมเป็นผู้มีหนี้สิน เพื่อหวังจะรักษาสถานภาพทางสังคมหรือก้าวขึ้นไปสู่สถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น ถือว่าเป็นการเสี่ยงที่มากเกินไป หรือบางครั้งผู้มีหน้าก็จะแสดงอาการรังับการแสดงออก เพราะต้องการรักษาหน้าของตน หรือรักษาหน้าของผู้อื่นไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้เขียนจึงตั้งสมมุติฐานว่า "การรักษาหน้า" น่าจะมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในทางลบ

ดร. นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ กล่าวว่า "ระบบตัวฉัน" หรือที่สังคมไทยเข้าใจกันว่า "หน้า" นั้นจะไม่พูดคำว่า "หน้า" โคด ๆ แต่จะพูดว่า "ไค้หน้า" "เสียหน้า" "รักษาหน้า" "ขายหน้า" เป็นต้น ดังนั้นทั้ง "ไค้หน้า" และ "เสียหน้า" ย่อมมีรากฐานมาจากความวิตกกังวล

เหมือนกัน บุคคลที่คำนึงถึง "หน้า" หรือมี "ระบบตัวฉัน" ที่พอโยกย้ายจะมีการ "ไต่หน้า" และ "เสียหน้า" เสมอ กล่าวคือเมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณค่าของตนเพิ่มขึ้น เนื่องจากการได้รับการยอมรับจากสังคม บุคคลก็จะ "ไต่หน้า" แต่ถ้าบุคคลรู้สึกว่าคุณค่าของตนลดลง หรือมีความรู้สึกว่าถูกขู่เข็ญความมั่นคงปลอดภัย บุคคลก็จะ "เสียหน้า"

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้เขียนจึงตั้งสมมุติฐานว่า "ไต่หน้า" น่าจะมีความสัมพันธ์กับ "เสียหน้า" ในทางบวก

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบบุคลิกภาพ

2.1 ความเกรงใจ

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง (2513, 66 – 70) กล่าวถึงลักษณะนิสัยประจำชาติไทยโดยส่วนรวมว่า คนไทยรักอิสรภาพ เป็นตัวของตัวเอง แต่ในขณะเดียวกันก็นิยมแสดงอาการอ่อนน้อมและเชื่อฟังผู้มีอำนาจ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลขึ้นกับระดับอาวุโส ไม่นิยมให้เด็กแสดงความเป็นตัวของตัวเอง ทำให้เด็กพัฒนาบุคลิกภาพแบบเก็บกด ประกอบกับความเกรงขามผู้ใหญ่ทำให้มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว อันเป็นแบบของบุคลิกภาพที่คนไทยนิยม คือ เรียบร้อยสงบเสงี่ยม เป็นต้น และจากผลการวิจัยของ ดร.ละม้ายมาศ ศรศักดิ์และคณะ (2510 : 87 – 91) เน้นให้เห็นว่า สังคมไทยมุ่งอบรมให้เด็กเชื่อฟังผู้ใหญ่ การอบรมสั่งสอนก็มุ่งรักษาแบบแผนการวัฒนธรรมไว้ ทำให้คนไทยสร้างบุคลิกภาพที่เป็นของคนไทยให้กับเด็ก ซึ่งจะติดตัวต่อไปจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ ความเกรงใจเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งที่ผู้ใหญ่มุ่งอบรมให้เด็กรู้จักเกรงใจ (ประเทิน, 2525 : 63) โดยถือว่า เกรงใจเป็นคุณสมบัติของผู้ดี (คุชฎี, 2510 : 71) ด้วยเหตุดังกล่าว ความเกรงใจ จึงเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของสังคมไทย ดังที่ชาวต่างประเทศได้ตั้งข้อสังเกตว่า ลักษณะเกรงใจเป็นลักษณะที่ไม่อาจให้ความหมายตามภาษาของเขาได้ ซึ่งตรงกับที่หลวงประกอบนิติสาร ("อนามิส", 2515 : 70) ซึ่งเป็นทั้งนักกฎหมายและนักภาษาศาสตร์ได้กล่าวภายหลังที่ได้เดินทางรอบโลกหลายครั้งว่า คำว่าเกรงใจมีเฉพาะภาษาไทยเท่านั้น

ชาวจีนเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุด (ชจกภัย, 2515 : 12) เป็นกลุ่มที่อพยพเข้ามาตั้งรกรากอาศัยอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยโบราณ แต่โดยเหตุที่ชาวจีนเป็นผู้ที่ขยันในขนบธรรมเนียมดั้งเดิมอย่างแน่นแฟ้น เพราะมีความภูมิใจวัฒนธรรมเดิมของตน

(ชจกัย, 2515 : 12) จึงทำให้ชาวจีนยังคงรักษาวัฒนธรรมของตนไว้อย่างเคร่งครัด
ชนกลุ่มนี้ มีค่านิยมยกย่องเงิน ชัยชนะแข่งในการทำงาน จึงน่าจะเป็นแนวโน้มว่า คนจีนมีไมตรี
สัมพันธ์น้อยกว่าคนไทย ดังนั้นการฝึกอบรมของบิคมารคาที่ให้กับบุตรย่อมแตกต่างจากของไทย
ในบางส่วน ดังที่ปราณีต สุขอุดม (2514) กล่าวว่า กระบวนการสังคมประเพณีของบิคมารคา
ต่างกลุ่ม ต่างเชื้อชาตินี้มีทั้งเหมือนกันและต่างกัน เพราะวัฒนธรรมระหว่างสังคมมีทั้งเหมือนกัน
อย่างกว้าง ๆ และต่างกันโดยเฉพาะของแต่ละสังคม ด้วยเหตุนี้เด็กไทยเชื้อสายจีนน่าจะ
ได้รับสังคมประเพณีในค่านิยมสัมพันธ์ที่เน้นความเกรงใจน้อยกว่าเด็กไทยเชื้อสายไทย

ศ.ดร.วิรุณ พุทธิวิชัย (2513 : 36 - 44) จัดสังคมไทยเป็นสังคมไมตรีสัมพันธ์
คือมีลักษณะ เป็นสังคมประเพณีนิยม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบกรการกสิกรรม มีค่านิยมทาง
พรหมลิขิต มีระบบเจ้าขุนมูลนาย มีการสื่อสารแบบสังคมปิด เช่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
มีความเกรงใจ เน้นสัมพันธภาพเป็นสำคัญ เป็นต้น ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะพบในภูมิภาคต่าง ๆ
ในประเทศไทยยกเว้น กรุงเทพมหานคร เพราะสังคมเมืองหลวงเริ่มมีแนวโน้มที่จะมีค่านิยม
แบบสังคมสมัยใหม่สัมพันธ์มากขึ้น มีการต่อสู้แข่งขันในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพสูง
ความสัมพันธ์ของบุคคลเป็นแบบ หุนหันพลันแล่น ซึ่ง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2509 : 141 - 149)
ลงความเห็น ว่า คนในกรุงเทพฯ ไม่น่าใจ เห็นความทุกข์ทรมานของบุคคลอื่นเป็นธรรมดา
สำหรับสังคมชนบทแล้ว จะมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เคื้อร่อนแทนกัน มีค่านิยมแบ่งปัน
มากกว่าการแข่งขัน และมีค่านิยมอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะของสังคมไมตรีสัมพันธ์ที่เด่นชัด เช่น
ในภาคเหนือเขตจังหวัด แพร่ น่าน เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง จะถือว่าค่านิยม
ไมตรีสัมพันธ์เหล่านี้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จำเป็นต้องรักษาไว้ เช่น ประเพณีคำหัวในวัน
วันสงกรานต์ ญ้อยจะพากันไป "คำหัว" ต่อญาติผู้ใหญ่ผู้สูงอายุ เพื่อ "สุมาการวะ" หรือ
เพื่อขอขมาลงโทษ หรือเป็นการแสดงออกซึ่งความกตัญญูกตเวทิตา (มณี, 2513 : 71 - 76)
นอกจากนี้ยังมีสุภาษิตที่ชาวเหนือ หรือ "คนเมือง" ยึดเป็นแนวปฏิบัติและอบรมสั่งสอนบุตรหลาน
ให้เคารพผู้อาวุโสอีกมาก เช่น "ใหญ่หื้อว่าสูง สูงหื้อว่าป่า ป่อฮักป่อฮักฮื้อว่าอา" โดยปกติ
ชาวเหนือจะมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจกับญาติเยื้อน เป็นกันเองยิ้มแย้มแจ่มใส เน้นค่านิยม
ช่วยเหลือกันและกันมาก เช่น ประเพณีสงฆ์ทุกคนในหมู่บ้านจะต้องละงานของตนไปช่วยเหลือ
บ้านงาน ถ้าบ้านไหนไม่ไปก็จะได้รับโทษทางสังคม คือเมื่อบ้านตนมีงานก็ไม่มีใครมาช่วยเหลือ

จะเห็นว่าบรรยากาศของภาคเหนือ หรือลานนาไทย เป็นตัวอย่างที่เด่นชัดของสังคมไมตรีสัมพันธ์ ซึ่งลักษณะทางวัฒนธรรมเช่นนี้ย่อมมีอิทธิพลต่อการอบรมสั่งสอนและบุคลิกภาพของบุคคลมาก ดังการศึกษาของพูนผล สุวรรณพัฒน์ (2512) พบว่ากลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัดจะถูกอบรม ให้อยู่ในโอวาทเชื่อฟังผู้ใหญ่ ปฏิบัติตามครรลองคลองธรรม และถูกควบคุมมากกว่ากลุ่มตัวอย่าง ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของมัญชรี บุญนาค (2514) ที่พบว่า เด็กชนบท ได้รับการฝึกไมตรีสัมพันธ์มากกว่าเด็กในกรุง

แบร์รี่ (Barry, 1967 : 56) กล่าวว่าผู้ชายไทยมักไม่ค่อยเก็บความรู้สึก มักคลั่งคล้ายเหตุผล ส่วนผู้หญิงเป็นพวกที่ค่อนข้างหัวเก่า พยายามรักษามโนธรรมนิยมและคุณค่าต่าง ๆ ของประเทศไว้ และโดยวัฒนธรรมและประเพณีของไทย จะถือว่าผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง หรือเป็นผู้ตาม เช่นเดียวกับวัฒนธรรมจีน และเพศหญิงต้องเป็นผู้ที่สุภาพเรียบร้อยอ่อนหวาน และอยู่ในกรอบประเพณีเสมอ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้เขียนตั้งสมมุติฐานข้อ 2.1.1, 2.1.2., 2.1.3 และ 2.1.4 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างที่แยกเป็น 4 กลุ่ม

2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ดร.ละม้ายมาศ ศรีทนต์ (2508 : 636) กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกรอบการอบรมเลี้ยงดูที่บุคคลผู้นั้นได้รับจากบิดามารดา เมื่อเยาว์วัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วินเทอร์เบ็คคอม (Mc. Clelland, 1953) และ เคแกนกับมอส (Kagan and Moss, 1962 : 42) ที่ว่า ความต้องการสัมฤทธิ์ ปรากฏเป็นลักษณะที่คงเส้นคงวาของบุคลิกภาพซึ่งขยายจากวัยทารกจนเป็นผู้ใหญ่ และ โรเซน (Rosen, 1962 : 623) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เกิดจากกระบวนการที่มารดาฝึก ความสัมฤทธิ์ผลและความเป็นอิสระ ให้ทารกเช่นเดียวกับที่ เซคอร์ด (Secord and Backman, 1964 : 568) สรุปว่า การอบรมเลี้ยงดูและการสั่งสอนเกี่ยวข้องกับระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ด้วยเหตุที่สังคมกรุงเทพมหานคร ได้รับความคิดและความเชื่อจากวัฒนธรรมตะวันตก และมีแนวโน้มที่จะมีค่านิยมแบบสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ เช่น เน้นผลสัมฤทธิ์มากกว่าไมตรีสัมพันธ์ มีการแข่งขันกัน มีระบบการสื่อสารเป็นแบบเปิด สภาพทั้งหมดของกรุงเทพมหานครย่อมมีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร บิดามารดา ย่อมเน้นการฝึกความสัมฤทธิ์ให้บุตรมากกว่าจะ เน้นการอบรม

ไมตรีสัมพันธ์ กังเซ่น พูนผล (2515) พบว่า เด็กในภูมิภาคจะมีการประพฤติตามระเบียบแบบแผนมากกว่าในกรุงเทพฯ และจากการศึกษาของ เดวิด (David, 1968 : 71) กับเบอร์คิต (David) ได้ผลสอดคล้องกันว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ในทางลบ

ชาวจีนเป็นพวกที่มีความขยันขันแข็งอดทนเป็นพิเศษ (ชัจักัย, 2515, : 89 – 93) ไม่เลือกงานเหมือนคนไทย มักจะชอบประกอบธุรกิจการค้า ซึ่งเป็นงานที่คนไทยไม่ชอบ เพราะเป็นงานที่จะต้องเสี่ยง ลักษณะนี้ตรงกับการเปรียบเทียบคนจีนและคนไทยของสกินเนอร์ (Skinner, 1953 : 91) คนจีนมีความอดสาหัสขยันและเต็มใจทำงานหนัก กล้าเสี่ยงในการลงทุน ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนคนไทย เป็นคนเกียจคร้านไม่เต็มใจทำงานหนัก นอกจากเพื่อสนองความต้องการชั่วระยะ พอใจในสิ่งที่มีอยู่ ไม่สนใจในความก้าวหน้า หรือการแข่งขันทางเศรษฐกิจและจากการศึกษาของ เพราพรณ ประพิตรภา (2510) พบว่า เด็กไทยและเด็กจีนได้รับการอบรมสั่งสอนด้านการฝึกความสัมฤทธิ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้เขียนตั้งสมมุติฐานข้อ 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3 และ 2.2.4 เพื่อศึกษา เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างที่แยกเป็น 4 กลุ่ม

2.3 "การรักษาหน้า"

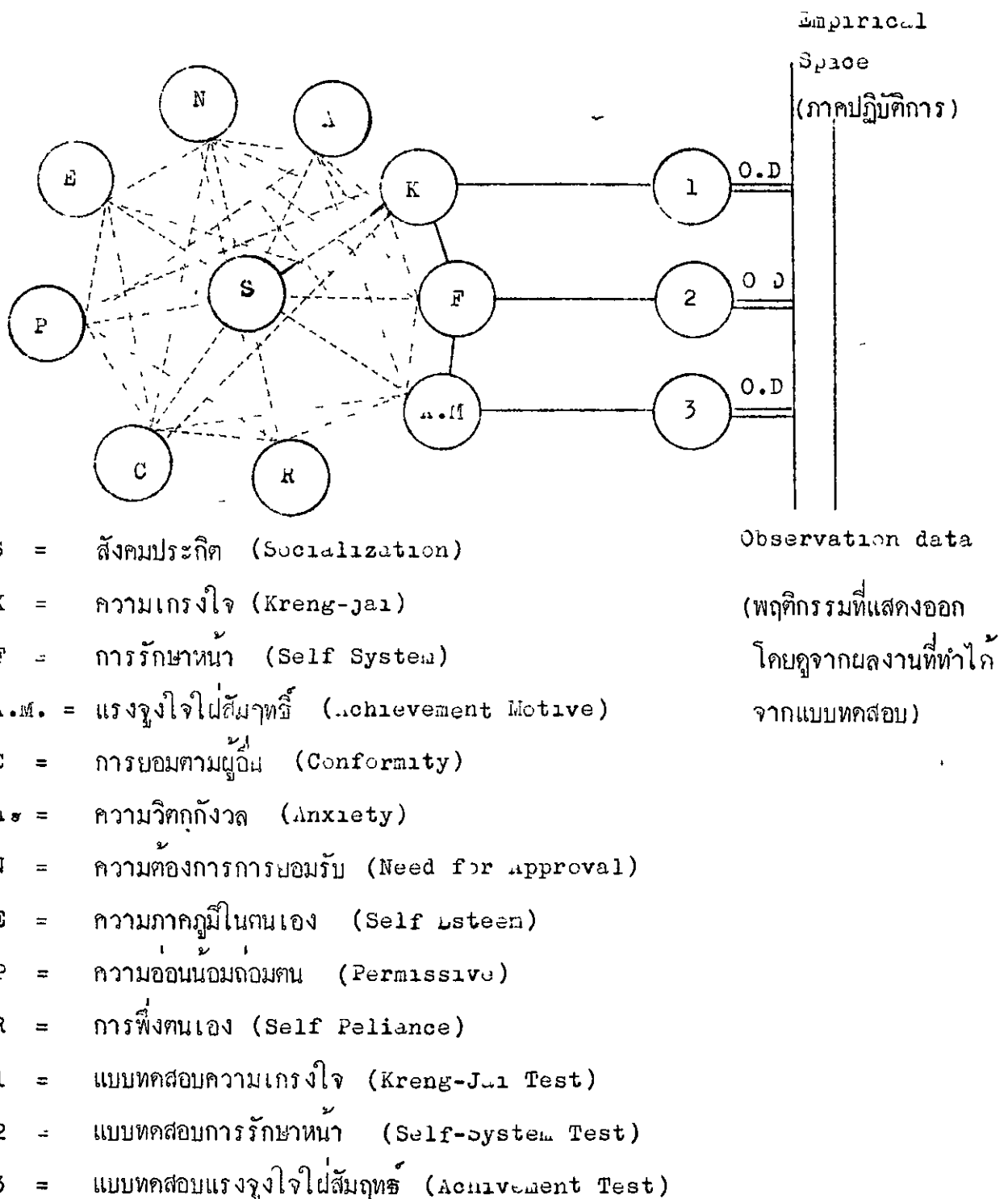
"หน้า" เกิดจากการลดความวิตกกังวลด้วยวิธีการที่ไม่สมเหตุผล ซึ่งความวิตกกังวลนี้เป็นผลอันเกิดจาก สัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยเฉพาะเด็กจะเกิดความวิตกกังวลขึ้น เนื่องจากขบวนการร่วมความรู้สึกหรือการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้ส่วนที่ไร้เหตุผล เช่น การทำให้เด็กเกรงกลัวผู้ใหญ่ การยับยั้งพฤติกรรมของเด็กโดยไม่คำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก เป็นต้น จากการศึกษาค้นคว้าของ เพราพรณ ประพิตรภา (2510) พบว่าในการอบรมสั่งสอนบุตรนั้น มารดาไทยจะมีการให้รางวัลและลงโทษมากกว่ามารดาจีน ซึ่งการให้รางวัลและลงโทษนี้ จะทำบุคคลเกิดความวิตกกังวล และ "ระบบตัวฉัน" ก็จะพัฒนาขึ้นในรูปของ ตัวฉันดี หรือ ตัวฉันเลว

การอบรมเลี้ยงดูโดยใช้ส่วนที่ไร้เหตุผลนี้ อาจจะรวมถึงการฝึกไม่ตรีสัมพันธด้วย เพราะในวัยทารก บุคคลย่อมมีศูนย์กลางอยู่ที่ตัวเอง (Merrill, 1953 : 139) การสนองความต้องการของคนจึงเป็นเรื่องใหญ่ การเรียนรู้ค่านิยมของสังคมมีใช้เป้าหมายของเขา แต่เป็นเงื่อนไขที่มาราคำต้องการให้เขาเป็น ดังนั้นบุคคลย่อมเกิดความวิตกกังวลขึ้น จากการศึกษานี้ของ อ่ำพล โอ่งเคลือบ (2515) พบว่าเด็กต่างจังหวัดมีความวิตกกังวลสูงกว่าเด็กใน กรุงเทพฯ ทั้งนี้คงเป็นเพราะในต่างจังหวัดมุ่งฝึกไม่ตรีสัมพันธให้บุตรมากกว่า และการอบรมเลี้ยงดูของคนไทยในชนบทมักจะใช้วิธีเข็นตี ตูกว่า หรือขู่ให้หวาดกลัว (ละม้ายมาศ และจรรยา, 2510 : 74 - 84) ซึ่งล้วนแต่สร้างความวิตกกังวลให้กับเด็กทั้งสิ้น

ฮัลลิแวน (Hall and Linzey, 1970 : 141 - 145) กล่าวว่า เด็กจะมีความวิตกกังวลมาตั้งแต่เกิด เมื่อเขามีความคุ้นเคยกับโลกมากขึ้น มีทักษะทางสังคมมากขึ้นจะทำให้ปรับตัวได้ดีขึ้น สามารถจัดการกระทำสิ่งเร้าต่าง ๆ ได้ดีขึ้น มีผลทำให้ความวิตกกังวลค่อย ๆ ลดลง ซึ่งจากผลการวิจัยของ อ่ำพล โอ่งเคลือบ (2515) พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความวิตกกังวลสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ครั้งนี้ มี 2 ระดับอายุ ซึ่งตามการแบ่งวัยของ จูลา โคล (สุขา, 2513 : 26) ถือว่าอยู่ในวัยรุ่นตอนต้น (15 - 16 ปี) และวัยรุ่นตอนกลาง (19 - 21 ปี) ในระยะเริ่มแรกของการเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งถือว่าเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ของชีวิต เด็กวัยนี้จะมี ความวิตกกังวลสูงที่สุด มีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีอารมณ์รุนแรง มีความต้องการการยอมรับจากเพื่อนวัยเดียวกัน และเป็นวัยที่เริ่มมีปรัชญาชีวิต มีอุดมคติของตน มักจะตั้งความหวังไว้อย่างสูง มีความทะเยอทะยาน ประเมินความสามารถความสนใจของตนไม่ถูกต้อง เพราะมีความเข้าใจตนเองน้อย ทำให้เด็กวัยนี้พยายามรักษาหน้าเพื่อแสดงว่า "ตัวฉันดี" ตามความคิดของตน คือเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลายหรือวัยผู้ใหญ่ ย่อมมีวุฒิภาวะมากขึ้น รู้จักประเมินความสามารถของตนได้ใกล้เคียงกับความจริงมากขึ้น

จากการศึกษาของฟิลลิปส์ (Phillips, 1962 : 190) พบว่าเพศหญิงจะมีความวิตกกังวลสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่เพศชายจะมีความวิตกกังวลต่ำกว่า เพศหญิง ด้วยเหตุผลค่ากล่าวนี้ ผู้เขียนจึงตั้งสมมุติฐานข้อ 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3. และ 2.3.4 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ "หน้า" ของกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งเป็น 4 กลุ่ม

มโนทัศน์แสดงโครงสร้างความเกรงใจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรักษาหน้า

ขบวนการสังคมประเพณี (Socialization) ที่บุคคลแต่ละคนในสังคมหนึ่งได้รับย่อมมีทั้งเหมือนกันอย่างกว้าง ๆ และแตกต่างกันในรายละเอียด ทั้งนี้เพราะในสังคมย่อมมีทั้งวัฒนธรรมโดยส่วนรวมและวัฒนธรรมย่อยหรือวัฒนธรรมเฉพาะ มุ่งบุคคลยึดถือเป็นแนวปฏิบัติแตกต่างกันไปตามเชื้อชาติ ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม สภาพแวดล้อม ระดับการศึกษา และเพศ เป็นต้น และขบวนการสังคมประเพณีที่บุคคลได้รับนี้ จะเป็นรากฐานของบุคลิกภาพของบุคคลในวัยผู้ใหญ่ต่อมาตามที่ فروยด์ กล่าวว่า "A child is a father of a man"

ขบวนการสังคมประเพณีที่บิดามารดาให้กับบุตรนั้น อาจแบ่งได้อย่างกว้าง ๆ เป็น 2 ลักษณะ คือการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้อารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้เหตุผล ซึ่งขบวนการสังคมประเพณีทั้งสองแบบนี้จะก่อให้เกิดบุคลิกภาพที่แตกต่างกันไปกล่าวคือ ถ้าบิดามารดาอบรมเลี้ยงดูบุตรโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล เช่น การมุ่งฝึกค่านิยมต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยไม่คำนึงถึงพัฒนาการของเด็กว่ามีความพร้อมเพียงใด การให้รางวัลและลงโทษเป็นไปตามอารมณ์ของบิดามารดา จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกกังวล (anxiety) เพราะเกิดความรู้สึกขาดความมั่นคงปลอดภัย (Insecurity) ต้องหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อลดความรู้สึกกังวลลง และเนื่องจากบิดามารดาใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล จึงทำให้เด็กไม่อาจลดความรู้สึกกังวลด้วยวิธีที่สมเหตุสมผลได้ จึงต้องใช้กลวิธีการป้องกันตัวชนิดต่าง ๆ อันก่อให้เกิด "ระบบตัวฉัน" (Self System) ขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้เด็กได้เรียนรู้ว่าผู้ใหญ่เป็นผู้มีอำนาจ (Authority) เหนือตน เด็กจะยอมกระทำตามผู้ใหญ่ เรียนรู้ที่จะระงับการแสดงพฤติกรรมตามความพอใจของตน ทั้ง ๆ ที่เต็มไปด้วยความรู้สึกกังวล เพราะมีความต้องการการยอมรับ (Need for approval) สูง ดังการศึกษาของคราวัน และมาสโลว์ (Mc. David and Harari, 1969: 95) ที่พบว่าบุคคลที่มีความต้องการการยอมรับสูงจะปฏิบัติตามผู้มีอำนาจหรือผู้ใหญ่ (authority) มากกว่าบุคคลที่มีความต้องการการยอมรับน้อย นอกจากนี้แมคเควิก (Mc. David and Harari, 1966 : 92) พบว่าความต้องการการยอมรับสูงสัมพันธ์โดยตรงกับค่านิยมไม่ตรัสัมพันธ์คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีเมตตากรุณา และความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน (Permissive) ซึ่งจากการศึกษาของปราชญ์อุปน์ ถัดหน้า (2515) พบว่าความสุภาพมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเกรงใจ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีราพร (2514) ที่พบว่า บุคคลที่มีความเกรงใจมากมักจะแสดงพฤติกรรมไม่ก้าวร้าว มีอารมณ์เย็น มีความสงบเสงี่ยมเรียบร้อย ไม่กล้าขัดแย้งผู้อื่น

ยอมกระทำตามคำสั่งของผู้อื่นทั้ง ๆ ที่ไม่ตรงกับความต้องการของตน เพื่อหลีกเลี่ยงโต้แย้งหรือการขัดแย้งกับผู้อื่น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากสังคม ซึ่งลักษณะเหล่านี้สัมพันธ์โดยตรงกับการเห็นด้วยกับความคิดของผู้อื่น หรือการเห็นด้วยกับปทัสฐานของสังคม (Conformity) (McDavid and Harari, 1969 : 332) ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีก่าน้อย (Low Personal Worth) และมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ (Low Self Esteem) ทำให้บุคคลขาดความกระตือรือร้นขาดความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนขาดความต้องการความสัมฤทธิ์ (Need for achievement) ในระดับสูง ในทางตรงข้ามถ้าบิดามารดาอบรมเลี้ยงดูโดยใช้เหตุผลแล้ว จะทำให้เด็กสามารถควบคุมตนเองได้ มีวินัยในตนเอง ไม่ต้องให้ผู้ใหญ่หรือกฎเกณฑ์ภายนอกควบคุมพฤติกรรม ดังเช่นเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูตามแบบแรก เด็กจะได้รับการฝึกความเป็นอิสระ ไม่พึ่งพาผู้อื่น ทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง และรู้สึกว่าตนมีค่า ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูเช่นนี้ ก่อให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับสูงขึ้นในบุคคล และมีความรู้สึกอิสระในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ครอบครัวเป็นหน่วยของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมหน่วยแรกที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก พ่อแม่เป็นเหมือนสื่อทำให้เด็กเข้าใจโลกภายนอกและสิ่งแวดล้อมที่ห่างออกไป ประสบการณ์ กำนินยมแบบแผนทางพฤติกรรมที่บิดามารดาได้กับเด็กนั้น จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ตั้งแต่วัยเริ่มต้น อันจะเป็นรากฐานที่จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ในสังคมที่กว้างออกไป เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม เช่นเดียวกับที่เป็นที่ยอมรับของบิดามารดา

ทฤษฎีสังคมประกิต

สังคมประกิตแบบไมตรีสัมพันธ์	สังคมประกิตแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์
1. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (บิดา มารดา และบุตร) เป็นแบบไม่ค่อยมีเหตุผล ใช้อารมณ์เป็นใหญ่ 2. การฝึกความมีวินัย ใช้อารมณ์ และการเขียนคุณค่าเป็นสำคัญ 3. ผู้เยาว์ไม่สามารถสรุปหลักเกณฑ์เพื่อยึดเป็นค่านิยมของตนเองได้ว่า สิ่งใดควรหรือไม่ควรประพฤติปฏิบัติ จึงมักไม่ค่อยเกิดวินัยในตนเองและความรับผิดชอบ 4. ไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์แสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพราะไม่ชอบเด็กขวน 5. ไม่ชอบให้ผู้เยาว์ถาม เพราะรำคาญ 6. ผู้ใหญ่ชอบทำอะไร ๆ ให้ผู้เยาว์จนโต และไม่ส่งเสริมให้เด็กช่วยตนเอง	1. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (บิดา มารดา และบุตร) เป็นแบบมีเหตุผล ใช้หลักเกณฑ์และหลักการเป็นใหญ่ 2. การฝึกความมีวินัย ใช้เหตุผลและการอบรมด้วยวาจาที่มีหลักเกณฑ์แน่นอน และเป็นที่ยอมรับของผู้เยาว์ 3. ผู้เยาว์สามารถสรุปกฎเกณฑ์ เพื่อยึดเป็นค่านิยมของตนเองได้ จึงเกิดความมีวินัยในตนเองและความรับผิดชอบ 4. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์แสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพราะถือว่า เป็นธรรมชาติของเด็กที่จะแสวงหาความรู้ 5. ชอบให้ผู้เยาว์ถาม เพราะเป็นการสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง 6. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ทำอะไร ๆ เองตั้งแต่ยังเยาว์ เพื่อฝึกความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวเอง

7. ไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ตัดสินใจด้วยตนเอง ผู้ใหญ่พยายามตัดสินใจได้เพราะถือว่า มีประสบการณ์มากกว่า อาน้ำร้อน มาก่อน	7. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่อฝึกความเป็นเอ็กต์มูคคค และควมมี เอกศักดิ์
8. แก้ปัญหาเครื่องให้อายุการอุม และการ โอ	8. แก้ปัญหาเครื่องให้อายุการหาสา เหตุ แล้วแก้ตามสาเหตุนั้น ๆ
9. ไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์มาสังสรรค์กับผู้ใหญ่ และไม่คอยพาออกไปนอกบ้าน	9. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์มาสังสรรค์กับผู้ใหญ่ และมักพา ออกนอกบ้านด้วยบ่อย ๆ
10. ผู้เยาว์มักมีโลกทัศน์แบบการควบคุม ตนเอง โดยอาศัยโลกภายนอก (External Control)	10. ผู้เยาว์ มักมีโลกทัศน์แบบการควบคุมตนเอง โดยอาศัยโลกภายใน คือตนเอง (Internal Control)
11. มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธสูง และมี บุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์	11. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และมีบุคลิกภาพแบบ สัมฤทธิ์สัมพันธ์

การสร้างเครื่องมือวิจัย

วิธีดำเนินการสร้างแบบทดสอบ

ผู้เขียนและคณะได้สร้างแบบทดสอบวัด "การรักษาหน้า" ขึ้นโดยได้รับคำแนะนำจาก ดร.วีรบุท และ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ โดยมีวิธีการดำเนินการเป็นลำดับดังนี้ คือ

1. รวบรวมเรื่องประทับใจ (Critical Incidence) เกี่ยวกับการไถ้หน้าและการเสียหน้า ของนิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยา สาขาการแนะแนว และนิสิตวิชาเฉพาะ การแนะแนวที่เรียนวิชาจิตวิทยาทั่วไป (General Psychology) และทฤษฎีบุคลิกภาพ

(Theories of Personality) กับ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ

2. เพื่อให้ได้เรื่องประทับใจเกี่ยวกับการไถ้หน้า และเสียหน้าอยู่ในวงกว้างขวางขึ้น ผู้เขียนและคณะจึงได้รวบรวมเรื่องประทับใจเกี่ยวกับการไถ้หน้า-เสียหน้า จากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ถึงมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และครูวุฒิ กศ.บ. ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงาน ประมาณ 1 ปี

3. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เรื่องประทับใจที่รวบรวมมาได้ เพื่อดูสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการไถ้หน้า-เสียหน้า สถานภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกขณะที่ไถ้หน้า-เสียหน้า

4. สร้างข้อทดสอบ โดยการสร้างสถานการณ์ตามเค้าโครงเรื่องที่วิเคราะห์ แล้วนั้นให้กระตักขึ้น และใช้คำที่แสดงความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกในเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ ในการสร้างระดับความรู้สึกหรือพฤติกรรมต่าง ๆ 7 ระดับ ยึดหลักการเขียนข้อทดสอบแบบ โปรเจคทีฟ (Projective Technique)² วิธีการ คือ

4.1 สร้างได้บุคคลในสถานการณ์ มีความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงการเสียหน้า หรือการไถ้หน้า แล้วถามความรู้สึกของผู้ถูกทดสอบว่า มีความรู้สึกเช่นเดียวกับบุคคลในสถานการณ์หรือไม่

4.2 สร้างสถานการณ์ขึ้น แล้วถามความรู้สึกของผู้ถูกทดสอบว่า เขาคิดว่าบุคคลในสถานการณ์นั้น จะมีความรู้สึกหรือมีพฤติกรรมเช่นไร

5. รวบรวมข้อสอบเหล่านี้เป็นแบบทดสอบ "การรักษาหน้า" โดยแยกแบบทดสอบเป็น 2 ฉบับ คือแบบทดสอบไคหน้า และแบบทดสอบเสียหน้า เพราะในการวัดบุคลิกลักษณะไคหน้า-เสียหน้าในคราวนี้ วัดโดยให้ผู้ถูกทดสอบ เลือกตอบความรู้สึกหรือพฤติกรรมตามมาตราส่วน (scale) ถ้าจะใช้ข้อสอบข้อเดียวกันวัดทั้งบุคลิกลักษณะไคหน้าและเสียหน้า ก็จะต้องให้ผู้ถูกทดสอบประเมินความรู้สึกไคหน้า และเสียหน้าในสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งสถานการณ์ที่แสดงการเสียหน้า หรือไคหน้าได้พร้อม ๆ กันนั้นไม่มี เพราะการไคหน้าและเสียหน้าจะไม่เกิดกับบุคคลเดียวกันพร้อม ๆ กันในสถานการณ์เดียวกัน

6. นำแบบทดสอบทั้งสองฉบับ ไปทดลองกับกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 5 และครูผู้ กศ.บ. ที่มีประสบการณ์ในการทำงานประมาณ 1 ปี ทดสอบแล้วให้กลุ่มตัวอย่างเขียนข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับอารมณ์หรือพฤติกรรมที่กำหนดมาตราส่วนว่าเหมาะสมหรือไม่ สถานการณ์ที่กำหนดให้เป็นอย่างไร แล้วนำมาคัดแปลงแก้ไข เพื่อให้สถานการณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมที่กำหนดมาตราส่วนเหมาะสมยิ่งขึ้น และแจกแจงความถี่ของการเลือกเพื่อดูแนวโน้มของอำนาจจำแนกของแต่ละข้อ แล้วนำแบบทดสอบที่อยู่ในระยะปรับปรุงนี้ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มใหม่ ซึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวมาแล้วอีก 2 ครั้ง

7. หลังจากปรับปรุงแบบทดสอบ 3 ครั้งแล้ว นำแบบทดสอบฉบับเสียหน้า จำนวน 63 ข้อ และฉบับไคหน้า 43 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้น ม.ศ.3 โรงเรียนสิงหราชพิทยาคม จำนวน 40 คน และนิสิตชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ที่ได้รับคัดเลือกเรียนต่อจากวิทยาลัยครูต่าง ๆ จำนวน 40 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คน เหตุที่เลือกกลุ่มตัวอย่างนี้เพราะเป็นนักเรียนที่เรียนในระดับเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

8. นำแบบทดสอบทั้งสองฉบับมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ กล่าวคือ ถ้าตอบตรงกับความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงลักษณะ การไคหน้า หรือเสียหน้ามากที่สุด จะได้คะแนน 7 คะแนน และรองลงไปเป็น 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

9. นำผลจากการตรวจให้คะแนนมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยแบ่งเป็นกลุ่มสูง 25 % กลุ่มต่ำ 25 % แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของรายเฉลี่ยได้ใช้ t-test (Edward, 1950 : 372) เลือกข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกสูง ๆ ไว้

โดยเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกสูงสุดก่อน เลือกข้อสอบสำหรับฉบับเสียหน้า 30 ข้อ และฉบับ
ไต่หน้า 30 ข้อ

10. รวบรวมข้อทดสอบที่เลือกได้ นำมาเรียงข้อใหม่ โดยใช้วิธีสุ่ม
เป็นแบบทดสอบที่จะใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

ตาราง 1. แสดงค่าอำนาจจำแนกของข้อทดสอบไต่หน้า และเสียหน้า

ข้อที่	t (เสียหน้า)	t (ไต่หน้า)	ข้อที่	t (เสียหน้า)	t (ไต่หน้า)
1	3.8863**	3.2639**	16	4.2637**	1.7023
2	3.6239**	3.4079**	17	3.1815**	1.7005
3	4.0888**	2.4008*	18	3.4805**	2.2828*
4	3.4686**	3.0025**	19	3.5693**	1.7974*
5	3.8980**	2.9739**	20	4.3306**	2.2478*
6	2.4108*	1.7557**	21	2.8991**	1.7857*
7	3.5174**	2.4902*	22	3.3960**	1.7289*
8	3.7039**	1.7655*	23	3.1293**	1.7519*
9	2.5686**	1.9803*	24	3.6704**	2.0683*
10	2.4224*	1.7520*	25	2.4721*	2.3068*
11	4.2210**	1.7762*	26	3.0963**	2.3572*
12	4.8488**	2.5075*	27	4.5168**	1.7132*
13	2.6912**	3.4185**	28	2.5699**	2.6294**
14	4.3547**	1.7289*	29	2.9434**	2.1148*
15	2.4673*	1.7410*	30	2.9187**	3.8492**

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า ข้อทดสอบที่เลือกได้มีอำนาจจำแนกค่อนข้างสูง
ซึ่งหมายความว่า ข้อทดสอบนี้สามารถจะแยกผู้ถูกทดสอบได้เป็นสองพวกตามระดับความรู้ลึก
ไต่หน้า หรือเสียหน้า

การหาค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ "การรักษาหน้า"

นำแบบทดสอบที่สร้างแล้วนี้ทั้ง 2 ฉบับ พร้อมกับแบบทดสอบวัดความวิตกกังวล ซึ่งประสิทธิ์ บัวคลี (2514) ได้ปรับปรุงของ ชงชัย ชิวปรีชา (2513 : 20 - 27) ที่สร้างขึ้นโดยยึดหลักของ แคทเทล (Cattell) และธาราชัน และหาค่าความเชื่อมั่น ในการทดสอบจริงได้ 0.721 ($N = 416$) แบบทดสอบนี้มีจำนวนข้อทั้งหมด 40 ข้อ

ลักษณะของแบบทดสอบความวิตกกังวล

เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความซึ่งแสดงลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ตอบเลือกตอบว่า ข้อความนั้นเป็นจริงต่อตนเองเพียงใด มีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ เลือกเพียง 1 คำตอบ ข้อทดสอบทั้งหมดมี 40 ข้อ

ตัวอย่างข้อทดสอบ

(0) ข้าพเจ้ามักบ่น เมื่อสิ่งต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามที่คาดคิดไว้ และทำให้ไม่สบายใจ

	0	1	2	3	4
(0)					

- 0 ข้อความนั้นไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านเลย
- 1 ข้อความนั้นพอจะตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
- 2 ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านราวครึ่งหนึ่ง
- 3 ข้อความนั้นส่วนมากตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับท่าน
- 4 ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด

นำแบบทดสอบทั้ง 2 ชุดนี้ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิงห์ราชพิทยาคม จำนวน 79 คน นำแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับมาตรวจให้คะแนนตามวิธีการ แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นและค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบต่อไป

ก การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการรักษาหน้า

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบฉบับใดหน้า และฉบับใดหน้า โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split half) (Garrett, 1968 : 143) ผลปรากฏว่า ฉบับใดหน้า

ไคค่าความเชื่อมั่น .7313 ($N = 77$) ฉบับเสียหน้าไคค่าความเชื่อมั่น .8390 ($N = 79$)

จะเห็นว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับไคหน้า และฉบับเสียหน้า อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง

ข. การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบหน้า

หาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ "หน้า" โดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างฉบับไคหน้า กับความวิตกกังวล และระหว่างฉบับเสียหน้ากับความวิตกกังวล เพราะถือว่า "หน้า" เกิดจากการลดความวิตกกังวล ด้วยวิธีที่ไม่สมเหตุผล ปรากฏว่า ฉบับไคหน้ามีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล .2037 ($N = 79$) และฉบับเสียหน้ามีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล .2555 ($N = 79$)

จะเห็นว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ในการทดสอบจริงอยู่ในเกณฑ์สูง

ลักษณะและตัวอย่างข้อทดสอบ "การรักษาหน้า"

เป็นแบบสอบถามความรู้สึก หรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ สถานการณ์ต่าง ๆ โดยให้เลือกตอบตามระดับความรู้สึก หรือระดับความมั่นใจ ที่จะแสดง พฤติกรรม 7 ระดับ

ก. แบบทดสอบเสียหน้า

(00) สมบัติเสนอข้อเสนอแนะในที่ประชุม แต่ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นด้วย และไม่ยอมรับ เมื่อออกจากห้องประชุม สมบัติพยายามอธิบายเหตุผลต่าง ๆ ที่สนับสนุน ข้อเสนอแนะของตนให้เพื่อน ๆ ฟัง ถ้าท่านเป็นสมบัติ ท่านจะทำเช่นนั้นหรือไม่

ทำ | 3 | 2 | 1 | 0 | -1 | -2 | -3 | ไม่ทำ

ข. แบบทดสอบไคหน้า

(000) ชัยพจน์ได้ช่วยผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งกำลังจะกระโดดน้ำเพื่อฆ่าตัวตาย และต่อมาปรากฏข่าวพร้อมกับรูปของชัยพจน์ในหน้าหนังสือพิมพ์ ตอนท้ายข่าวได้ชมชัยพจน์ อย่างมากมาย ท่านคิดว่าชัยพจน์รู้สึกอย่างไร

ดีใจ | 3 | 2 | 1 | 0 | -1 | -2 | -3 | อายที่เป็นข่าว

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษารั้วนี้จักระทำกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ในปีการศึกษา 2515 ในภาคเหนือ ซึ่งได้แก่นักเรียนที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดแพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่และเชียงราย และในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษารั้วนี้ คัดเลือกมาโดยวิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Purposive sampling) จากจังหวัดที่เป็นตัวแทนของภาคเหนือได้แก่ จังหวัดแพร่ เชียงใหม่ และอุตรดิตถ์ จำนวน 118 คน และจากกรุงเทพมหานคร จำนวน 110 คน รวมทั้งสิ้น 228 คน ซึ่งจำแนกตามตาราง

ตาราง 2. จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น ภูมิลำเนา วัฒนธรรมและเพศ

	ระดับชั้น	เชื้อสายไทย		รวม	เชื้อสายจีน		รวม
		เพศชาย	เพศหญิง		เพศชาย	เพศหญิง	
1. กลุ่มตัวอย่างภาคเหนือ							
โรงเรียนพิริยาลัย จ.แพร่	มศ.3	15			14		
โรงเรียนนารีนรัตน์ จ.แพร่	มศ.3		15	30		16	30
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	ป.กศ.สูง	8	9		8	7	
วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	ป.กศ.สูง	10	7	34	4	5	24
รวม		33	31	64	26	28	54

ตาราง 2. (ต่อ)

	ระดับชั้น	เชื้อสายไทย		รวม	เชื้อสายจีน		รวม
		เพศชาย	เพศหญิง		เพศชาย	เพศหญิง	
2. กลุ่มตัวอย่างกรุงเทพมหานคร							
โรงเรียนนนทรีวิทยา	มศ.3	12	13	25	14	11	25
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้า	ป.กศ.สูง	5	12		1	3	
วิทยาลัยครูเพชรบุรีฯ	ป.กศ.สูง	3	15		1	2	
วิทยาลัยครูจันทร เกษม	ป.กศ.สูง	4	12	51	2	—	
รวม		24	52	76	18	16	9

เกณฑ์ในการ เลือกกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากผู้เขียนต้องการความสะดวกในเรื่องความร่วมมือ และเวลา ผู้เขียนจึงใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยถือเกณฑ์ในการ เลือกดังนี้คือ

1. เลือกศึกษากับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดภาคเหนือ และกรุงเทพมหานคร

2. เลือกจังหวัดที่เป็นตัวแทนของภาคเหนือ โดยถือเกณฑ์ว่า เป็นจังหวัดที่มีความเป็นอยู่ชนบทนิยมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ที่แสดงลักษณะประจำภาคเหนืออย่างเด่นชัด

3. เลือกโรงเรียนที่จะเป็นตัวแทนของจังหวัด โดยถือเกณฑ์ว่า เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนของจังหวัดที่เลือกเป็นตัวแทนของภาคเหนือนั้น นักเรียนที่เข้าเรียนมีทั้งนักเรียนไทยเชื้อสายไทย และนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนกระจายทุกระดับ ทางโรงเรียนให้ความร่วมมือและยินดีให้ให้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. เลือกวิทยาลัยครูเป็นตัวแทนของภาคเหนือ โดยถือเกณฑ์ว่า นักเรียนในวิทยาลัยครูนั้น ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัด แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ และเชียงราย

5. เลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มนักเรียนจากสมุดทะเบียนของวิทยาลัย หรือได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนหรือวิทยาลัยสุ่มนักเรียนให้ โดยผู้ทำการทดสอบจะคำนึงถึงเฉพาะคุณลักษณะด้าน ความเป็นเชื้อสายจีน หรือเชื้อสายไทย เพศ ระดับชั้น และภูมิลำเนาเท่านั้น

จากเกณฑ์ผู้เขียนได้ตั้งขึ้นนี้ จึงเลือกได้กลุ่มตัวอย่างทั้งแสดงไว้ในตาราง 1.

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบทดสอบ 3 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบวัดความเกรงใจ
2. แบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
3. แบบทดสอบวัด "การรักษาหน้า"

1. แบบทดสอบวัดความเกรงใจ

แบบทดสอบฉบับนี้ ดร.วีรบุทข วิเชียรโชติ อาจารย์คณะวิชาวิจัยการศึกษา

และคณะนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ปี พ.ศ. 2513 วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เป็นผู้สร้าง ซึ่งวีรวัชร (2514 : 39) ได้หาความเชื่อมั่นโดยวิธีแบ่งครึ่ง ได้ค่าความเชื่อมั่น .6205 (N = 65) และในการทดสอบจริงวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นได้ .9036 (N = 225)

1.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลที่มีฐานะทางสังคม (social status) ต่างกัน เช่นศิษย์กับครู, บุตรกับบิดามารดา เป็นต้น และสอบถามความรู้สึกของบุคคลที่มีฐานะทางสังคมเท่าเทียมกัน เช่น เพื่อนกับเพื่อน เป็นต้น โดยสมมุติให้ผู้ถูกทดสอบอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน และมีบทบาทต่าง ๆ กัน 10 บทบาท แบบสอบถามทั้งหมดมี

ตัวอย่างแบบทดสอบ

ก. ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์ ความสัมพันธ์กับอาจารย์

1. เข้าห้องเรียนสายกว่าอาจารย์	กล้า	<u>3</u> <u>2</u> <u>1</u> <u>0</u> <u>-1</u> <u>-2</u> <u>-3</u>	ไม่กล้า
2. เข้าพบเพื่อติดต่อยุทธศาสตร์ส่วนตัว	กล้า	<u>3</u> <u>2</u> <u>1</u> <u>0</u> <u>-1</u> <u>-2</u> <u>-3</u>	ไม่กล้า
- ฯลฯ

ข. ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อน ความสัมพันธ์กับเพื่อนที่สนิทสนม

1. ขอความช่วยเหลือ	กล้า	<u>3</u> <u>2</u> <u>1</u> <u>0</u> <u>-1</u> <u>-2</u> <u>-3</u>	ไม่กล้า
2. ขอยืมเข้าของเงินทอง	กล้า	<u>3</u> <u>2</u> <u>1</u> <u>0</u> <u>-1</u> <u>-2</u> <u>-3</u>	ไม่กล้า
- ฯลฯ

1.2 วิธีการดำเนินการทดสอบ

ให้กลุ่มตัวอย่างอ่านคำชี้แจงในการทำแบบสอบถามให้เข้าใจก่อนทำแบบทดสอบ วิธีการตอบแบบทดสอบนี้ ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาตนเองว่า ถ้าตนอยู่ในฐานะเช่นนั้น ในสถานการณ์นั้น ๆ จะมีความรู้สึกหรือจะปฏิบัติอย่างไร มากน้อยเพียงใด แล้วให้วงกลมรอบตัวเลขที่แสดงระดับความรู้สึก ซึ่งตรงกับความรู้สึกของผู้ถูกทดสอบมากที่สุด

1.3 เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ในการตรวจให้คะแนนคำตอบ จะถือเอาความรู้สึกที่แสดงออกเป็นเกณฑ์ จะพบว่า คำที่ใช้กำกับมาตราส่วนในแบบทดสอบนั้นมี 2 ประเภท คือ

ประเภทที่หนึ่ง เป็นคำที่แสดงให้เห็นถึง ความเป็นผู้มี ความเกรงใจมาก ถ้าบุคคลแสดงความรู้สึกตรงกับคำนั้น เช่น เกรง อาย ไม่กล้า ในกรณีเช่นนี้จะให้คะแนน 7 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบความรู้สึกว่า เกรงใจมากที่สุด รองลงไปเป็น 6, 5, 4, 3, 2 หรือ 1 ตามลำดับ

ประเภทที่สอง เป็นคำที่แสดงให้เห็นถึง ความเป็นผู้เกรงใจน้อย ถ้าบุคคลแสดงความรู้สึกตรงกับคำนั้น เช่น กล้า กระทำ ทอว่า โต้แย้ง ในกรณีเช่นนี้ จะให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบแสดงความรู้สึกว่า เกรงใจน้อยที่สุด และให้คะแนน 2, 3, 4, 5, 6 หรือ 7 คะแนนแก่ผู้ที่ตอบแสดงความรู้สึกเกรงใจมากขึ้นตามลำดับ

2. แบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แบบทดสอบฉบับนี้ อนันต์ จันทรกี (2514) ได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากแบบทดสอบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ แมคเคลเลน (Mc Clelland : 1953) ซึ่งอนันต์ จันทรกี (2514 : 37) ได้ทดสอบหาความเชื่อมั่นโดยวิธีแบ่งครึ่ง ได้ค่าความเชื่อมั่น .6564 (N = 79) และจากการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นจากการทดสอบจริงโดยวิธีเดียวกัน ได้ค่าความเชื่อมั่น .7415 (N = 190)

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เป็นแบบทดสอบที่เป็นรูปภาพ ลักษณะของภาพเป็นลายเส้นขาวดำ เขียนในกระดาษขนาด 8" X 10" ภาพละ 1 แผ่น รวมทั้งสิ้น 6 ภาพ

2.2 วิธีดำเนินการทดสอบ

ให้กลุ่มตัวอย่างดูภาพทีละภาพในเวลาที่กำหนดให้ แล้วให้แต่งเรื่องจากภาพแต่ละภาพ ภาพละหนึ่งเรื่อง โดยใช้จินตนาการของตนเอง และแต่งเรื่องให้มีเค้าโครงที่สมบูรณมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยให้แต่งตามหลักการแต่ง 4 ข้อ ให้สัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน หลักการแต่งเรื่องรวมนั้นคือ

1. เกิดอะไรขึ้น บุคคลในภาพนั้นคือใคร
2. อะไรทำให้เกิดสถานการณ์เช่นนั้น นั่นคือมีอะไรเกิดขึ้นในอดีต
3. เขากำลังคิดอะไร หรือเขาต้องการอะไร
4. ต่อไปอะไรจะเกิดขึ้น หรือจะทำอะไรต่อไป

2.3 เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ผู้เขียนใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนแบบมาตรฐานของแมคเคลเลน และคณะ (Mc Clelland et al, 1966 : 170) เช่นเดียวกับ อนันต์ จันทรกี (2514) ซึ่งมีวิธีการให้คะแนนดังรายละเอียดในภาคผนวก

3. แบบทดสอบวัด "การรักษาน้ำ"

แบบทดสอบฉบับนี้ ผู้เขียนและคณะ ได้ร่วมกันสร้างขึ้น ดังรายละเอียด

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เป็นแบบสอบถามความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคล
ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยให้เลือกตอบตามระดับความรู้สึกหรือระดับความมั่นใจที่จะแสดง
พฤติกรรม 7 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกวัดคุณลักษณะเสียหน้า และตอนที่ 2
วัดคุณลักษณะไคหน้า

3.2 วิธีการดำเนินการทดสอบ

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงการทำแบบทดสอบให้เข้าใจก่อนทำแบบทดสอบ
วิธีการตอบ ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวที่กำหนดมาให้ แล้วพิจารณาว่าตนมีความรู้สึกหรือมี
แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างไรในสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วให้วงกลมรอบตัวเลขต่าง ๆ
ที่กำหนดให้ 7 มาตรา

3.3 เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ในการตรวจให้คะแนนคำตอบ จะให้คะแนนความรู้สึกหรือแนวโน้มพฤติกรรม
ที่แสดงว่า มีคุณลักษณะไคหน้า หรือเสียหน้ามากที่สุด 7 คะแนน และรองลงไปเป็น 6, 5,
4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

ลำดับชั้นและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าสถิติพื้นฐาน

- คะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (Spigel, 1961 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

- ความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร (Ferguson, 1966 : 677)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวน
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม
 - ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สูตร (Ibid)

$$s^2 = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวน
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ "หน้า"
 โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split-Half) ใช้สูตร (Garrett, 1966 : 143)

$$r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ $r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}$ แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบครึ่งฉบับ
 $\sum x, \sum y$ แทน ผลรวมของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ
 $\sum x^2, \sum y^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ
 $\sum xy$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนข้อคู่กับข้อคี่
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม
 $\sum x, \sum y$ แทน ผลคูณของผลรวมของคะแนนข้อคู่และข้อคี่

เมื่อได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบครึ่งฉบับแล้ว นำมาขยายเป็นค่าความเชื่อมั่นของ
 แบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร (Garrett, 1966 : 143)

$$r_{tt} = \frac{2r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}}{1 + r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

$r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}$ แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบครึ่งฉบับ

3. หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ระหว่าง
ตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ Product Moment Correlation โดยใช้สูตร (Garrett,
1966 : 143)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X, \sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนน

$\sum X^2, \sum Y^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนน

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนน

$\sum X \cdot \sum Y$ แทน ผลคูณของผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

4. ใช้ t-test เพื่อทดสอบหาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย (Mean)
ของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันในแต่ละตัวแปร ใช้สูตร (Edward, 1950 : 370)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ $\bar{x}_1, \bar{x}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

5. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบซิงเกิลแฟกเตอร์ (Single Factor Analysis of Variance)

$(1) = G^2/np$ $(2) = x^2$ $(3) = T^2/n$				
Source of Variation	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F
Treatment	$(3) - (1)$	$n - 1$	.	MS_{treat}
Error	$(2) - (3)$	$np - n$	SS/df	MS_{error}
Total	$(2) - (1)$	$np - 1$		

ถ้าพบว่า คะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่ทำการทดสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized q-statistics ตามวิธีของ Newman - Keul Method โดยใช้สูตร (Winer, 1962 : 101)

$$Q_r = \frac{\bar{T}_j - \bar{T}_{j'}}{\sqrt{MS_{error}/n}}$$

เมื่อ MS_{error} แทน ค่า Mean Square error

$\bar{T}_j, \bar{T}_{j'}$ แทน คะแนนเฉลี่ยแต่ละคู่

n แทน Harmonic mean ของ หลาย ๆ ตัวที่ใช้ทดสอบ
หรือผลรวมของส่วนกลับของจำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการแปลความหมายของข้อมูลและเพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน จึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังนี้คือ

N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
df	แทน degree freedom
MS	แทน Mean Square
SS	แทน Sum square
s^2	แทน ความแปรปรวน
s	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน อัตราส่วนวิกฤติใน t-distribution
F	แทน อัตราส่วนวิกฤติใน F-distribution
n_{ch}	แทน คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบแรงงใจไม่สัมฤทธิ์
K	แทน คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบเกรงใจ
F_a	แทน คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบการรักษาหน้าทั้งตอน ก. และ ตอน ข.
G_F	แทน คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบการรักษาหน้าเฉพาะตอน ข.
L_F	แทน คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบการรักษาหน้าเฉพาะตอน ก.

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับสมมุติฐาน โดยแยกเป็น 3 ตอนคือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา
2. เปรียบเทียบคุณลักษณะ 3 แบบของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันในชั้นระดับการศึกษา
ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ
3. เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีการรักษาหน้าและแรงงใจไม่สัมฤทธิ์

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ตาราง 3. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน แรงงูใจไม่ล้มฤทธิ์ ความเกรงใจ และการรักษาหน้า (ไคหน้า และเสียหน้า)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าความแปรปรวน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
แรงงูใจไม่ล้มฤทธิ์	12.180	49.108	7.008
เกรงใจ	365.430	1836.828	42.858
เสียหน้า	107.009	518.176	22.763
ไคหน้า	126.158	347.499	18.641
รักษาหน้า	233.167	1005.047	31.702

จากตาราง 3 เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จะเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์สูง แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนกระจายกันมาก อันแสดงถึงเครื่องมือรวบรวมข้อมูลมีค่าอำนาจจำแนกสูง และเมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ย จะเห็นว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบแรงงูใจไม่ล้มฤทธิ์มีค่าค่อนข้างต่ำกว่า Expected Mean ซึ่งประมาณ 33 ส่วนคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบความเกรงใจมีค่าค่อนข้างสูงกว่า Expected Mean ซึ่งประมาณ 321 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะความเกรงใจสูง แต่มีระดับที่แตกต่างกันมาก และค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบการรักษาหน้าอยู่ในระดับ Expected Mean ซึ่งประมาณ 240

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ความเกรงใจ การรักษาหน้า (ไคหน้ากับเสียหน้า) และแรงงูใจไม่ล้มฤทธิ์ เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 1.1 – 1.4 นั้น มีสมมุติฐานที่เป็นกลาง (Null Hypothesis) และสมมุติฐานในการวิจัย (Research Hypothesis) เพื่อใช้ในการทดสอบดังนี้ คือ

$$1.1 \quad H_0 : r_{K.Fa} = 0$$

$$H_1 : r_{K.Fa} > 0$$

$$1.2 \quad H_0 : r_{K.Ach} = 0$$

$$K_1 : r_{K.Ach} < 0$$

$$1.3 \quad H_0 : r_{F_3.Ach} = 0$$

$$H_1 : r_{F_3.Ach} < 0$$

$$1.4 \quad H_0 : r_{GF.LF} = 0$$

$$H_1 : r_{GF.LF} > 0$$

ตาราง 4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ ความเกรงใจ และการรักษาหน้า

	แรงจูงใจ ไม่สัมฤทธิ์	เกรงใจ	เสียหน้า	ไถ้หน้า	การรักษาหน้า
แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์	—	.12728	.05558	-.03994	.01642
เกรงใจ		—	-.02847	-.18703**	-.13042
เสียหน้า			—	.16422*	.81460**
ไถ้หน้า				—	.70593
การรักษาหน้า					—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ปรากฏว่า

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับการรักษาหน้า มีค่าเป็นลบ แต่ไม่มีนัยสำคัญ จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางได้ จึงยอมรับ $H_0 : r_{K.H} = 0$ หรือยอมรับว่าความเกรงใจสัมพันธ์กับการรักษาหน้า อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.1

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าเป็นบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญ จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางได้ จึงยอมรับ $H_0 : r_{K.Ach} = 0$ หรือยอมรับว่า ความเกรงใจมีความสัมพันธ์กับแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.2

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการรักษาหน้า มีค่าเป็นบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญ จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางได้ จึงยอมรับ $H_0 : r_{A.H} = 0$ หรือยอมรับว่า แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับการรักษาหน้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.3

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างไคหน้าและเสียหน้า มีค่า เป็นบวกและมีนัยสำคัญ ที่ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางและยอมรับสมมติฐานการวิจัย $H_1 : r_{GF.LF} > 0$ หรือยอมรับว่า ไคหน้ามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับเสียหน้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.4

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะ เกรงใจ แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรักษาหน้า
ของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันในด้าน ระดับชั้นการศึกษา ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ

2.1 ความเกรงใจ

ศึกษาโดยใช้ระดับชั้นการศึกษา ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ เป็นตัวแปรอิสระ
และความเกรงใจเป็นตัวแปรตาม

2.1.1 เปรียบเทียบความเกรงใจระดับชั้นการศึกษา เพื่อศึกษาว่า
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเกรงใจมากกว่านักเรียนครูระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพการศึกษาชั้นสูงหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

ตัวอย่างทั้งสอง เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2.1.1 นั้น มีสมมติฐานเป็นกลางและสมมติฐาน
การวิจัยดังนี้

$$H_0 : M_{K \text{ มศ.3}} = M_{K \text{ ป.กศ.สูง}}$$

$$H_1 : H_0$$

ตาราง 5. เปรียบเทียบความเกรงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
และนักเรียนครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
ม.ศ.3	110	360.6636	43.4752	-1.6272
ป.กศ.สูง	118	369.8729	41.9718	

จากตาราง 5 ค่า t เป็นลบแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางได้ จึงยอมรับ $H_0 : M_{K \text{ มศ.3}} = M_{K \text{ ป.กศ.สูง}}$ หรือยอมรับว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเกรงใจไม่ต่างกับนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยข้อ 2.1.1

2.1.2 เปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างดินที่อยู่ เพื่อศึกษาว่านักเรียน
กรุงเทพมหานครมีความเกรงใจต่ำกว่านักเรียนในภาคเหนือหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์
ความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2.1.2 นั้น
มีสมมติฐานเป็นกลางและสมมติฐานการวิจัยดังนี้

$$H_0 : M_{K \text{ เหนือ}} = M_{K \text{ กรุงเทพฯ}}$$

$$H_1 : M_{K \text{ เหนือ}} > M_{K \text{ กรุงเทพฯ}}$$

ตาราง 6. เปรียบเทียบความเกรงใจของนักเรียนกรุงเทพมหานคร และนักเรียนภาคเหนือ

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
กรุงเทพฯ	110	368.1273	44.4925	.9173
ภาคเหนือ	118	362.9153	41.3076	

จากตาราง 6 ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางได้ จึงยอมรับ $H_0 : M_{K \text{ เหนือ}} = M_{K \text{ กรุงเทพฯ}}$ หรือยอมรับว่านักเรียนกรุงเทพมหานครและนักเรียนภาคเหนือมีความเกรงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2.1.2

2.1.3 เปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างเชื้อสาย เพื่อศึกษาว่านักเรียนไทยเชื้อสายไทยมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยเชื้อสายจีนหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2.1.3 นั้น มีสมมติฐานเป็นกลางและสมมติฐานการวิจัยดังนี้

$$H_0 : M_{K \text{ ไทย}} = M_{K \text{ จีน}}$$

$$H_1 : M_{K \text{ ไทย}} > M_{K \text{ จีน}}$$

ตาราง 7. เปรียบเทียบความเกรงใจของนักเรียนไทยเชื้อสายไทย
และนักเรียนไทยเชื้อสายจีน

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
ไทย	140	365.1929	42.1776	-1.1051
จีน	88	365.8068	44.1608	

จากตาราง 7 ถ้า t เป็นค่าลบแต่ไม่มีนัยสำคัญ จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธสมมติฐานกลางได้ จึงยอมรับ H_0 : $M_{K \text{ ไทย}} = M_{K \text{ จีน}}$ หรือยอมรับนักเรียนไทยเชื้อสายไทยมีความเกรงใจไม่ต่างกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งได้ผลไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2.1.3

2.1.4 เปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างเพศ เพื่อดูกันว่า เพศหญิงมีความเกรงใจสูงกว่าเพศชายหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2.1.4 นั้น มีสมมติฐานเป็นกลางและสมมติฐานการวิจัยดังนี้ คือ

$$H_0 : M_{K \text{ หญิง}} = M_{K \text{ ชาย}}$$

$$H_1 : M_{K \text{ หญิง}} > M_{K \text{ ชาย}}$$

ตาราง 8. เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศหญิงและเพศชาย

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
ชาย	101	349.5941	41.0032	-5.2595 **
หญิง	127	378.0236	40.1745	

** มีนัยสำคัญที่ .01

จากตาราง 8 ค่า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จึงปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางได้ และยอมรับสมมติฐานการวิจัย, H_1 : $K_{หญิง} > K_{ชาย}$ หรือยอมรับว่า เพศหญิง มีความเกรงใจสูงกว่าเพศชายที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2.1.4

2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ศึกษาโดยใช้ระดับชั้นการศึกษา ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศเป็นตัวแปรอิสระ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรตาม

2.2.1 เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างระดับชั้นการศึกษา เพื่อศึกษาว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนครูระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูงหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2.2.1 นั้น มีสมมติฐานเป็นกลางและสมมติฐานการวิจัยดังนี้

$$H_0 : M_{ach \text{ มศ.3}} = M_{ach \text{ ป.กศ.สูง}}$$

$$H_0 : H_1$$

ตาราง 9. เปรียบเทียบแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
มศ. 3	110	11.0727	4.9450	-2.3254*
ป.กศ.สูง	118	13.2119	8.3828	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 9 ค่า t มีค่าเป็นลบและมีนัยสำคัญที่ .05 จึงปฏิเสธสมมุติฐานเป็นกลาง และปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย เนื่องจากได้พบว่า นักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

2.2.2 เปรียบเทียบแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างดินที่อยู่ เพื่อศึกษาว่านักเรียนกรุงเทพมหานครมีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนภาคเหนือหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 2.2.2 นั้น มีสมมุติฐานการวิจัยและสมมุติฐานเป็นกลางดังนี้ คือ

$$H_0 : M_{\text{ach กรุงเทพฯ}} = M_{\text{ach เหนือ}}$$

$$H_1 : M_{\text{ach กรุงเทพฯ}} > M_{\text{ach เหนือ}}$$

ตาราง 10. เปรียบเทียบแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนในภาคเหนือ

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
กรุงเทพฯ	110	13.4182	8.3473	2.66090**
ภาคเหนือ	118	11.0254	5.2517	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 10 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน
ในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนในภาคเหนือปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงปฏิเสธ
สมมุติฐานเป็นกลาง และยอมรับสมมุติฐานการวิจัย หรือยอมรับว่า นักเรียนกรุงเทพมหานคร
มีแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนภาคเหนืออย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน
การวิจัย ข้อ 2.2.2

2.2.3 เปรียบเทียบแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างเชื้อสาย เพื่อศึกษาว่า
นักเรียนไทยเชื้อสายจีนมีแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนไทยเชื้อสายไทยหรือไม่ ซึ่งใน
ตารางวิเคราะห์ความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ
ข้อ 2.2.3 นั้น มีสมมุติฐานการวิจัยและสมมุติฐานเป็นกลาง ดังนี้

$$H_0 : M_{\text{ach จีน}} = M_{\text{ach ไทย}}$$

$$H_1 : M_{\text{ach จีน}} > M_{\text{ach ไทย}}$$

ตาราง 11. เปรียบเทียบแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนไทยเชื้อสายไทย
และนักเรียนไทยเชื้อสายจีน

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
ไทย	140	12.5429	7.9913	.9866
จีน	88	11.6023	5.0550	

จากตาราง 11 ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธ
สมมุติฐานที่เป็นกลางได้ จึงยอมรับ $H_0 : M_{\text{ach จีน}} = M_{\text{ach ไทย}}$ หรือยอมรับว่า
นักเรียนไทยเชื้อสายจีนมีแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์ไม่ต่างกับนักเรียนเชื้อสายไทย ซึ่งได้นผล
ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย

2.2.4 เปรียบเทียบแรงงูใจใต้สัณฐานระหว่างเพศ เพื่อศึกษาว่า
นักเรียนชายมีแรงงูใจใต้สัณฐานที่สูงกว่านักเรียนหญิงหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์ความแตกต่าง
 ของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2.2.4 นั้น มีสมมติฐานเป็นกลาง
 และสมมติฐานการวิจัยดังนี้

$$H_0 : M_{Ach \text{ ชาย}} = M_{Ach \text{ หญิง}}$$

$$H_1 : H_0$$

ตาราง 12. เปรียบเทียบแรงงูใจใต้สัณฐานของเพศชายและเพศหญิง

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
ชาย	101	12.3366	8.6687	.3007
หญิง	127	12.0551	5.3664	

จากตาราง 12 ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธ
 สมมติฐานเป็นกลางได้ จึงยอมรับ $H_0 : M_{Ach \text{ ชาย}} = M_{Ach \text{ หญิง}}$ หรือยอมรับว่า
เพศชายมีแรงงูใจใต้สัณฐานที่สูงกว่าเพศหญิงอย่างไม่มีนัยสำคัญ—ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน
การวิจัย

2.3 การรักษาน้ำ

ศึกษาโดยใช้ ระดับชั้นการศึกษา ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ เป็นตัวแปรอิสระ
 และการรักษาน้ำ เป็นตัวแปรตาม

2.3.1 เปรียบเทียบการรักษาน้ำระหว่างระดับชั้นการศึกษา เพื่อศึกษาว่า
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการรักษาน้ำสูงกว่านักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชา
การศึกษาระดับสูงหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม
 เพื่อทดสอบสมมติฐาน 2.3.1 นั้น มีสมมติฐานเป็นกลางและสมมติฐานการวิจัยดังนี้

$$H_0 : M_{Fa \text{ มศ.3}} = M_{Fa \text{ ป.กศ.สูง}}$$

$$H_1 : M_{Fa \text{ มศ.3}} > M_{Fa \text{ ป.กศ.สูง}}$$

ตาราง 13. เปรียบเทียบการรักษาหน้าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ
นักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
ม.ศ.3	110	232.6364	31.4499	-.2434
ป.กศ.สูง	118	233.6610	32.0622	

จากตาราง 13 ค่า t เป็นลบแต่ไม่มีนัยสำคัญ จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางได้ จึงยอมรับ $H_0 : M_{Fa \text{ มศ.3}} = M_{Fa \text{ ป.กศ.สูง}}$ หรือยอมรับว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการรักษาหน้าไม่แตกต่างกับนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2.3.1

2.3.2 เปรียบเทียบการรักษาหน้าระหว่างถิ่นที่อยู่ เพื่อศึกษานักเรียนในภาคเหนือ มีการรักษาหน้าสูงกว่านักเรียนในกรุงเทพมหานครหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม เราทดสอบสมมติฐานข้อ 2.3.2 นั้น มีสมมติฐานเป็นกลางและสมมติฐานการวิจัยดังนี้

$$H_0 : M_{Fa \text{ เหนือ}} = M_{Fa \text{ กรุงเทพฯ}}$$

$$H_1 : M_{Fa \text{ เหนือ}} > M_{Fa \text{ กรุงเทพฯ}}$$

ตาราง 14 เปรียบเทียบการรักษาหน้าของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร
และนักเรียนในภาคเหนือ

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
กรุงเทพฯ	110	232.8000	34.5813	- .1683
ภาคเหนือ	118	233.5085	28.9071	

จากตาราง 14 ค่า t เป็นลบแต่ไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพอจะปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลาง จึงยอมรับ H_0 : $M_{Fa \text{ เหนือ}} = M_{Fa \text{ กรุงเทพฯ}}$ หรือยอมรับว่านักเรียนกรุงเทพมหานครและนักเรียนภาคเหนือ มีการรักษาหน้าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

2.3.3 เปรียบเทียบการรักษาหน้าระหว่างเชื้อสาย เพื่อศึกษาว่านักเรียนไทยเชื้อสายไทยมีการรักษาหน้ามากกว่านักเรียนไทยเชื้อสายจีนหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2.3.3 นั้น มีสมมติฐานเป็นกลาง และสมมติฐานการวิจัยดังนี้

$$H_0 : M_{Fa \text{ ไทย}} = M_{Fa \text{ จีน}}$$

$$H_1 : M_{Fa \text{ ไทย}} > M_{Fa \text{ จีน}}$$

ตาราง 15. เปรียบเทียบการรักษาหน้าของนักเรียนไทยเชื้อสายไทย
และนักเรียนไทยเชื้อสายจีน

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
ไทย	140	235.3857	30.9898	1.3354
จีน	88	229.6364	32.6719	

จากตาราง 15 ค่า t ไม่นับสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางได้ จึงยอมรับ H_0 : $M_{Fa \text{ ไทย}} = M_{Fa \text{ จีน}}$ หรือยอมรับว่านักเรียนไทยเชื้อสายไทยและนักเรียนไทยเชื้อสายจีน มีการรักษาหน้าไมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

2.3.4 เปรียบเทียบการรักษาหน้าระหว่างเพศ เพื่อดูว่า เพศหญิงมีการรักษาหน้าสูงกว่าเพศชายหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2.3.4 นั้น มีสมมติฐานเป็นกลางและสมมติฐานการวิจัยดังนี้

$$H_0 : M_{Fa \text{ หญิง}} = M_{Fa \text{ ชาย}}$$

$$H_1 : M_{Fa \text{ หญิง}} < M_{Fa \text{ ชาย}}$$

ตาราง 16. เปรียบเทียบการรักษาหน้าของเพศชายและเพศหญิง

GROUP	N	$\bar{X}$	SD	t
ชาย	101	232.7624	29.2910	-1.1714
หญิง	127	233.4882	33.6084	

จากตาราง 16 ค่า t ไม่นับสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางได้ จึงยอมรับ H_0 : $M_{Fa \text{ หญิง}} = M_{Fa \text{ ชาย}}$ หรือยอมรับว่าเพศหญิงและเพศชายมีการรักษาหน้าไมแตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มที่มี การรักษาน้ำ และแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์
3 ระดับคือ สูง กลาง ต่ำ

การศึกษครั้งนี้ให้ความเกรงใจเป็นตัวแปรตาม และการรักษาน้ำกับแรงงูใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรอิสระ โดยแยกศึกษาเป็น 2 ตอนก่อน

3.1 เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีการรักษาน้ำ 3 ระดับ
ซึ่งจัดแบ่งโดยวิธีแบ่ง 25 % เป็นกลุ่มสูงและ 25 % เป็นกลุ่มต่ำ และมีสมมุติฐานเป็นกลาง
และสมมุติฐานในการวิจัยดังนี้คือ

$$H_0 : \bar{M}_{\text{สูง}} = \bar{M}_{\text{กลาง}} = \bar{M}_{\text{ต่ำ}}$$

$$\text{Interaction Effect} = 0$$

$$H_1 : \bar{M}_{\text{สูง}} > \bar{M}_{\text{กลาง}} > \bar{M}_{\text{ต่ำ}}$$

ตาราง 17. แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยความเกรงใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนน
การรักษาน้ำ 3 ระดับ

GROUP	N	$\bar{X}$	SD
ต่ำ	57	374.2456	42.5786
กลาง	114	362.6842	42.7345
สูง	57	362.1053	42.9184

จากตาราง 17 จะเห็นว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีการรักษาน้ำ
 ต่ำ กลาง สูง มีค่าปาน ๆ กันและมีการกระจายคะแนนปาน ๆ กันด้วย

ตาราง 18. เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีการรักษาหน้า
สูง กลาง และต่ำ

SOURCE OF VARIATION	df	SS	MS	F
BETWEEN	2	5919.3156	2959.6578	1.6201
WITHIN	225	411040.5616	1826.8469	
TOTAL	227	416959.8772		

จากตาราง 13 ถ้า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธสมมุติฐานเป็นกลางได้ จึงต้องยอมรับ H_0 : $M_{\text{สูง}} = M_{\text{กลาง}} = M_{\text{ต่ำ}}$ หรือยอมรับว่าบุคคลที่มีการรักษาหน้าระดับสูง กลาง ต่ำ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย

3.2 เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงงใจได้สัมฤทธิ์ 3 ระดับ
จัดแบ่งระดับสูง กลาง ต่ำ ด้วยวิธีเดียวกับข้อ 3.1

ในการศึกษาครั้งนี้ มีสมมุติฐานเป็นกลาง และสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

$$H_0 : M_{\text{สูง}} = M_{\text{กลาง}} = M_{\text{ต่ำ}}$$

$$H_1 : M_{\text{สูง}} > M_{\text{กลาง}} \neq M_{\text{ต่ำ}}$$

ตาราง 19. แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนแรงงใจใจไม่สัมฤทธิ์

GROUP	N	$\bar{X}$	SD
ต่ำ	57	360.5439	44.1722
กลาง	114	366.1842	44.1970
สูง	57	368.8070	38.9338

จากตาราง 19 จะเห็นว่าค่าคะแนนเฉลี่ยและการกระจายคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงงใจใจไม่สัมฤทธิ์สามระดับมีปาน ๆ กัน

ตาราง 20. เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มที่มีแรงงใจใจไม่สัมฤทธิ์สูง กลาง และต่ำ

SOURCE OF VARIATION	df	SS	MS	F
BETWEEN	2	2075.7280	1037.8640	.5629
WITHIN	225	414884.1492	1843.9296	
TOTAL	227			

จากตาราง 20 ค่า t ไม่นับสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะปฏิเสธสมมุติฐานเป็นกลางได้ จึงยอมรับ $H_0 : M_{\text{สูง}} = M_{\text{กลาง}} = M_{\text{ต่ำ}}$ หรือยอมรับว่าบุคคลที่มีแรงงใจใจไม่สัมฤทธิ์ สูง กลาง ต่ำ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุป และข้อเสนอแนะ

2) ความมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเกรงใจ และการรักษาหน้า และเปรียบเทียบระดับความเกรงใจของกลุ่มที่มีการรักษาหน้า และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3 ระดับ

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ เกรงใจ รักษาหน้า และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในด้าน ระดับชั้น ชั้นที่อยู่ เชื้อสาย หรือเพศ

5) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนไทยเชื้อสายไทยและนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีการศึกษา 2515 ในกรุงเทพมหานครและในภาคเหนือ จำนวนทั้งสิ้น 228 คน

→ วิจัย ๒๕๑๕ (๗) ตัวแปรอิสระคือ

6) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

(๔๐)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมี 3 ประเภท คือ

1. แบบสอบถามความเกรงใจ เป็นแบบสอบถามประกอบด้วยข้อความ ซึ่งกำหนดสถานการณ์ต่าง ๆ มาให้ 82 ข้อ ตามบทบาทต่าง ๆ 10 บทบาท เช่น ในฐานะศิษย์กับอาจารย์ บุตรคหบดีคหมารดา เป็นต้น วิธีการตอบให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาตนเองว่า ในฐานะที่ตนอยู่ในบทบาทนั้นในสถานการณ์นั้น จะมีความรู้สึกและจะปฏิบัติอย่างไร แล้วเขียนวงกลมรอบตัวเลขตามมาตราต่าง ๆ ที่กำหนดให้ 7 มาตรา การให้คะแนนตั้งเกณฑ์ไว้ว่า ข้อความใดที่เป็นลักษณะที่การตอบรับ หมายถึงมีความเกรงใจน้อยที่สุดจะให้คะแนน

1 คะแนน และเพิ่มขึ้นตามลำดับมาตรา จนถึงข้อความที่แสดงว่ามีความเกรงใจมากที่สุด ให้คะแนน 7 คะแนน

2. แบบทดสอบแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบชนิดรูปภาพ ลักษณะแบบทดสอบ เป็นลายเส้นขาวดำเขียนในกระดาษขนาด 8 x 10 นิ้ว แผ่นละ 1 รูป จำนวน 6 รูป การตอบแบบทดสอบ ให้นักเรียนพิจารณาภาพอย่างรอบคอบ แล้วให้แต่งเรื่อง ๆ หนึ่งจาก ภาพแต่ละภาพโดยใช้จินตนาการ และแต่งเรื่องให้มีเค้าโครงที่สมบูรณ์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เรื่องราวที่นักเรียนแต่งจะสะท้อนให้เห็นถึงแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ตรวจให้คะแนน ตามวิธีการของ Mc.Clelland (รายละเอียดในภาคผนวก)

3. แบบทดสอบการรักษาหน้า แบ่งเป็น 2 ตอน ๆ ละ 30 ข้อ เป็นแบบสอบถาม ความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยให้เลือกตอบตาม ระดับความรู้สึกหรือระดับความมั่นใจที่จะแสดงพฤติกรรม 7 ระดับ วิธีการตอบให้นักเรียนอ่าน เรื่องราวที่กำหนดมาให้ แล้วพิจารณาว่าตนมีความรู้สึกหรือมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเป็น อย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ แล้วเขียนวงกลมรอบตัวเลขต่าง ๆ ที่กำหนดให้ 7 มาตรา เกณฑ์การตรวจให้คะแนนจะให้คะแนนความรู้สึกหรือแนวโน้มพฤติกรรมที่แสดงว่า มีบุคลิกลักษณะ ใฝ่หน้าหรือเสียหน้ามากที่สุด 7 คะแนน และลดลงตามลำดับมาตราจนถึงความรู้สึกหรือแนวโน้ม พฤติกรรมที่แสดงว่า มีบุคลิกลักษณะใฝ่หน้าเสียหน้าน้อยที่สุดให้คะแนน 1 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้จัดกระทำกับข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ความเกรงใจ การรักษาหน้า และแรงงูใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการ Product Moment Correlation

2. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของบุคลิกลักษณะ เกรงใจ รักษาหน้า และแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ เปรียบเทียบตามระดับชั้น ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ โดยใช้ t-test

3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความเกรงใจในระหว่างกลุ่มที่มีการ รักษาหน้า และแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3 ระดับ (แบ่งเป็น สูง กลาง ต่ำ) โดยใช้วิธีการ วิเคราะห์ความแปรปรวน

8

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

1.1 ความเกรงใจมีความสัมพันธ์กับการรักษาหน้าอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่มีการรักษาหน้า สูง กลาง ต่ำ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ในทางลบกับไค้หน้าอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

1.2 ความเกรงใจมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สูง กลาง ต่ำ มีความเกรงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 การรักษาหน้า มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.4 ไค้หน้ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับเสียหน้าอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และเสียหน้ามีความสัมพันธ์กับการรักษาหน้าอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 เช่นเดียวกับไค้หน้า มีความสัมพันธ์กับการรักษาหน้าอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

2. การเปรียบเทียบความเกรงใจ โดยใช้ระดับชั้น ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ เป็นตัวแปรอิสระ

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง มีความเกรงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 นักเรียนภาคเหนือและนักเรียนกรุงเทพมหานคร มีความเกรงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 นักเรียนไทยเชื้อสายไทยและนักเรียนไทยเชื้อสายจีน มีความเกรงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

✓ 2.4 เพศหญิงมีความเกรงใจสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

3. การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้ระดับชั้น ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ เป็นตัวแปรอิสระ

3.1 นักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3.2 นักเรียนกรุงเทพมหานคร มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่า นักเรียนภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญที่ .01

3.3 นักเรียนไทยเชื้อสายไทย และนักเรียนไทยเชื้อสายจีน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3.4 เพศหญิงและเพศชายมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ✕

4. การเปรียบเทียบการรักษาหน้า โดยใช้ระดับชั้น ชั้นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ เป็นตัวแปรอิสระ

4.1 นักเรียนครูระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการรักษาหน้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4.2 นักเรียนภาคเหนือและนักเรียนกรุงเทพมหานคร มีการรักษาหน้าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 นักเรียนไทยเชื้อสายไทย และนักเรียนไทยเชื้อสายจีน มีการรักษาหน้า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ✓

4.4 เพศหญิงและเพศชาย มีการรักษาหน้าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ✓

9/10
อภิปรายผล

1) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ความเกรงใจมีความสัมพันธ์กับการรักษาหน้า อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจัดแบ่งระดับการรักษาหน้าเป็น สูง กลาง ต่ำแล้ว ก็ไม่พบความแตกต่างของความเกรงใจในระหว่างกลุ่มอีก แต่พบว่าความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกลักษณะไค้หน้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคคลที่มีความเกรงใจย่อมมีการระวังการแสดงตามความตั้งใจหรือความต้องการของตนเพื่อ รักษาบรรยากาศทางสังคมไว้ นั่นคือ/บุคคลที่มีความเกรงใจจะคำนึงถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น สำคัญกว่าความรู้สึกหรือความต้องการของตนเอง ซึ่งตรงข้ามกับบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะไค้หน้า เพราะบุคคลประเภทนี้ เป็นบุคคลที่ต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม จึงมักจะแสดงพฤติกรรม เพื่อเพิ่มพูนความสำคัญของตนทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ และไม่ได้คำนึงว่าการกระทำของตน

จะกระทบกระเทือนต่อบุคคลอื่นหรือไม่ นับว่าเป็นคนมีความเกรงใจน้อย ดังนั้นบุคลิกลักษณะ
 ใต้หน้า จึงสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจ และการที่ไม่พบความสัมพันธ์ของการรักษาหน้า
 กับความเกรงใจนั้น อาจเป็นเพราะบุคลิกลักษณะเสียหน้า มีความสัมพันธ์กับความเกรงใจอย่าง
 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะบุคคลจะเสียหน้า เมื่อถูกประเมินคุณค่าแล้วทำให้ความสำคัญของ
 ตนถูกลดระดับลง จึงเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากการกระทำพฤติกรรมและการประเมิน
 ซึ่งถ้าไม่มีการประเมินคุณค่า ก็ย่อมไม่เกิดการเสียหน้า แต่ความเกรงใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น
 ก่อนที่จะแสดงพฤติกรรม โดยจะหักห้ามไม่แสดงพฤติกรรมออกมา เมื่อเป็นเช่นนั้นบุคคลที่
 เกรงใจ ก็ไม่น่าจะเป็นคนที่เสียหน้า และคนที่มีความเกรงใจมากจะเป็นผู้ที่สุภาพมาก ตามผล
 การค้นคว้าของ วีราพร เทพวิระพงศ์ (2514) ที่พบว่า บุคคลที่มีความเกรงใจมาก มักจะ
 แสดงพฤติกรรมไม่ก้าวร้าว มีอารมณ์เย็น มีความสงบ มีความเรียบร้อยในการวางตัว
 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปราชญ์ลาภณ์ กัณเฑาะ (2515 : 187) ที่ว่า บุคคลที่มีความ
 เกรงใจมากจะมีความสุภาพมากด้วย ดังนั้นพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเกรงใจจึงน่าจะเป็น
 ที่ยอมรับของสังคม คนที่มีความเกรงใจจึงไม่น่าจะเสียหน้า แต่บุคคลที่มีความเกรงใจมากนั้น
 อาจจะเป็นบุคคลที่มีความกลัวเสียหน้ามาก มีความวิตกกังวลสูง เพราะมีความต้องการ
 การยอมรับจากสังคมสูง จึงใช้ความเกรงใจเป็นกลวิธีในการรักษาหน้าของตน หรือของ
 ผู้อื่น เพื่อลดความวิตกกังวลลง และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากสังคมเพราะคำนึงความเกรงใจ
 เป็นค่านิยมที่ได้รับการยกย่องจากสังคมว่าเป็นผู้ดี ดังนั้นบุคคลที่มีความเกรงใจมากจึงอาจจะ
 มีบุคลิกลักษณะเสียหน้าระดับใด ๆ ก็ได้ แต่ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนใช้แบบทดสอบวัดการ
 รักษาหน้า ที่จัดลักษณะใต้หน้าและเสียหน้า รวมกันในฉบับ แม้ว่าในการศึกษานี้จะพบว่า
 ลักษณะใต้หน้ามีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะความเกรงใจ ตาม แต่ลักษณะเสียหน้าไม่มี
 ความสัมพันธ์กับความเกรงใจ เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับการรักษาหน้า
 ซึ่งคิดจากการใต้หน้าและเสียหน้ารวมกัน จึงทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจ
 และการรักษาหน้าในการศึกษาครั้งนี้

นอกจากนี้ พบว่า ความเกรงใจมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างไม่มีนัย
 สำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สูง กลาง ต่ำ ก็มีความเกรงใจแตกต่างกัน
 อย่างไม่มีนัยสำคัญด้วย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ แบ่งเป็นนักเรียนไทยเชื้อสายจีน และนักเรียนไทยเชื้อสายไทย ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้อาจจะให้ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในทิศทางที่ตรงกันข้าม ดังที่ มุกดา ศรีบังค์ (2515) ได้ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ของความเกรงใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทยและเด็กจีนแตกต่างกันคือ กลุ่มเด็กจีนมีความสัมพันธ์ของความเกรงใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในทางลบ ซึ่งแสดงว่า เด็กจีนที่มีความเกรงใจมาก จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และถ้ามีความเกรงใจน้อย ก็จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง แต่ของไทยพบว่า ความเกรงใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กันในทางบวก แสดงว่าบุคคลที่มีความเกรงใจมากจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงด้วย และบุคคลที่มีความเกรงใจน้อย ก็จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ เมื่อการศึกษารั้งนี้ไม่ได้แยกกลุ่มตัวอย่างในการหาความสัมพันธ์ จึงทำให้ผลที่ได้ไม่แสดงความสัมพันธ์ในทางหนึ่งทางใดอย่างมีนัยสำคัญ และแม้ว่าจะศึกษาโดยแบ่งระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็น 3 ระดับ ก็พบว่ามีความเกรงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กับการรักษาหน้า อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนใช้แบบทดสอบวัดการรักษาหน้าที่วัคลักษณะได้หน้าและเสียหน้ารวมกันในฉบับ ทั้งได้หน้าและเสียหน้ามีความรู้สึกวิตกกังวลเป็นแกนสำคัญและความวิตกกังวล (Ausubel, 1968 : 245) นี้ อาจจะหมายถึงแนวโน้มของบุคคลที่จะตอบสนองต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยความกลัว เพราะมีความรู้สึกว่าการเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น ๆ จะทำให้เขาเสียความภาคภูมิใจ (Self-Esteem) หรือเสียหน้า หรือความวิตกกังวลอาจจะเป็นแรงขับ (Drive) หรือแรงจูงใจ (Motive) อย่างหนึ่งตามที่เลวิต (Levitt, 1967 : 112-113) กล่าวถึงทฤษฎีของสเปนซ์ (Spence) มีชื่อว่า The Idea Theory ซึ่งสรุปได้ว่า ความวิตกกังวลเปรียบเสมือนแรงจูงใจ (Motive) ที่กระตุ้นให้อินทรีย์เกิดพลัง หรือเกิดแรงจูงใจที่จะทำพฤติกรรมบางอย่างให้ลุล่วงไปด้วยดี ดังนั้น ความวิตกกังวลจึงมีส่วนช่วยเพิ่มความสำเร็จและประสิทธิภาพในการทำงาน หรือผลของความวิตกกังวลช่วยให้เกิดความเข้มในการตอบสนอง ดังนั้น บุคคลที่มีบุคลิกลักษณะรักษาหน้า ซึ่งมีความวิตกกังวลเป็นแกนนี้ อาจจะมีพฤติกรรมเพื่อป้องกันตนมิให้เสียความภาคภูมิใจในตนเอง จนไม่กล้ากระทำกิจกรรมใด ๆ

หรือกระทำกิจการใด ๆ ด้วยความกลัว หรืออาจจะมีการฉ้อโกงเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ เพื่อจะได้หน้าก็ได้ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าจึงไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการรักษาน้ำ และแรงจูงใจไม่สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไคหน้ากับเสียหน้า พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกที่ระดับ .05 และไคหน้ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรักษาน้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เช่นเดียวกับเสียหน้า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรักษาน้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้อธิบายไคว่า ไคหน้าและเสียหน้า เป็นความรู้สึกวิตกกังวลของบุคคลเนื่องจากบุคคลมี "ระบบตัวฉัน" หรือ "หน้า" ที่พอองโต (ดร. นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ, 2514) ต่างกัน แต่ที่ไคหน้า เป็นความรู้สึกวิตกกังวลของบุคคลที่รู้สึกว่าความสำคัญของตนมีน้อย แต่เสียหน้า เป็นความรู้สึกวิตกกังวลเนื่องจากถูกประเมินค่าความสำคัญของตนน้อย ดังนั้นทั้งไคหน้าและเสียหน้า ต่างก็เกิดจากการที่บุคคลมี "ระบบตัวฉัน" ที่พอองโต ดังนั้นไคหน้าจึงมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับเสียหน้า อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ในการทดสอบวัดการรักษาน้ำที่วัดบุคลิกลักษณะ ไคหน้าและเสียหน้ารวมกันในฉบับ ผลการศึกษาจึงพบว่า ไคหน้ากับการรักษาน้ำ และเสียหน้ากับการรักษาน้ำมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2) เปรียบเทียบความเกรงใจโดยใช้ ระดับชั้น ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ
เป็นตัวแปรอิสระ

การศึกษาค้นคว้าพบว่า ความเกรงใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียน
ครูระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ซึ่งได้ผลสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมไทยจะมุ่งอบรมให้เด็ก
เชื่อฟังผู้ใหญ่ (ดร. ละม้ายมาศ ศรีทศต์, 2510 : 87 - ๘) มีกริยามารยาทตามแบบแผน
วัฒนธรรมที่สังคมยอมรับว่าดี เด็กที่มีกริยามารยาทอ่อนน้อม เชื่อฟังผู้ใหญ่ มีความสงบเสงี่ยม
เรียบร้อย มีความเกรงใจ จะได้รับคำชมว่าเป็นคนดี และถือว่าความเกรงใจเป็นคุณธรรม
อย่างหนึ่ง เป็นคุณสมบัติของผู้ดี ดังนั้นเด็กจะได้รับการปลูกฝังให้มีความเกรงใจตั้งแต่วัยเยาว์
เมื่อมาโรงเรียนครูก็มุ่งอบรมสั่งสอนเช่นเดียวกันอีก จึงทำให้เด็กมีค่านิยมด้านความเกรงใจ
ไม่แตกต่างกัน และพบว่าความเกรงใจของนักเรียนในภาคเหนือ และนักเรียนในกรุงเทพมหานคร
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลที่ได้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย

แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของประสิทธิ์ บัวคลี (2514) ที่พบว่านักเรียนไทยในต่างจังหวัด และนักเรียนไทยในกรุงเทพฯ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมกรุงเทพมหานคร มีการเปลี่ยนแปลงจากแบบไมตรีสัมพันธ์เข้าหาสัมฤทธิ์สัมพันธ์นั้น เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงภายนอก คือทางค่านิยม ส่วนชนบประเพณี วัฒนธรรมทางค่านิยมจิตใจ ยังเป็นแบบไมตรีสัมพันธ์อยู่ และผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของปราชญ์ฉบับ กัณเฑาะ (2515) อีกด้วย

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความเกรงใจระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทย และนักเรียนไทยเชื้อสายจีน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรม ชนบธรรมเนียมประเพณีของไทยและจีน มีลักษณะบางอย่างร่วมกันอยู่ โดยเฉพาะค่านิยมทางค่านิยมไมตรีสัมพันธ์ ระหว่างญาติ ผู้ใกล้ชิด เพื่อน หรือครูอาจารย์ จึงอาจทำให้การอบรมเลี้ยงดูที่กลุ่มตัวอย่างได้รับเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น เป็นไปในทำนองเดียวกัน ซึ่งเป็นผลทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความเกรงใจ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มนี้ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$)

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเกรงใจระหว่างเพศหญิงและเพศชายแล้วพบว่าเพศหญิงมีความเกรงใจสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีราพร เทพวิรพงศ์ (2514) และ ปราชญ์ฉบับ กัณเฑาะ (2515) จึงเป็นการยืนยันได้ว่า การจัดการอบรมเลี้ยงดู ระหว่างบุคคลทั้ง 2 เพศนี้ ในสังคมไทย มีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเพศหญิงมักจะได้รับการฝึกอบรมให้เป็นคนเรียบร้อย สงบเสงี่ยม อ่อนหวาน และจะต้องประพฤติตน ให้อยู่ในกรอบของชนบธรรมเนียมประเพณี อยู่เสมอ อันทำให้ขาดความเป็นอิสระในตนเอง ซึ่งตรงข้ามกับเพศชายซึ่งมักจะได้รับการอบรมเพื่อที่จะเป็นผู้นำของครอบครัวจึงมักจะมีความเป็นอิสระในตนเอง มีการตัดสินใจด้วยเหตุผลมากกว่าเพศหญิง จากเหตุผลดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่า เพศหญิงมีลักษณะความเกรงใจโดยเฉลี่ยแล้วสูงกว่าเพศชายจริง

✓ 3. เปรียบเทียบแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์โดยไ้ระดับชั้น ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ
เป็นตัวแปรอิสระ

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง มีแรงงูใจ
ไฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้อง
กับสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ เช่น ระดับชั้นทางสังคม
ฐานะทางเศรษฐกิจ บรรยากาศของครอบครัว-ครอบครัวและตลอดถึงเชื้อชาติ ซึ่งไม่ได้ศึกษา
ในครั้งนี้ (Rosen & D'andrade, 1959 : 22 : 185 - 218) อีกประการหนึ่ง การ
การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาในระดับกลาง ซึ่งถ้าศึกษาถึงประวัติของกลุ่มตัวอย่าง
ที่นำมาใช้ในการศึกษาแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับ ม.ศ.3 น่าจะมีความแปรปรวนตามตัว
แปรภายนอกดังกล่าวมาแล้ว สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
ชั้นสูง จึงอาจทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับ
ม.ศ.3 ไม่สูงเท่าที่ควร นอกจากนี้แบบทดสอบวัดแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์ที่ใช้ครั้งนี้ ใช้วิธีให้กลุ่ม
ตัวอย่างเขียนเรื่องราวจากภาพที่กำหนดให้ การจะเขียนได้มากน้อยเพียงใดนั้นต้องอาศัยทักษะ
ทางคันภาษา และประสบการณ์ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชา
การศึกษาชั้นสูง อาจมีทักษะทางภาษา และการถ่ายทอดความรู้สึกของตนดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่
อยู่ในระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นทำให้ค่าเฉลี่ยของแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

✓ จากการเปรียบเทียบแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และนักเรียน
ภาคเหนือ พบว่านักเรียนกรุงเทพมหานคร มีแรงงูใจไฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนภาคเหนืออย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
กรุงเทพมหานคร มีความเจริญทางด้านวัตถุสูงกว่าภูมิภาคอื่น และเป็นศูนย์รวมของวิทยาการ
ใหม่ ๆ มีแนวโน้มในการรับวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้นกว่าเดิม คนในสังคมต้องการการแข่งขัน
กันมากขึ้น มีการสื่อสารเป็นระบบเปิดมากกว่า ทำให้คนในกรุงเทพมหานครได้รับค่านิยมใหม่ ๆ
โดยเฉพาะค่านิยมในการอบรมเลี้ยงดู (ประสิทธิ์ บัวคลี่, 2514 : 16) ประกอบกับความ
จำเป็นในการครองชีพ ทำให้บิดามารดาต้องฝึกให้เด็กพึ่งตนเองได้ และเป็นอิสระซึ่งตรงกับ
ผลการวิจัยของ มัชฐรี บุญนาค (2513) ที่พบว่า สังคมประกิจของบิดามารดาในจังหวัดพระนคร -

และต่างจังหวัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่บิคมารดาในต่างจังหวัดให้สังคม
ประกิต้านไมตรีสัมพันธ์สูงกว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครได้รับการอบรมเลี้ยงดู
โดยให้พึ่งตนเอง และเป็นอิสระ มากกว่าการฝึกไมตรีสัมพันธ์ จึงน่าจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
สูงกว่า และสังคมภาคเหนือ อาจจะมีการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมค่านิยมทางค่านไมตรีสัมพันธ์สูง
และมีแนวโน้มที่จะรักษาวินัยและขนบธรรมเนียมของท้องถิ่นมากกว่าสังคมในเมืองหลวง
ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่าง
ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร

เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเพศชายและเพศหญิง พบว่า แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น
เรื่องความสำเร็จในการงานและการเรียนเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงว่าเป็นบุตรหญิงบุตรชาย
และสังคมไทยในปัจจุบันหญิงมีสิทธิเกือบเท่าชาย เป็นจุดหนึ่งซึ่งอาจทำให้เด็กหญิงมีแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงานพอ ๆ กับเด็กชาย จึงทำให้
การศึกษาในครั้งนี้ ไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลนี้สอดคล้องกับการศึกษาของเชลล์ (Shell, 1967 : 2409A)
ที่พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับเพศ

จากการเปรียบเทียบ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนไทยเชื้อสายไทยและนักเรียน
ไทยเชื้อสายจีน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่าง
นักเรียนไทยเชื้อสายจีน ที่ทำการศึกษาครั้งนี้ บางส่วนมีบิดาหรือมารดาเป็นชาวไทย จึงน่าจะ
ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบคนไทย ประกอบกับปัจจุบันนี้โครงร่างบางอย่างของสังคมจีนได้
เปลี่ยนแปลงไป (ยุพเรศ มัลลิกานนท์, 2510 : 143) กล่าวคือ ในเรื่องแบบฉบับในการ
ดำเนินชีวิตคนจีนได้เปลี่ยนทัศนคติไปหลายประการ เช่น การถือว่าเมืองไทยเป็นบ้านเกิด
เมืองนอน การใช้ภาษาไทยในครอบครัวมากขึ้น มีการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับคนไทยมากขึ้น
ตลอดถึงมีการจัดบ้านเรือนแบบวัฒนธรรมตะวันตก และมีการเปลี่ยนแปลงในการประกอบอาชีพ
คือเข้ารับราชการมากขึ้น ดังนั้นบิคมารดาจีนจึงนิยมส่งบุตรหลานให้เรียนในระดับสูง ๆ
มากกว่าการฝึกให้รู้จักค้าขายตามแบบเดิม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ น่าจะมีอิทธิพลต่อการ
อบรมเลี้ยงดูของบิคมารดาจีน ทำให้ไม่พบความแตกต่างของระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งสอง

4. การเปรียบเทียบการรักษาหน้า โดยไว้ระดับชั้น ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ
เป็นตัวแปรอิสระ

ในการศึกษาครั้งนี้ ไม่พบความแตกต่างในเรื่องรักษาหน้าของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้น ถิ่นที่อยู่ เชื้อสาย และเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจจะเนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูทั้งของไทยและจีน ที่มุ่งระบบอาวุโส จึงทำให้บรรยากาศของครอบครัวเป็นแบบอิตาเลียน โดยซึ่งบิดามารดาจะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ทำให้เด็กชายหญิงขาดความอบอุ่นและความมั่นคงปลอดภัย ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิด "ระบบตัวฉัน" หรือ "หน้า" ขึ้น นอกจากนี้ในสังคมไทยก็ยังก้ำกึ่งถึงการรักษาหน้า ซึ่งเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม ก็ยอมรับค่านิยมนี้ไว้เพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพและสถานภาพทางสังคมของตนไว้ เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้การรักษาหน้าของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษานี้ ไม่แตกต่างกัน

๒
ข้อเสนอแนะ

๑
1. งานการวิจัย

1.1 ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ของความเกรงใจ การรักษาหน้า และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซ้ำอีก โดยจัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประเทศใด

1.2 ควรศึกษาการรักษาหน้าไหละเอิบคขึ้น เพื่อไ้ทราบถึงลักษณะและธรรมชาติ สาเหตุและผลของการรักษาหน้า โดยละเอียดยิ่งขึ้น

1.3 ควรไ้ศึกษาความสัมพันธ์ของการรักษาหน้า กับ ตัวแปรอื่น ๆ เช่น ทัศนคติของดุษฎี แบบของการคิด ความวิตกกังวล เป็นต้น

๒
2. งานการศึกษา

2.1 เนื่องจากการความเกรงใจ และ การรักษาหน้าเป็นประเภทหนึ่งของกลวิธาน จึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ให้คำปรึกษาหารือ ที่จะจัดกระทำขบวนการการให้คำปรึกษาไ้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรเผยแพร่ การให้สังคมประภิตที่จะช่วยพัฒนาบุคคลไ้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

2.3 การจัดระบบการศึกษาในโรงเรียนควรคำนึงถึงการปรับปรุง และส่งเสริมบุคลิกลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ควบคู่กันไ้กับการให้ความรู้ทางวิชาการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ชจกภัย บุรุษพัฒน์ ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย แพรวีทยา 2515, 356 หน้า.

คึกฤทธิ์ ปราโมช น้ำใจคนไทยในกรณีใหญ่ โลกกับคน สำนักพิมพ์บรรณาคาร พระนคร 2509,
141 – 149 หน้า.

คุษณี มาลากุล สมบัติผู้ดี คุรุสภา 2510, 14 หน้า.

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ "ไถ้หน้า – เสี้ยนหน้า" วารสารจิตวิทยา 2514, 1 – 23 หน้า.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ เชียงใหม่และภาคเหนือ อักษรเจริญทัศน์ 2504, 683 หน้า.

บุญลือ ทองอยู่ การศึกษาคำความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของความคิดแบบสอส่วนกับผลสัมฤทธิ์
ทางวิทยาศาสตร์และความเกรงใจ ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2514.

บุญสนอง บุญโยธาน มนุษย์กับสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2510,
135 หน้า.

ประสิทธิ์ บัวคลี่ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความวิตกกังวล ความเกรงใจและความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนในต่างจังหวัด นักเรียนไทยในกรุงเทพฯ และนักเรียนนานาชาติ ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2513,
148 หน้า.

ประเทิน มหาจันทร์ คู่มืออบรมนักเรียน โรงเรียนสาธิตกัญญาเพ็ญ วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน
เอกสารไม่พิมพ์เผยแพร่ 90 หน้า.

ปราณีต สุขอุดม การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของบุคคลิกภาพระหว่างคนไทยและคนจีน
ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2514.

ปราชญ์บัณฑิต กัณฑ์แรก ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัว ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2515, 235 หน้า.

พยนต์ พันธุ์ศรี ความเกรงใจในระหว่างศิษย์กับอาจารย์ รายงานความก้าวหน้า ฉบับที่ 2 โครงการวิจัยเรื่องความเกรงใจของคนไทย เอกสารไม่ได้พิมพ์เผยแพร่ 2514.

พูลผล สุวรรณพัฒน์ การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ ของ เด็กนักเรียนในเมืองหลวงและเด็กนักเรียนในหัวเมืองต่างจังหวัด ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512.

เพราพรรณ ประพิตรภา การศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ผลกับการอบรมสั่งสอนของ บิดามารดาตามทัศนะของเด็กวัยรุ่นไทยและวัยรุ่นจีน ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510.

ไพฑูรย์ เครือแก้ว ลักษณะสังคมไทย เสียงเซียงจงเวริญ 2513.

ภูมิเรียง อริยกะบุตร การเปลี่ยนแปลงจารีตประเพณีของบุคคลต่างรุ่น และมีสภาพแวดล้อมทางสังคม ต่างกัน ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มุกดา ศรียงค์ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ เด็กไทยและเด็กจีน ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 113 หน้า.

มธุรส วีระกาแหง ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การคิดแบบไม่มีตนเองเป็นศูนย์กลาง การอบรมเลี้ยงดูในการฝึกให้พึ่งตนเอง และการยับยั้งการพึ่งตนเองของเด็กไทยเชื้อชาติไทย และเด็กจีนเชื้อชาติจีนในระคับอนุบาล ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชา การศึกษาประสานมิตร 2515.

มณี พยอมยงค์ ข้อกีดกันในภาษาไทย วารสารมนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 1 : 1 ม.ค. - ก.พ. - มี.ค. 2513, หน้า 71 - 76.

- มัญชรี นุนนาค การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของภูมิภาคและบุคลิกภาพของเด็ก
ในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด ปรินิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล แผนกจิตวิทยา
 บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513
- ยุพเรศ มิลลิแกน บทบาทของชาวจีนในประเทศไทย ปรินิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล แผนกวิชาการปกครอง
 บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510, 143 หน้า.
- ละม้ายมาศ ศรทัตต์ การเกิดและพัฒนาการจากแก๊งจิตวิทยา (พลังงูใจในทางเศรษฐกิจ)
ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ เรียบเรียงโดย อมร รักษาสัตย์ และชัชติยา
 กรรณสูตร คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2508, 832 หน้า.
- วีราพร เทพวีระพงศ์ ศึกษาความเกรงใจกับพฤติกรรมการแก้ปัญหากลุ่ม ปรินิพนธ์มหาวิทยาลัย
 วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2514, 241 หน้า.
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ เค้าโครงการวิจัยเรื่องความเกรงใจ : บุคลิกภาพ และบุคลิกสัมพันธ์
ในแบบสังคมไทย เอกสารไม่พิมพ์เผยแพร่ 2512, 9 หน้า.
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ รายงานการวิจัยเรื่องความเกรงใจในคนไทย
ฉบับที่ 1 ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ เอกสารไม่พิมพ์เผยแพร่ 2513,
 23 หน้า.
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ สังคมใบศรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ วารสารจิตวิทยา สมาคมจิตวิทยา
 แห่งประเทศไทย 2513, หน้า 33 - 44.
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ ทฤษฎีสังคมไมตรีสัมพันธ์ เอกสารไม่พิมพ์เผยแพร่ 2515, 28 หน้า.
- สงวน โชติสุขรัตน์ ไทยยวน - คนเมือง บางสะแกการพิมพ์ 2512, 351 หน้า.
- สุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรเฒ จิตวิทยาวัยรุ่น แพร์พิทยา 2513, 176 หน้า.
- สุภา ลือศิริ จดหมายจากเมืองไทย โบตัน (นามแฝง) แพร์พิทยา 2513, 2 เล่ม.
- อานนท์ อาภาภิรม มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรมไทย บำรุงบุณกุลกิจ นครหลวงกรุงเทพ
 ธนบุรี 2515, 249 หน้า.

- Atkinson, John W., Motives in Fantasy : Action and Society, D. Van Nostrand Company, Inc., Princeton, New Jersey 1958, 873 pp.
- Edwards, Allen L., Experimental Design in Psychological Research, Rinehart and Company, Inc., New York, 1958, 446 pp.
- Foster, George M., Traditional Cultures : and The Impact of Technological Change, Haper and Row, New York, 1962, pp. 64-142.
- Gale, Raymond F., Developmental Behavior : A Humannistic Approach, The Macmillan Company Collier-Macmillan Limited, London, 1969, 600 pp.
- Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, Vakins, Feffer and Smors Privated Ltd., Bombay, 1966, 491 pp.
- Guilford, J.P., Fundamental Statistics in Psychology and Educations, McGraw-Hill Book Company, New York, 1950, 633 pp.
- Hall C.S. and Lindzey, Theories of Personality, John Wiley & Sons, Inc., New York, 1957, pp. 137-143.
- Heckhausen, Heinz, The Anatomy of Achievement Motivation, Academic Press, New York, 1967, 215 pp.
- Kogan, J., and Moss, H.A., Birth and Maturity : A Study in Psychological Development, New York, John Wiley & Sons Inc., 1962.
- Lovitt, Eugene E., The Psychology of Anxiety, Bobbs-Merrill Company, Inc., New York, 1967, 223 pp.

Lindzron, Byrue & Lindzren, Current Research in Psychology : A Book of Reading
and John Wiley and Sons, Inc., New York, 1971, pp.238-257.

Maslow, A.H., Motivation and Personality, Harper, New York, 1954, 411 pp.

Merrill Francis E., "Culture and Society," Prentice-Hall Inc., New York,
1953.

Mc. Clelland, David C., The Achieving Society, The Free Press, New York,
1961, 512 pp.

Mc. Clelland, David C., and Winter, David G., Motivating Economic Achievemen
The Free Press, New York, 1969, 409 pp.

Mc. David, John W., and Harari Herbert, Social Psychology: Individuals Groups
Societies, Harper & Row, New York, 1968, 479 pp.

Prayag Mohta, The Achievement Motives in High School Boys, Nation Council
of Educational research and Training, 1969, 202 pp.

Quinn Mc Nemar, Psychological Statistics, John Wiley & Sons, Inc., New York,
1955, 408 pp.

Rosen, B.C. and R D Andrade, The Psychological Origins of Achievement
Motivation," Sociometry : 22 : 1959, 185 - 218 p.

Secord, Paul F., Backman, Carl W., Social Psychology, Mc. Graw-Hill Book
Company, New York, 1964, 659 pp.

Shell, Leon Gene, "Achievement Motivation in Elementary School Children,"
Dissertation Abstract, XXVII : 2409 A. 1967.

Tamazini, Jeanette E., A Comparative Study of Achievement Motivation in
Achieving and Under Achieving Grade School Boys," Dissertation Abstract,
29 : 4339 B., 1969.

Teevan Richard C., and Barry Smith D., Motivation, Mc.Graw Hill Book Company,
New York, 1967, pp. 111-121.

Winer, B.J., Statistical Principles in Experimental Design, Mc.Graw Hill
Book Company, Inc., New York, 1962, 672 pp.